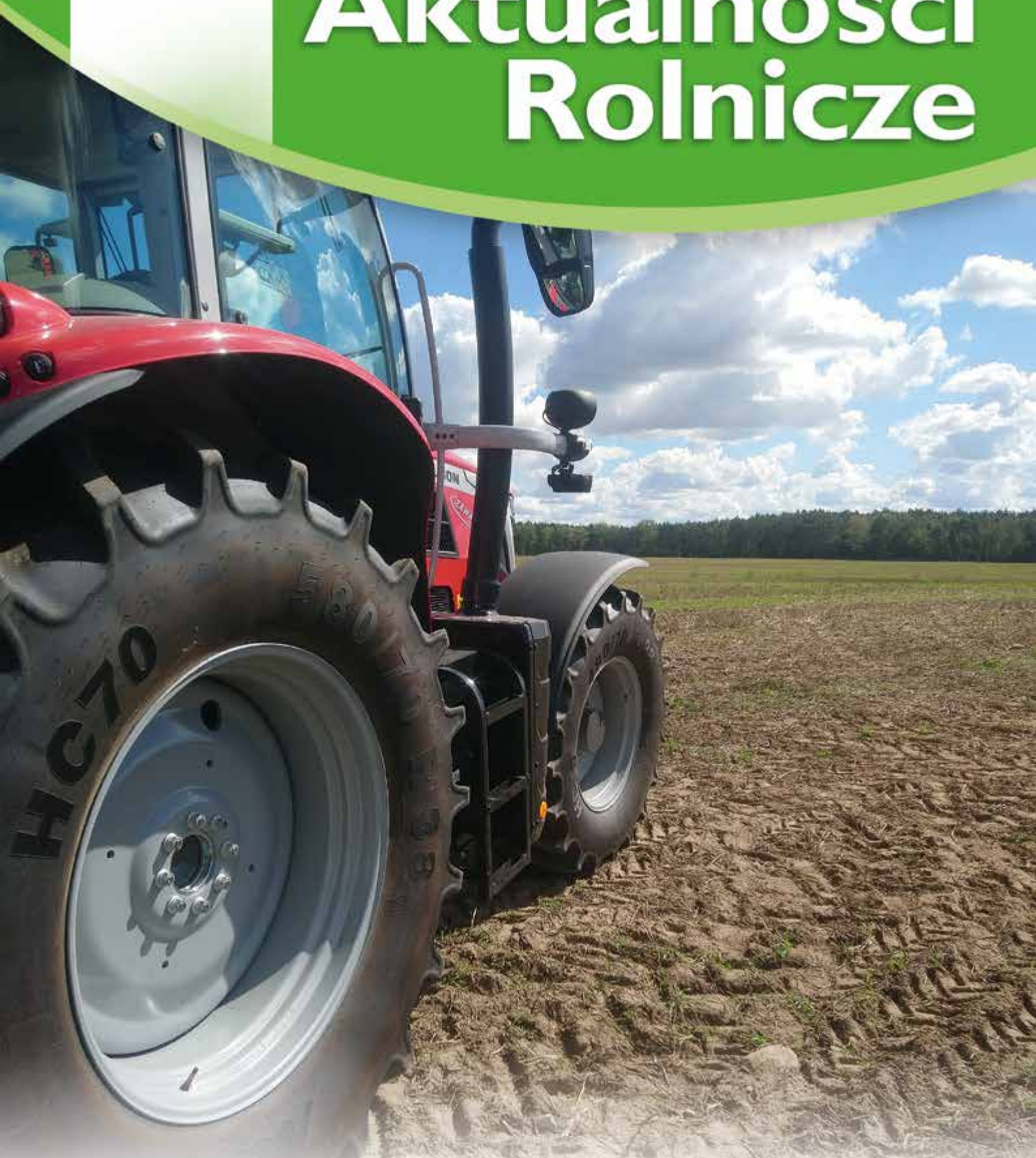

Lubuskie Aktualności Rolnicze

Nowy wróg
buraka

AgroLiga 2022 –
poznajcie naszych Mistrzów

Emerytury rolnicze
po nowemu

Lubuski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Kalsku

*cudze chwalicie,
swoje poznajcie*

Zapewniamy:

- Bezpłatne zamieszczanie ogłoszeń
- Darmową promocję
- Ogólnopolski dostęp do towarów
- Łatwą i wygodną sprzedaż Państwa produktów
- Sprzedaż w cenach i na warunkach przez Państwa wskazanych

Infolinia: 68 385 28 68

Zapraszamy Państwa do zamieszczenia swoich ogłoszeń na portalu
Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku

www.lubuskiebazarek.pl

Lubuskie Aktualności Rolnicze

WYDAWCA:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

RADA REDAKCYJNA:

Redaktor Naczelna:

Iwona Michalewska

Redaktor Techniczny:

Dariusz Golczyk

Redaktorzy Merytoryczni:

Iwona Kupińska

Tomasz Sakowicz

Piotr Tylińczak

ADRES REDAKCJI:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
Kalsk 91, 66-100 Sulechów,
woj. lubuskie
tel. 68 385 20 91
e-mail: redakcja@lodr.pl

NIP: 927-16-03-749

KONTO:

Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Zielonej Górze
24 1130 1222 0030 2053 4720 0004

PROJEKT OKŁADKI:

Dariusz Golczyk

FOTO NA OKŁADKĘ:

Dariusz Golczyk

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Iwona Michalewska

PRZYJMOWANIE OGŁOSZEŃ I REKLAM

tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293

e-mail: redakcja@lodr.pl

Ogłoszenia drobne
zamieszczamy bezpłatnie.

Przedsiębiorstwa i firmy płacą zgodnie
z cennikiem dostępnym w Redakcji oraz
na stronie internetowej: www.lodr.pl

PRENUMERATA:

Prenumeratę można zamówić
bezpośrednio w Redakcji
tel. 68 385 20 91 lub 512 217 293
e-mail: redakcja@lodr.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam. Wydawca ma prawo odmówić zamieszczenia ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma są sprzeczne z linią programową bądź charakterem pisma oraz interesem wydawnictwa LODR. Serwis fotograficzny własny i wolne media.

Oddano do druku 27 września 2022 r.

DRUK:

Drukarnia TOP DRUK w Łomży
biuro@topdruk24.pl

NAKLAD: 1400 egz.

CENA: 5,00 zł

Drodzy Rolnicy

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku wkroczył już w jesienny tryb pracy. Po udanym XII Lubuskim Kiermaszu Ogrodniczym, który mimo niesprzyjającej pogody, przyniósł nam radość z licznie przybyłych producentów i jeszcze większej liczby kupujących, nadszedł czas na prace typowo szkoleniowe.

Sprzedaż bezpośrednia, którą promujemy, daje nam coraz większą satysfakcję, bowiem jest to najkrótszy łańcuch dostaw praktykowany na targowiskach i kiermaszach. Tutaj producent bezpośrednio sprzedaje swój towar konsumentowi i z tej transakcji rodzi się relacja, która może ugruntować się na lata współpracy między dostawcą a odbiorcą dobrej jakości produktów. Już od 22 września nasz Ośrodek prowadzi szkolenia dla rolników w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności. Informacje dotyczące tematyki, miejsca i terminu szkoleń znajdują Państwo na naszej stronie internetowej oraz w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego u Waszych doradców. Szkolenia potrwać do marca 2024 r.

W bieżącym miesiącu jako LODR przystępujemy do podpisania umów z właścicielami gospodarstw demonstracyjnych w zakresie ekologicznych upraw polowych, warzywnictwa, sadownictwa i przetwórstwa. Gospodarstwo demonstracyjne to innymi słowy gospodarstwo modelowe, które służy za wzór dobrych praktyk w określonym obszarze działania, dzięki któremu inni producenci rolni mogą poprzez obserwację zdobyć wiedzę z danej dziedziny uprawy. Zachęcam Państwa do udziału w wydarzeniach, które dzięki naszej współpracy zaowocują nie tylko większą wiedzą, ale też nawiązaniem ściślejszych relacji.

■ **Wojciech Szadel**
Dyrektor
Lubuskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego

Drodzy Czytelnicy

Na dobry początek zapraszam Was drodzy czytelnicy do „Szwedzkiego stołu ekologicznego” – na str. 6 poznacie nietuzinkowe gospodarstwa, w których mieliśmy przyjemność gościć. Przeczytajcie, czego dowiedzieliśmy się w Szwecji o rolnictwie ekologicznym i co najbardziej nam smakowało.

Z wielką radością przedstawiamy Wam dziś laureatów AgroLigii oraz pozostałych niemniej ważnych konkursów. Gospodarstwa laureatów zrobiły na nas naprawdę ogromne wrażenie.

Miło nam będzie spotkać się z Wami na zbliżających się konferencjach, szkoleniach i Olimpiadzie, do udziału w których zachęcamy.

Co słyhać w polu? Pojawił się nowy szkodnik buraków, nie lekceważcie zagrożenia i przeczytajcie artykuł na str. 16. O czym jeszcze warto wiedzieć? Na str. 26 uczulamy jak ważnym dla Was obowiązkiem jest prowadzenie ewidencji środków ochrony roślin i wspólnie z WIORiN przedstawiamy jak prawidłowo ją prowadzić.

Z pewnością w naszym gronie znajdują się rolnicy chcący przejść na emeryturę, dlatego na str. 42 przedstawiamy, co się w tym temacie zmieniło i czy na lepsze?

■ **Iwona Michalewska**
Redaktor Naczelna

AKTUALNOŚCI

Dni soi i kukurydzy	5
Szwedzki stół ekologiczny	6
Warsztaty wędliniarskie, serowarskie, piekarskie	9
Konferencja ekologiczna	9
Święto dziękczynienia za plony na Jasnej Górze	10
Dożynki Prezydenckie w Belwederze	11
Konferencja „Aktywne i innowacyjne KGW”	11
Dożynki Wojewódzkie w Zwierzynie	12
Nawadnianie w gospodarstwie	14
Nowa Wspólna Polityka Rolna 2023-2027	15

W POLU I GOSPODARSTWIE

Nowy wróg buraka	16
Bez orki też można uprawiać	18
Najtańszy sposób na poprawę żyzności gleby	20
Produkcja ziemniaka jadalnego	21
Gorzycza biała w roli poplonu	22
Integrowana ochrona roślin w praktyce	24
Ewidencja środków ochrony	26
Zwierzę nie jest rzeczą	28

EKOLOGIA

Najlepsze gospodarstwo ekologiczne	30
Zmiany w przepisach – rolnictwo ekologiczne	32
Odnawialne Źródła Energii	34

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

AgroLiga 2022 – poznajcie naszych Mistrzów	38
Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne	40

EKONOMIKA

Emerytury rolnicze po nowemu	42
------------------------------	----

PRAWO W ROLNICTWIE

Dziedziczenie gospodarstw rolnych	44
-----------------------------------	----

INFORMACJE

Terminarz szkoleń	45
Meteo-wiadomości	46
Szkolenie z zakresu rachunkowości rolnej	46

W MOIM OGRODZIE

Ziemniak – przybysz z Ameryki Południowej	47
---	----

LUBUSKIE WARTY UWAGI

Największe Święto wina w Polsce	48
Historia ukryta w przyrodzie	50
Ryba miesiąca – sumik karłowaty	51
Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Deszczno	52

GOSPODARSTWO DOMOWE

Czas na herbatę	54
Naturalna witamina C w diecie człowieka	56
Kiermasz produktów ekologicznych	58

ROZRYWKA

Krzyżówka	61
Rebus	61

INFORMACJE RYNKOWE

Informacje rynkowe i ogłoszenia drobne	65
--	----

Dni soi i kukurydzy

30 sierpnia br. w Świebodzińcu odbyły się Dni soi i kukurydzy. Spotkanie zostało zorganizowane przez Stację Doświadczalną Oceny Odmian w Świebodzińcu oraz Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

cowych etapach rozwoju. Pozwoliło to na porównanie jak różne gatunki i odmiany poradziły sobie z niesprzyjającą pogodą. Zdobyta wiedza pomoże w lepszym doborze odmian do uprawy w kolejnym sezonie.

Oficjalnego otwarcia dokonali pan Mariusz Krepski, Dyrektor Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian oraz pan Jan Gembara, zastępca Dyrektora Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Uczestnikami spotkania byli rolnicy z całego województwa lubuskiego oraz przedstawiciele wiodących firm z branży rolniczej: KWS POLSKA, Hodowla Roślin Smolice, Danko, IGP Polska, Lidea Seeds Polska, Siarkopol, Flora Humus, Saaten Union, Agroyoumis.

Przedstawiciele firm hodowlanych zaprezentowali odmiany kukurydzy i soi, które pomimo niesprzyjających warunków pogodowych, poradziły sobie z przedłużającą się suszą na terenie naszego województwa. Rolnicy mieli możliwość obejrzenia roślin w ich koń-

Podczas spotkania przedstawiciele firm zapoznali uczestników m.in. z technologią uprawy soi i kukurydzy, rodzajami zastosowanych nawozów oraz stymulatorów wzrostu w uprawie obu roślin.

■ Anna Wolk

Szwedzki stół ekologiczny

100% naturalne – 100% dobre i zdrowe

„Rolnictwo regeneratywne, zrównoważone i ekologiczne – dobra praktyka szwedzkich rolników” – pod taką nazwą odbył się wyjazd studyjny dla lubuskich rolników, doradców i przedstawicieli instytucji naukowych, zorganizowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku w dniach 28 sierpnia – 3 września 2022 r.

Obszar użytków rolnych, na którym produkcja odbywa się zgodnie z wymogami rolnictwa ekologicznego, stanowi ponad 1/5 całkowitej powierzchni użytków rolnych Szwecji, która słynie z produkcji żywności organicznej. Jej wytwarzaniem zajmuje się wiele gospodarstw i uzyskuje z tej działalności satysfakcjonujące dochody. Chcąc zapoznać się z dobrymi praktykami skandynawskich rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, odwiedziliśmy tamtejsze gospodarstwa, by czerpać z ich wiedzy i doświadczenia.

Samoobsługowy kiosk w gospodarstwie Björketorp

Björketorp

Per Brunberg wspólnie z żoną **Catariną** oraz trojgiem dzieci prowadzą ekologiczne gospodarstwo Björketorp, gdzie utrzymują krowy mleczne i konie rasy american quarter oraz zajmują się leśnictwem. Ponadto wspólnie prowadzą rodzinną wytwórnię lodów i kawiarenkę, w której sprzedają lody organiczne w 30 smakach, od tradycyjnej wanilii do bardziej wyszukanych tj. fiołek, lawenda czy solona lukrecja. Lody powstają tylko z naturalnych składników, bez sztucznych dodatków, na bazie mleka od szczęśliwych krów, ekologicznych jaj i miodu z własnej pasieki oraz ekologicznej śmietany z prywatnej mleczarni Skånemejeriet. To właśnie z tej mleczarni mleko trafia również do lokalnego sklepu. Na farmie działa również czynny przez cały rok samoobsługowy kiosk, z co najmniej tuzinem nowych i świeżych smaków pysznych lodów. W kiosku zainstalowany został również automat sprzedający mleko. Mleko zmieniane jest codziennie, dzięki czemu klient za każdym razem otrzymuje świeży produkt. Ze względów

bezpieczeństwa mleko uprzednio jest pasteryzowane. Zawiera ono ok. 4,2-4,5% tłuszczu i kosztuje 20 koron za litr. Co roku gospodarstwo gości dużą liczbę zwiedzających.

O gospodarstwie: Ekologiczne: posiada certyfikat KRAV od 1998 roku.

Per Brunberg w rodzinnej lodziarni

Wielkość gospodarstw: 750 ha - 250 ha uprawy i pastwiska, 500 ha - lasy.
Liczba pracowników: 3-5 osób.
Pogłowie zwierząt: 150 krów rasy szwedzkiej czerwonej oraz mieszańce z rasą holsztyno-fryzyjską, 150 jałówek, 10 koni, raki.
Produkty: mleko, mięso, zboże, drewno, raki, lody z ekologicznego mleka pochodzącego z gospodarstwa.
Usługi: wynajem maszyn rolniczych i kombajnu.

Wizyta w gospodarstwie Ullberga

Ekologiczna obora zapewniająca swobodne przemieszczanie się krów na pastwisko

Ullberga

Gospodarstwo położone jedną milę na północny zachód od Nyköping nad jeziorem Långhalsen. Gospodarze **Job i Ceciles Lantbruk** uprawiają zboża konsumpcyjne, prowadzą chów owiec, drobiu oraz bydła.

Powierzchnia gospodarstwa to 120 ha, w tym 90 ha pastwisk i 30 ha zbóż. Gospodarstwo prowadzone jest zgodnie z zasadami ekologicznymi i biodynamicznymi, dlatego otrzymało certyfikat organizacji Demeter.

Właściciele starają się utrzymywać zwierzęta w sposób „odpowiedni dla gatunku” oraz właściwie je traktować i żywić. Dla ich 30 krów rasy Simental oznacza to m.in. że mogą mieć rogi, przebywają na pastwisku, a cielęta pozostają z matką przez pierwszych 4-5 miesięcy.

Krowy utrzymywane są w budynku gospodarczo-mieszkalnym zapewniającym im właściwy dobrostan. Przyjęte rozwiązania architektoniczno-techniczne pozwalają na maksymalne uproszczenia w obsłudze zwierząt. Budynek składa się z przestronnej obory z pochyłymi posadzkami, ułatwiającymi usuwanie obornika, suszarni siana, magazynu, serowni oraz sklepiku z produktami z własnego gospodarstwa i okolicznych gospodarstw.

Właściciele nie zatrudniają pracowników najemnych. Zwierzęta żywione są wyłącznie paszami własnymi. Mleko w 1/3 przetwarzane jest na sery dojrzewające – Gardstost mild i Hammasost, pozostała część sprzedawana jest do koncernu ARLA.

Högs Lantbruk

Pośrodku malowniczego półwyspu Kålland, na północ od Lidköping, leży Högs Lantbruk. Tutaj małżeństwo **Bengta i Marianny Carlsson Wester** razem z bratem Bengta, **Göranem Carlssonem** prowadzą ekologiczną produkcję mleka. Oprócz mleka produkują również tłoczony na zimno olej rzepakowy zatwierdzony przez KRAV, który jest odsprzedawany pod marką Stockuts.

Zwierzęta przebywają na pastwisku od kwietnia do października/listopada. W gospodarstwie jest 90 krów i mniej więcej tyle samo jałówek rasy holsztyńsko-fryzyjskiej. Cielęta zostają z matką przez pierwszy tydzień, potem są przenoszone do cielętnika. Krowy dojne są przy pomocy robota udojowego, w czasie doju przy pomocy podajnika zadawana jest pasza. Dojenie odbywa się przez całą dobę. Pasza zadawana jest na podajnik z automatycznego wózka, który układa paszę.

Gospodarstwo jest samowystarczalne jeśli chodzi o pasze dla zwierząt. Na paszę uprawia się żyto, bobik, pszenicę ozimą, pszenicę jarą i owies.

Wysokiej jakości mleko, zatwierdzone przez KRAV, dostarczane jest do mleczarni koncernu ARLA. Gospodarstwo słynie również z doskonałego oleju rzepakowego, tłoczonego na zimno. Można go kupić w sklepach w okolicy Skaraborga oraz małym

samoobsługowym sklepiku rolniczym w butelce 0,5 l lub puszce 5 l firmy Stockut. Sklep w gospodarstwie jest otwarty 24 godziny na dobę i można płacić gotówką lub Swishem.

Rodzina Carlsson otrzymała wsparcie

Spotkanie z Bengtem i Marianną Carlsson w Högs Lantbruk

z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na budowę obiektu do przechowywania gnojowicy i pofermentu. W przyszłości planują budowę własnej biogazowni, aby zagospodarować odpady z produkcji oleju i produkcji zwierzęcej.

Inną ważną inwestycją w gospodarstwie była budowa suszarni do zbóż, która jest w pełni zautomatyzowana, co pozwala zaoszczędzić na sile roboczej. System suszenia sam się napełnia i opróżnia. Aktualnie do suszenia ziarna używany jest pelet drzewny wytwarzany w gospodarstwie.

Kyrkby Gård

Regeneratywne gospodarstwo ekologiczne usytuowane 20 km na północ od Halmstad. Od 20 lat posiada certyfikat KRAV. Obecnie jest w trakcie przedstawiania się na system zrównoważonego rolnictwa, którego głównym celem jest poprawa jakości gleby i różnorodności biologicznej. Gospodarstwo prowadzone jest przez **Jespera Sandströma**, jego rodzinę i przyjaciół. Naśladując naturalne ekosystemy, rolnicy produkują żywność doskonałej jakości oraz uzyskują satysfakcjonujące dochody.

Zbiorniki na zboże w Högs Lantbruk

Jesper Sandström w regeneratywnym ogrodzie

Bydło rasy Rödskullor w gospodarstwie Kyrkby Gärd

Stosują model zarządzania gospodarstwem pn. „Sawanna”. Polega on na holistycznie planowanym wypasie z codziennym przemieszczaniem bydła, a następnie kurcząt między rzędami drzew owocowych. Zwierzęta dostarczają naturalnego nawozu w postaci obornika. Duża bioróżnorodność i bogata gleba zatrzymują wodę, co stanowi najlepszą

tam warzywa sezonowe, mięso (wołowina, jagnięcina i kurczak), jajka z wolnego wybiegu, wysokiej jakości sery, dżemy, miód, marynowane warzywa... a także wstępnie zarezerwowane torby z warzywami.

Kullagård – ekologiczne gospodarstwo mleczarskie i **Skrea Ost** – sklep z produktami ekologicznymi

Gospodarstwo Kullsgärde prowadzone przez **Niklasa Harrysona** specjalizuje się w chowie krów mlecznych i owiec. Polityka Zrównoważonego Rozwoju oznacza dla rolnika życie blisko natury, dbanie o zwierzęta i życie lokalne. 190 krów mlecznych obsługują trzy roboty udojowe, a pozyskane mleko trafia do prywatnej mleczarni, gdzie wytwarzane są sery i inne produkty mleczne. Następnie produkty te są sprzedawane w przyległym sklepiku rolnym, w którym oprócz nabiału tj. serów, mleka i jogurtów, dostępne są również jagnięcina i wieprzowina z własnych zwierząt oraz produkty innych rzemieślników żywności Halland. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, właściciele sklepiku umożliwili dokonywanie zakupu za pośrednictwem formularza znajdującego się w małym kiosku (dostępnym całą dobę) przed sklepem. Zamówiony towar jest dostępny do odbioru w sklepie.

Ciąg dalszy nastąpi...

Cielętnik w gospodarstwie Kullagård

ochronę przyrody przed globalnym ociepleniem.

Kyrkby Gärd obejmuje ok. 30 ha gruntów ornych i pastwisk, gdzie produkowana jest zrównoważona żywność. Metody regeneracyjne stosowane w gospodarstwie skupiają się na uprawach wieloletnich, takich jak łąki, drzewa owocowe i krzewy jagodowe (ok. 10 ha). Obecnie w gospodarstwie utrzymywanych jest 30 sztuk bydła rasy Rödskullor oraz 300 kur.

Gospodarstwo produkuje żywność najwyższej jakości. Swoje produkty sprzedaje, wspólnie z dwoma innymi farmami regeneratywnymi i mikromleczarnią, bezpośrednio klientom końcowym w okolicy. W ten sposób rolnicy wzmacniają zarówno społeczeństwo, jak i siebie, uczestnicząc w rozwoju lokalnej gospodarki. Sklep nazywa się Slättåkra Närproducerat. Znajdziecie

■ Ewelina Mularczyk-Sienkowska

Ekologiczne sery w Skrea Ost

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Operacja została współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 –
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza do udziału

W **WARSZTATACH**

w ramach operacji pn. **Zespoły Tematyczne ds. innowacji w rolnictwie**

WARSZTATY WĘDLINIARSKIE

5 – 6 października 2022 r.

WARSZTATY SEROWARSKIE

8 – 9 listopada 2022 r.

WARSZTATY PIEKARSKIE

22 – 23 listopada 2022 r.

Warsztaty pod nadzorem wykwalifikowanych specjalistów będą doskonałą okazją do konfrontacji zdobytej wiedzy z praktyką.

Szczegółowy program warsztatów i formularz zgłoszeniowy dostępne są na stronie:

www.lodr.pl w zakładce: **Innowacje**

Zgłoszenia należy składać osobiście, pośrednio przez doradców terenowych LODR bądź w formie skanu na adres: a.zajda-sipa@lodr.pl. Osoby zakwalifikowane otrzymają potwierdzenie drogą mailową lub telefonicznie.

Informacji udziela:

Agata Zajda-Sipa • e-mail: a.zajda-sipa@lodr.pl • tel. (68) 385 20 91 wew. 456 • kom. 516 177 401

SIEĆ NA RZECZ
INNOWACJI W ROLNICTWIE
I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza

**lubuskich rolników ekologicznych oraz osoby zainteresowane rolnictwem ekologicznym,
przedstawicieli instytucji naukowych i doradczych do udziału**

W **KONFERENCJI EKOLOGICZNEJ**

Produkcja żywności wysokiej jakości

26 października 2022 r.

Szczegóły na naszej stronie internetowej www.lodr.pl w zakładce **Innowacje/SIR**

Informacji udziela: **Piotr Tyliczszak** • tel. 513 980 667 • e-mail: p.tyliczszak@lodr.pl

Święto dziękczynienia za plony na Jasnej Górze

Już po raz 40. rolnicy z całej Polski uczestniczyli w jasnogórskim dziękczynieniu za plony, którego organizatorem jest Duszpasterstwo Rolników. W uroczystościach dożynkowych udział wzięli: prezydent RP Andrzej Duda, wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk oraz duchowieństwo, parlamentarzyści, przedstawiciele instytucji i organizacji rolniczych oraz rolnicy z całej Polski.

Podczas uroczystej sumy z błogosławieństwem wieńców żniwnych homilię wygłosił biskup kielecki, przewodniczący komisji ds. misji Jan Piotrowski.

– Życzę wam szacunku, który nigdy nie pozbawi was nadziei, że ziemia to wielki Boży dar, którego nikt na świecie nie ma prawa wam odebrać, wykraść złymi decyzjami jakiegokolwiek natury – powiedział biskup Jan Piotrowski, zwracając się do licznie zgromadzonych rolników.

– Jesteśmy tutaj, żeby dziękować, że ten rok – mimo że tak

trudny w polityce, a także w gospodarce światowej, światowej gospodarce żywnościowej – w Polsce jest rokiem dobrych plonów, jest rokiem, który przebiegł bez wielkich klęsk żywiołowych niszczących plony i trud pracy rolników – powiedział prezydent Andrzej Duda.

Prezydent Andrzej Duda podziękował zgromadzonym rolnikom m.in. za zapewnienie Polakom bezpieczeństwa żywnościowego.

Podkreślił zrozumienie znaczenia pracy polskiego rolnika dla całego społeczeństwa. Wskazał też na możliwości rozwoju i powiedział, że w przyszłym roku dopłaty bezpośrednie dla polskich rolników będą na poziomie średniej unijnej. Podziękował wicepremierowi Kowalczykowi za negocjacje w sprawie Krajowego Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027. Polskie rolnictwo otrzyma około 25 miliardów złotych, w tym 17 miliardów na płatności bezpośrednie.

– Te dopłaty bezpośrednie, także dzięki wsparciu funduszy rządowych, będą w przyszłym roku dla rolników prowadzących gospodarstwa do 30 hektarów takie, jak średnia na zachódzie w UE – zaznaczył prezydent Duda.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego podczas uroczystości dożynkowych reprezentował dyrektor Wojciech Szadel.

■ MRiRW

Dożynki Prezydenckie w Belwederze

W dniach 10-11 września 2022 r. w Belwederze odbyły się szóste Dożynki Prezydenckie. Obok prezydenta RP Andrzeja Dudy i jego małżonki wziął w nich udział wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk.

Prezydent RP Andrzej Duda z Sołtysem Deszczna

– Te dożynki symbolicznie wieńczą rok, wieńczą sezon zbiorów naszych gospodarzy, a zarazem stanowią podziękowanie. Podziękowanie za rok pracy, za to co udało się z pól zebrać, za to że rodzinom udało się przeżyć kolejny rok, przetrwać w gospodarstwie i w sprawach domowych, rodzinnych – podkreślił Prezydent RP.

Wieniec Sołectwa Deszczno, wykonany przez panie Zofię Chojkę i Alinę Karaś, który w konkursie na dożynkach wojewódzkich zajął I miejsce, spotkał się z wysokim uznaniem podczas dożynek prezydenckich i chociaż nie znalazł się na podium, uplasował się tuż za nim, czyli na IV miejscu, a więc był pierwszym wyróżnionym.

Nasz tradycyjny wieniec w kształcie korony zwieńczonej hostią, możecie Państwo podziwiać na str. 13.

Przedstawiciele Gminy Deszczno z Parą Prezydencką

Nasze panie wraz z Sołtysem Stanisławem Horodeckim miały przyjemność promować ten wieniec oraz całą gminę Deszczno.

Sołtysowi należą się podziękowania za wspieranie pań w ich ciężkiej pracy oraz za promocję wieńca na dożynkach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i prezydenckich.

■ MRiRW

■ Anna Kramarz

SIEĆ NA RZECZ INNOWACJI W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza do udziału

w KONFERENCJI

18-19 października 2022 r.

w ramach operacji pn.

Aktywne i innowacyjne Koła Gospodyń Wiejskich

Konferencja skierowana jest do członkiń Kół Gospodyń Wiejskich i osób zainteresowanych aktywizacją środowiska wiejskiego. Głównym celem spotkania jest integracja, poszerzenie wiedzy oraz wymiana doświadczeń związanych z działalnością Kół Gospodyń Wiejskich województwa lubuskiego.

Ilość miejsc ograniczona, decyduje kolejność zgłoszeń.

Osoba do kontaktu:

Joanna Kasprzak-Dąbrowska • tel. 513 978 902 • e-mail: j.kasprzak@lodr.pl

Dożynki wojewódzkie w Zwierzynie podziękowanie za zbiory i chleb

Decyzją Zarządu Województwa Lubuskiego tegoroczne Lubuskie Święto Plonów zorganizowano w niedzielę, 4 września 2022 r., w miejscowości Zwierzyn w powiecie strzelecko-dreźnieckim.

Goście i gospodarze Lubuskiego Święta Plonów wzięli udział w Mszy Św. w kościele pw. Świętego Jana Chrzciciela, koncelebrowanej przez ks. biskupa Pawła Sochę. Następnie uformowano korowód dożynkowy, który ruszył w kierunku stadionu KS Pionier Zwierzyn. Jechały ciągniki, maszerowały mażoretki, grała orkiestra dęta, szły poczty sztandarowe.

Rolnicy dziękowali, że w tak trudnej sytuacji – suszy, kryzysu i rosnących cen nawozów – mogli zebrać plony i zabezpieczyć kraj, tak by nie zabrakło

nam wszystkim chleba. Zebrani licznie samorządowcy dziękowali za trudną pracę rolnika, za jego gospodarność, kultywowanie tradycji, budowanie tożsamości i integrację regionów wiejskich.

Zgromadzeni na stadionie mogli wziąć udział w obrzędzie dożynkowym w wykonaniu zespołu Macierzanka. Rozstrzygnięto konkurs na Najpiękniejszy Wieniec Dożynkowy. Komisja miała nie lada trudny orzech do zgryzienia, wszystkie wieniec dożynkowe

prezentowały się pięknie, każdy był dziełem sztuki wykonanym z ogromnym pietyzmem i zachowaniem ludowego charakteru.

I tak oto prezentują się wyniki konkursu na najpiękniejszy wieniec dożynkowy w kategorii **wieniec tradycyjny**:

I miejsce – Deszczno, gm. Deszczno, pow. gorzowski,
II miejsce – Mirosławice Górne, gm. Żary,
III miejsce – Kalsk, gm. Sulechów.

Dyrekcja LODR wraz z Wojewodą Lubuskim Władysławem Dajczakiem

Pani Krystyna Talaga, Sołtys Kalska

W kategorii wieniec współczesny:

I miejsce – Wielisławice, gm. Strzelce Krajeńskie,

II miejsce – Mesze, gm. Kolsko,

III miejsce – Sarbia, gm. Krosno Odrz.

Senator RP Władysław Komarnicki wręczył swoje wyróżnienie w postaci pucharu za całokształt dokonań na rzecz lubuskiej wsi przewodniczącej Lubuskiej Rady Kół Gospodyń Wiejskich, Pani Jolancie Starzewskiej.

- *Ten wspaniały czas święta plonów, tak mocno zakorzeniony w staropolskiej tradycji, który jest też częścią naszej tożsamości narodowej, to czas podziękowania polskim rolnikom za dobry okres żniw, za całoroczny trud, ale przede wszystkim czas dziękczynienia. Za chleb, który mamy na naszych stołach, który wyrastał w naprawdę trudnych warunkach, na spalonej słońcem ziemi. Mamy wśród nas rolników, którzy ciężką pracą, miłością do polskiej ziemi zapewniają nam chleb. Pragnę dziś przekazać cześć i szacunek wszystkim lubuskim rolnikom za pracę. Chylę przed Wami czoło. Dziękuję za to,*

że znaczna część uchodźców z Ukrainy znalazła gościnę i swoje miejsce w domach polskich gospodarzy. Wszystkim środowiskom wiejskim pragnę podziękować za to współczucie i wyciąganie ręki do tych, którzy przeżywają dramat wojny

I miejsce w kat. wieniec tradycyjny

I miejsce w kat. wieniec współczesny

w Ukrainie. To Wy pomagacie tym ludziom. Jest to dowód na to, że polski rolnik jest wierny tradycji chrześcijańskiej, wierny potrzebom drugiego człowieka. Z całego serca za to dziękuję. Życzę rolnikom, aby nowy rok trudu rolniczego upłynął z błogosławieństwem bożym. Szczęść Boże polskim rolnikom – wypowiedział się Pan Władysław Dajczak, wojewoda lubuski.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego reprezentował Zastępca Dyrektora pan Jan Gembara oraz Dyrektor Oddziału Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubniewicach pan Roman Fraszczyk. Nie zabrakło oczywiście naszych doradców z biur powiatowych. Nasze stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem rolników i gości.

■ Sylwia Wawrzyniak-Bodnar

Szanowni Rolnicy!

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, podobnie jak na wiosnę, planuje już w tym miesiącu nowy nabór wniosków dotyczących nawadniania w gospodarstwie. Program „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, pomoże rolnikom po trudnym czasie suszy.

Nawadnianie w gospodarstwie

Wsparcie inwestycji w nawadnianie będzie skierowane do rolników, którzy posiadają gospodarstwo rolne o powierzchni od 1 ha do 300 ha lub prowadzą produkcję w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Starający się o wsparcie będą musieli udokumentować osiągnięcie przychodu z działalności rolniczej w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Wymóg ten dotyczy prowadzących działalność rolniczą przez okres krótszy niż 12 m-cy, które po-

przedzają miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Dofinansowanie będzie można otrzymać na wykonanie nowego nawodnienia, ulepszenie istniejącej instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem nawadnianego obszaru. Ponadto wsparcie można przeznaczyć na wykonanie ujęć wody, zakup nowych maszyn i urządzeń wykorzystywanych do nawadniania w gospodarstwie, budowę albo zakup elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania w gospodarstwie.

Maksymalna kwota pomocy jaką można uzyskać w całym okresie realizacji PROW 2014-2020 to 100 tys. złotych. Wsparcie będzie przyznawane w postaci refundacji części kosztów kwalifikowanych. Standardowo wynosi ono 50%, a w przypadku gdy o środki finansowe ubiega się młody rolnik, poziom dofinansowania sięga 60%.

W zależności od rodzaju operacji wnioskodawca powinien posiadać odpowiednie decyzje administracyjne, m.in. pozwolenia wodno-prawne.

W jednym naborze można złożyć tylko je-

■ **Andrzej Rochmiński**
Dyrektor Lubuskiego
Oddziału Regionalnego ARiMR
w Zielonej Górze

den wniosków o przyznanie pomocy na operację w obszarze nawadniania dotyczący danego gospodarstwa. W przypadku złożenia w jednym naborze więcej niż jednego wniosku o przyznanie pomocy w wyżej wymienionym obszarze wsparcia, ARiMR rozpatruje wyłącznie ten wniosek, który jako pierwszy wpłynął do ARiMR.

Pomoc będzie przysługiwała według kolejności ustalonej przez ARiMR przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji. O kolejności przysługiwania pomocy na operację w obszarze nawadniania w gospodarstwie zdecyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie kryteriów wyboru operacji określonych w przepisach § 16 ust. 8 rozporządzenia wykonawczego.

Przypominamy, że wszystkie informacje na temat aktualnych oraz planowanych naborów znajdują Państwo na stronie internetowej Agencji, pod adresem www.gov.pl/web/arimr. Zachęcamy do jej śledzenia, jak również do odwiedzenia naszego profilu na Facebooku, gdzie zamieszczamy ważne informacje dotyczące działania naszego Oddziału. Dodatkowe informacje można również uzyskać pod numerem bezpłatnej infolinii 800 38 00 84.

Nowa Wspólna Polityka Rolna 2023-2027

Nowa WPR będzie opierać się na 10 kluczowych celach, które koncentrować się będą na kwestiach społecznych, środowiskowych i gospodarczych. Cele te były podstawą, aby kraje UE opracowywały swoje plany strategiczne. Polska jest jednym z pierwszych państw, w których Komisja Europejska zatwierdziła ww. dokument.

Cel I – Zapewnienie rolnikom godziwych dochodów

Główne założenie: wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności sektora rolnego w całej UE w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego i różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia zrównoważenia ekonomicznego produkcji rolnej. Obecna sytuacja w zakresie dochodów gospodarstw rolnych w UE pokazuje zbyt dużą różnicę między krajami oraz sektorami UE. Nowa perspektywa ma te nierówności zniwelować.

Cel II – Dbanie o środowisko

Główne założenie: wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze oraz ograniczenie zużycia środków chemicznych. Gleba jako jeden z najważniejszych zasobów naturalnych, dostarczający roślinom niezbędnych składników odżywczych i wody. Podkreślono również znaczenie praktyk mających na celu ochronę gleby.

Cel III – Zachowanie krajobrazów i różnorodności biologicznej

Główne założenie: przyczynienie się do zatrzymania i odwrócenia trendu spadku różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów. Działalność rolnicza w dużym stopniu zależy od różnorodności biologicznej a jednocześnie jest ważna dla ochrony siedlisk i gatunków zależnych od gruntów rolnych.

Cel IV – Wsparcie wymiany pokoleń

Główne założenie: przyciągnięcie i utrzymanie młodych rolników, a także ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obsza-

rach wiejskich. Określenie nowych wyzwań i potrzeb z jakimi spotykają się młodzi rolnicy w UE oraz ukierunkowanie systemu wsparcia na ocenę potrzeb i oczekiwanych wyników, które pomogą w wymianie pokoleń i zachęcą młodych rolników do pozostania w sektorze rolnym. Sektor rolny potrzebuje wykwalifikowanych i innowacyjnych młodych rolników, aby odpowiedzieć na rosące potrzeby społeczne dot. m.in. produkcji żywności wysokiej jakości.

Cel V – Dynamiczny rozwój obszarów wiejskich

Główne założenie: promowanie zatrudnienia, wzrostu gospodarczego, równości płci, a także biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa. Wsparcie dochodów i wydatków na rozwój obszarów wiejskich pomoże złagodzić część problemów związanych z bezrobociem i ubóstwem na terenach wiejskich.

Cel VI – Ochrona jakości żywności i zdrowia

Główne założenie: poprawa reakcji rolnictwa UE na zapotrzebowanie społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym wysokiej jakości, bezpiecznej żywności produkowanej w zrównoważony sposób. Zwrócono również uwagę na ograniczenia marnotrawienia żywności, a także poprawę dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Cel VII – Promowanie transferu wiedzy i innowacyjności

Główne założenie: modernizacja rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacją. Promowanie wśród rolników wyników najnowszych badań, innowacji i wymiany wiedzy. Dążenie do unowocześnienia rolnictwa poprzez zwiększenie współpracy i dzielenie się wiedzą poprzez prowadzenie szkoleń. Wsparcie wymiany wiedzy, szkoleń, doradztwa i innowacji ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia inteligentnego i zrównoważonego rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich. Ważną rolę w tym zadaniu będą

miały wszystkie Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego w kraju, w tym LODR Kalsk.

Cel VIII – Zwiększenie konkurencyjności

Główne założenie: poprawa orientacji rynkowej i zwiększenie konkurencyjności gospodarstw, w tym większy nacisk na badania, technologię i cyfryzację. Przedstawiono w nim szereg czynników i narzędzi politycznych, które są dostępne, aby wywołać wzrost wydajności w rolnictwie UE, takich jak programy badań i innowacji, nowe technologie, rozwój i infrastruktura, wydajne systemy doradztwa oraz ciągle podnoszenie wiedzy przez osoby zarządzające gospodarstwami rolnymi. Powodem uwzględnienia tego celu przez KE jest stale rosący popyt na żywność i rozwój przemysłu napędzany zmianami demograficznymi oraz zmianami w dochodach ludności.

Cel IX – Poprawa pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym

Główne założenie: poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Wzmocnienie pozycji rolników poprzez takie środki jak zacieśnienie współpracy między rolnikami, zwiększenie przejrzystości rynku i zapewnienie skutecznych mechanizmów zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych.

Cel X – Przeciwdziałanie zmianom klimatu

Główne założenie: przyczynienie się do łagodzenia zmiany klimatu i wychodzenie im naprzeciw (redukcja emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla, promowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych). Rolnictwo ma odegrać kluczową rolę w redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez zrównoważony rozwój i biogospodarkę.

■ Maciej Woźniak

Nowy wróg buraka

Skośnik buraczak (*Scrobipalpa ocellatella*) pojawił się w naszym kraju kilka lat temu rozpoczynając swoją ekspansję od zachodnich województw naszego kraju w kierunku Polski centralnej. Pomimo jego niewielkich rozmiarów nie należy go bagatelizować, gdyż stanowi realne zagrożenie.

*Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl*

Szkodnik ten występuje powszechnie na zachodzie i południu Europy, a także w północnej Afryce i niektórych krajach Bliskiego Wschodu. Jest tam uznawany za jednego z najgroźniejszych szkodników buraka cukrowego. Skośnik buraczak, ze względu na skryty tryb życia larw oraz dość niepozorny wygląd dorosłych osobników, jest łatwy do przeoczenia na polu dopóki nie pojawią się szkody, które możemy zaobserwować dopiero pod koniec wegetacji. Jego ekspansja na tereny naszego kraju jest spowodowana prawdopodobnie ociepleniem klimatu, ponieważ rozwojowi tego szkodnika sprzyja sucha i ciepła pogoda.

Jak rozpoznać wroga?

Skośnik buraczak jest małym motylem o rozpiętości skrzydeł 11-

15 mm. Pierwsza para skrzydeł jest ciemnoszara z czarnymi plamkami otoczonymi skupiskami pomarańczowych lub jasnobrązowych łusek. Natomiast druga para jest jasnoszara. Jaja szkodnika są owalne, początkowo koloru kremowo-żółtego, jednak na krótko przed wykluciem ciemnieją. Samice składają jaja na ogonkach młodych liści buraka, rzadziej na ich powierzchni lub u podstawy liścia w grupach od 2 do 11, w jednym lub dwóch rzędach. Młode gąsienice są początkowo zielonkawe, a następnie zmieniają barwę na czerwono-różową z kilkoma czerwono-brązowymi, podłużnymi liniami oraz brązową głową. Osiągają długość 10-12 mm, a ich ciało jest pokryte rzadkimi, długimi szczecinkami.

Szybko się rozwija

Wiosną, przy temperaturze powyżej 10°C, samice składają jaja na młodych roślinach buraka. Jedna samica jest w stanie złożyć 40-70 jaj.

W zależności od warunków pogodowych, po 4-10 dniach od złożenia jaj następuje wylęg larw. Zaczynają one żerować w ogonkach starych liści oraz na zagiętych krawędziach młodych liści. W sprzyjających warunkach cały cykl rozwojowy szkodnika jest w stanie zamknąć się w nieco ponad 4 tygodniach. Oznacza to, że w sezonie wegetacyjnym mogą rozwinąć się 3, a w sprzyjających warunkach nawet 4 pokolenia motyla. Gąsienice w różnych stadiach rozwojowych zimują w resztkach poźniwnych buraków. Część gąsienic schodzi też do gleby i zimuje w formie poczwarek. Zimujące gąsienice są odporne na mrozy sięgające nawet -25°C.

Największe zagrożenie

Początkowe objawy wystąpienia skośnika buraczaka na plantacji łatwo pomylić z niedoborami boru, ze względu na skryty tryb życia larw. Łatwiejszym do zaobserwowania objawem jest minowanie przez larwy

ogonków liściowych i liści sercowych, co powoduje ich uszkodzenie a nawet całkowite zamieranie. Gąsienice najczęściej żerują ukryte wśród ogonków liściowych lub pod warstwą przędzy. Czasami zawijają brzegi blaszek liściowych tworząc tunel, w którym się chowają. Lubią również drążyć chodniki wewnątrz ogonków liściowych. W późniejszym okresie pojawiają się takie objawy jak czarne odchody w obrębie główki buraka, spękania ogonków liściowych czy oprzędy, jednak z reguły są one wynikiem zerowania już 2 lub kolejnych pokoleń szkodnika. Największym zagrożeniem są uszkodzenia główki buraka, przez które może nastąpić infekcja patogenów wywołujących zgniliznę korzeni. Na skutek porażenia przez tą chorobę może dochodzić do strat plonu cukru sięgających nawet 50%, szczególnie w latach, gdy pod koniec okresu wegetacji wystąpiło dużo wilgotnych dni. Mocno porażone przez zgniliznę korzenie mają małą wartość technologiczną i praktycznie nie nadają się do przerobu. Szczególnie ryzykowna jest uprawa buraków po sobie na polach, gdzie występował skośnik buraczak. Dochodzi wtedy do wczesnej infekcji i silnego uszko-

dzenia główek buraka oraz ich gnicia, co w połączeniu z silnym porażeniem przez chwościka buraka praktycznie skutkuje obumarciem roślin.

Żeruje w ukryciu. Jak się go pozbyć?

Jako że skośnik buraczak jest nowym szkodnikiem, to obecnie wciąż nie ma w naszym kraju zarejestrowanych do jego zwalczania insektycydów. Powinny się one jednak wkrótce pojawić ze względu na coraz większy wzrost znaczenia tego szkodnika. Kolejny problem stanowi wyznaczenie właściwego terminu zwalczania. Skośnik buraczak żeruje w ukryciu, okres nalotów na plantacje jest rozciągnięty, a w roku występuje kilka pokoleń. Przeważające w Niemczech doświadczenia przy użyciu pyretroidów w korzystnych warunkach pogodowych dawały skuteczność sięgającą maksymalnie 50%. Do naturalnego ograniczenia populacji szkodnika dochodzi jedynie w sezonach wegetacyjnych z bardzo dużą ilością opadów i małą ilością upalnych dni w sezonie letnim. W rejonach, gdzie występuje skośnik buraczak, powinno się stosować przynajmniej 4-letni płodozmian.

Po zbiorze resztki poźniwne należy głęboko wymieszać z glebą. Trzeba pamiętać również o zwalczaniu chwastów z rodziny szarłatowatych, które mogą być roślinami żywicielskimi dla szkodnika. Przy planowaniu zbiorów pierwsze w kolejności do zbioru powinny być plantacje silnie porażone, co pozwoli ograniczyć porażenie przez zgniliznę korzeni.

Nie lekceważ zagrożenia

Skośnik buraczak jest kolejnym po szarku komośniku szkodnikiem buraka, który pojawił się na skutek ocieplenia klimatu. Niestety, jego rozprzestrzenianie zachodzi zdecydowanie szybciej niż przewidywano. Obszar występowania szkodnika ciągle się powiększa, czemu sprzyjają ostatnie lata z niewielką ilością opadów. Z roku na rok skośnik buraczak będzie stawał się coraz większym zagrożeniem, dlatego ważne jest jak najszybsze opracowanie sposobu jego zwalczania.

W interesie wszystkich rolników zajmujących się uprawą buraków cukrowych jest, aby skośnik buraczak nie pozostawał lekceważonym zagrożeniem.

Bez orki też można uprawiać

Przez lata w rolnictwie podstawowym zabiegiem przygotowującym pola do zasiewu była orka z wykorzystaniem pługa. Obecnie coraz częściej odchodzi się od wykonywania tego zabiegu stosując większe lub mniejsze uproszczenia w uprawie.

Piotr Tylińczak
LODR Kalsk
p.tylińczak@lodr.pl

Dlaczego bez pługa?

Na przestrzeni ostatnich lat w rolnictwie nastąpił znaczny rozwój technologii uprawy gleby. Powstały nowoczesne i wydajne narzędzia do tradycyjnej uprawy, jednak znacznie większy rozwój nastąpił w kierunku maszyn i urządzeń do uprawy uproszczonej. Powodów takiego stanu rzeczy jest co najmniej kilka. Jednym z najważniejszych jest zmniejszenie kosztów uprawy poprzez mniejszą ilość przejazdów po polu. Drugim niemniej ważnym czynnikiem jest oszczędność czasu – w coraz większych powierzchniowo gospodarstwach rolnych po prostu brakuje czasu na wykonanie wszystkich tradycyjnych zabiegów. Mniejsze koszty uprawy oraz oszczędność czasu powodują, że coraz więcej rolników gospodarujących na dużych powierzchniach poszukuje nowoczesnych metod uprawy, polegających na różnego rodzaju uproszczeniach. Dodatkowym czynnikiem, który zachęca do odejścia od uprawy płużnej, jest postępująca w ostatnich latach susza. Tradycyjna uprawa gleby polegająca na wykonywaniu orki powoduje jej znaczne przesuszenie. W latach o normalnych opadach nie stanowiło to większego problemu – utracona z gleby woda była na bieżąco uzupełniana poprzez regularne opady. Niestety, w ostatnich latach mamy do czynienia z systematycznym brakiem opadów i suszą, która w znacznym stopniu ogranicza plon roślin lub w skrajnych przypadkach całkowicie

je niszczy. Odejście od uprawy płużnej pozwala więc na ograniczenie ubytku wody z gleby. Do nowoczesnych technik uprawy gleby bez użycia pługa zaliczamy uproszczoną uprawę bezorkową, siew pasowy oraz siew bezpośredni.

Uproszczona uprawa bezorkowa

Uproszczona uprawa bezorkowa jest metodą najbardziej zbliżoną do uprawy tradycyjnej. Charakteryzuje się tym, że nie używa się w niej pługa, a więc nie jest wykonywana

orka. Uprawa gleby wykonywana jest płytko, najczęściej od kilku do kilkunastu cm. Takie działanie ma szereg zalet: ogranicza ubytki wody z gleby, ogranicza straty materii organicznej oraz poprawia strukturę gleby. Niestety wadą tego rozwiązania jest zwiększona presja ze strony chwastów. W technologii tej powszechnie wykorzystywane są duże ilości herbicydów totalnych, najczęściej na bazie glifosatu. Technologia uprawy bezorkowej ma coraz więcej zwolenników, zwłaszcza w gospodarstwach o dużych powierzchniach. Poza zaletami agrotechnicznymi, bardzo ważna jest w tym przypadku oszczędność czasu oraz ograniczenie kosztów związanych z ilością wykonywanych zabiegów.

Uprawa pasowa

Uprawa pasowa jest metodą stosowaną od niedawna. Uprawia się nie całe pole tylko pasy, w których następnie prowadzony jest siew nasion. Agregat do uprawy pasowej przejeżdżając przez ściernisko uprawia fragment pola na szerokości redlicy siewnika,

następnie siewnik nabudowany na agregacie wsiewa tam nasiona. W wyniku takiego zabiegu na polu widoczne są pasy uprawione i zasiane oraz pasy nienaruszonego ścierniska po zbiorach przedplonu. Metoda ta w jeszcze większym stopniu niż uproszczona uprawa bezorkowa ogranicza straty wody z gleby, ponieważ część pola nie zostaje w żadnym stopniu naruszona przez elementy robocze agregatu. Nieuprawione fragmenty pola poprzez brak ingerencji w strukturę gleby wykazują znacznie mniejsze ubytki wody, a ponadto ogranicza się mineralizację materii organicznej w takiej glebie. Na nieuprawionych fragmentach pola zostaje również utrudnione kiełkowanie nasion chwastów, co w znacznym stopniu ogranicza ich konkurencję w stosunku do rośliny uprawnej w początkowych fazach rozwojowych. Największym problemem w wykorzystaniu tej technologii jest bardzo wysoka cena maszyn do uprawy pasowej. W praktyce więc technologia ta wykorzystywana jest tylko w największych gospodarstwach rolnych.

towanych do tego celu siewników. W tej technologii w największym stopniu w porównaniu z innymi metodami ogranicza się straty wody z gleby oraz zapobiega się jej erozji. Koszty uprawy ograniczają się jedynie do przejazdu siewnika po polu. Niestety, wykorzystanie tej technologii w warunkach

ta najpowszechniej stosowana jest w Stanach Zjednoczonych, często w gospodarstwach o powierzchniach nawet kilkunastu tysięcy hektarów. Ze względu na tak olbrzymie obszary oraz na problemy z erozją i brakiem wody metoda ta, pomimo uzyskiwania mniejszych plonów, ma sens zastoso-

Polski wiąże się ze spadkiem plonu w stosunku do pozostałych metod

wania. W warunkach Polski do tej pory technologia ta nie sprawdziła się w praktyce, jednak postępujące zmiany klimatu i coraz trudniejsze warunki uprawy mogą zmienić ten stan.

Najrozsądniejsze rozwiązanie

Nowoczesne technologie bezorkowej uprawy gleby w ostatnich latach cieszą się coraz większą popularnością. Spowodowane jest to wieloma zaletami takiej uprawy. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że w większości przypadków przejście na bezorkowe technologie powoduje zmniejszenie plonów w pierwszych latach ich stosowania. Poprawa następuje dopiero po kilku latach, dlatego bardzo ważne jest, aby nie zniechęcać się po przejściu z uprawy tradycyjnej na uprawę uproszczoną bez użycia pługa.

Najrozsądniejszym rozwiązaniem jest przeznaczanie niewielkiej powierzchni gospodarstwa i wypróbowanie danej technologii przez kilka lat w celu wyciągnięcia własnych wniosków.

Siew bezpośredni

Siew bezpośredni stanowi największe uproszczenie w uprawie gleby. W technologii tej ściernisko nie jest w żaden sposób uprawiane i bezpośrednio w nie następuje siew roślin. Aby wykonać ten zabieg w tak trudnych warunkach, niezbędne jest zastosowanie specjalnie zaprojektowanych

uprawy. Spadek plonu wynika z tego, że rośliny uprawne mają bardzo trudne warunki do rozwoju w nieuprawionej glebie i pomimo innych zalet tej metody wpływa to negatywnie na ostateczny poziom zbiorów. Siew bezpośredni jest zalecany do stosowania w miejscach, gdzie występuje silne zjawisko erozji gleb, a także znaczne niedobory wody. Obecnie metoda

Najtańszy sposób na poprawę żyzności gleby

Agnieszka Sokołowska
PZDR Żagań
a.sokolowska@lodr.pl

Płodozmian, bo o nim mowa, to kolejność występowania uprawianych gatunków roślin po sobie na danym polu, przy uwzględnieniu czynników przyrodniczych i agrotechnicznych, zaplanowane na określoną liczbę lat i pól.

Zasadniczym celem stosowania płodozmiaru jest uzyskanie wzrostu żyzności gleby poprzez odpowiednie zmianowanie roślin. Odpowiednio skonstruowany płodozmian ma za zadanie zwiększyć w glebie ilość azotu związanego biologicznie i jego wykorzystanie przez rośliny, ograniczając jednocześnie stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Ponadto płodozmian ogranicza występowanie wielu chorób roślin uprawnych, a niekiedy jest jedyną metodą zapobiegania im. Odgrywa także dużą rolę w ograniczeniu presji chwastów, co pozwala na zminimalizowanie nakładów ponoszonych na ich zwalczanie. Płodozmian jest najtańszym sposobem poprawy żyzności gleby i ma ogromny wpływ na zwiększenie ilości i jakości produkcji roślinnej.

Dodatkowym sposobem na poprawę żyzności gleby jest siew międzyplonów. Ich celem jest:

- produkcja dodatkowej paszy zielonej,
- produkcja „zielonego nawozu”,
- ograniczenie rozwoju chwastów,
- ochrona gleby przed erozją,
- ochrona gleby przed wymywaniem składników pokarmowych,

- ochrona wód gruntowych,
- zwiększenie bioróżnorodności agrocenozy.

Przyczyny wprowadzenia zmianowań

1. Czynniki fitosanitarne:

- zmęczenie gleby,
- zwiększenie zachwaszczenia,
- nagromadzenie w glebie szkodników i chorób (choroby podsuszkowe itp.),
- jednostronne wyczerpanie gleby ze składników pokarmowych,
- nagromadzenie biotoksyn – czynniki allelopatyczne – kolony, fitoncycydy, marazminy, antybiotyki.

2. Pozostałości pestycydów w glebie.

3. Maksymalne wykorzystanie właściwości biologicznych roślin.

4. Czynniki ekonomiczne.

Czynniki zmianowania

1. Przyrodnicze (związane z rośliną i z siedliskiem):

- termin siewu i zbioru – czas na wykonanie zabiegów przygotowujących,
- wymagania wodne rośliny – różne zużycie zależne od potrzeb i długości okresu wegetacji (duże: lucerna, koniczyna; małe: zboża jare),
- wymagania pokarmowe i nawozowe (duże: buraki, pszenica, rzepak, ziemniak; małe: len, gryka, peluszką),
- rośliny strukturalne (motylkowe wieloletnie i ich mieszkanki z trawami) i niestrukturalne (rośliny jednoroczne niemotylkowe),
- resztki poźniwne – ilość zależy od właściwości botanicznych i sposobu użytkowania roślin uprawnych,
- zacienienie powierzchni,

- wpływ na zachwaszczenie,
- klimat – rozkład opadów, długość okresu wegetacyjnego, stosowanie międzyplonów,
- gleba – odpowiedni dobór gatunków.

2. Agrotechniczne

- nawożenie organiczne (co 3-5 lat, źródło składników pokarmowych, element strukturotwórczy),
- wapnowanie:

- rośliny dodatnio reagujące: motylkowe wieloletnie, buraki cukrowe, rzepak, konopie, groch, jęczmień, pszenica,
- nie wymagają wapnowania: kukurydza, owies, żyto;
- nie znoszą wapnowania: łubin żółty,

- nawożenie mineralne – wymagania pokarmowe, kierunek użytkowania, stanowisko.

3. Ekonomiczne

- odległość od punktów zbytu,
- zatrudnienie,
- kadra pracownicza,
- poziom produkcji.

Typy płodozmiarów:

a. zbożowy – udział zbóż pow. 60%,
b. okopowy – udział okopowych pow. 25%,

c. przemysłowy – udział przemysłowych pow. 25%,

d. paszowe – udział pastewnych pow. 50%,

e. specjalne – dodatkowe zadania lub cele (przeciwoerozyjne, nasienne, warzywne).

Zapamiętaj!

Celem płodozmiarów jest utrzymanie lub podwyższenie żyzności gleby oraz właściwości fizyko-chemicznych.

Produkcja ziemniaka jadalnego

Wiesław Misztoft
PZDR Zielona Góra
w.misztoft@lodr.pl

Ziemniak (*solanum tuberosum*) mimo, że towarzyszy ludziom od ponad 10 000 lat to w Europie pojawił się dopiero w XVI w. Przywieźli go z Ameryki konkwistadorzy portugalscy i hiszpańscy. Obecnie ziemniak jest jedną z najważniejszych roślin uprawnych na świecie.

Ziemniak jadalny jest również ważnym produktem w gospodarstwach znajdujących się w Starym Kramsku (gm. Babimost) należących do **pana Mirosława Kubika** oraz jego syna, **Mateusza Kubika**. Ziemniaki uprawiał też senior rodu **Paweł Kubik**, który czuwa nad technologią produkcji. Ziemniaki jadalne na sprzedaż uprawia się w gospodarstwie od lat 90., wcześniej była to produkcja dla gorzelni i ziemniaki stanowiły około 25% w płodozmianie. Aktualnie, po powiększeniu arealów gospodarstw, ten udział jest mniejszy. Ziemniaki w płodozmianie uprawia się po pszenicy i kukurydzy, resztki poźniwne są zaorywane. Jesienią stosuje się obornik drobiowy w ilości 8 ton na hektar. Wiosną pierwszym

zabiegiem jest nawożenie mineralne. W jednorazowej dawce stosuje się 200 kg mocznika na hektar i 200 kg soli potasowej. W tym roku nie zastosowano nawożenia fosforem, gdyż według badania gleby nie było takiej potrzeby. Uprawiane odmiany to Wega, Anuschka, Mija, Wineta, Jelly i Gala. Ilość sadzeniaków na hektar zależy od ich wielkości, ale średnio wynosi około 2300 kg na hektar. W celu zachowania najlepszych właściwości uprawianych odmian, co roku wymieniane jest 50% materiału sadzeniakowego. W tym roku termin sadzenia przypadł w dniach 11-14 kwietnia. Bezpośrednio po posadzeniu wykonuje się formowa-

nie redlin ze względu na to, że gleby, na których są uprawiane ziemniaki należą do gleb lekkich. Wczesne uformowanie redlin zapobiega ich osypywaniu się. Ochrona plantacji polega na zwalczaniu chwastów, szkodników oraz chorób grzybowych. W 2-3 tygodnie po posadzeniu wykonywany jest zabieg zwalczania chwastów dwuliściennych. W tym roku zastosowano środek Arcade 880EC. Następnie wykonuje się oprysk na chwasty jednoliścienne. Od rozbudowywania się krzaków, przed zwieraniem się międzyrzędzi, wykonywane są zabiegi w celu zwalczania zarazy ziemniaczanej. Wykonuje się zazwyczaj 4 zabiegi naprzemiennie środkami powierzchniowymi i systemicznymi. Razem z zabiegami przeciwko zarazie ziemniaczanej zwalczą się również mszyce i stonkę. Oprócz nawożenia makroelementami stosuje się dwukrotne nawożenie mikroelementami nawozem Plonvit z cynkiem i borem w ilości 2 litrów na hektar. Zbiór odbywa się kombajnem, ziemniaki po oczyszczeniu z piasku bez sortowania przechowywane są w przechowalni, po uprzednim wysuszeniu są schładzane. Sortowanie odbywa się w momencie przygotowywania ich do sprzedaży. Ziemniaki pakowane są po 15 kg w worki i układane na paletach.

Taka technologia umożliwia uzyskiwanie wysokich plonów ziemniaka jadalnego. Na przestrzeni ostatnich lat średni plon z hektara wyniósł około 50 t.

Gorczyca biała w roli poplonu

Gorczyca biała jest chętnie wysiewana przez rolników jako poplon, gdyż posiada nieduże wymagania związane z zasobnością gleby w wodę i składniki pokarmowe. Ponadto gorczyca ogranicza rozwój chorób oraz chwastów.

Grzegorz Iskra
PZDR Krosno Odrz.
g.iskra@lodr.pl

Wartościowa roślina

Dzisiejsze zmianowania są silnie zdominowane przez zboża, które uprawiane na tym samym polu w dłuższej perspektywie narażone są na choroby płodozmianowe. W celu przeciwdziałania rozwijaniu się tych chorób, gorczycę wprowadza się między dwoma plonami głównymi. Roślina regeneruje glebę w płodozmianach, w których występują rośliny okopowe oraz gdzie zastosowano uproszczoną uprawę roli.

Gorczyca biała, uprawiana po zbożach w międzyplonie ścierniskowym, pełni rolę rośliny fitosanitarnej. Działanie fitosanitarne polega na ogra-

niczeniu występowania ryzyka chorób korzeni oraz podstawy źdźbła. Wpływa to na zdrowotność następujących po sobie zbóż. Ponadto gorczyca silnie pobudza aktywność biologiczną gleby. W wyniku tego zjawiska rozwija się mikroflora glebowa, która pomaga w walce z rozwijającymi się na roślinach uprawnych grzybami oraz nicieniami. Zmniejszenie ilości szkodników, chwastów oraz patogenów w glebie wynika także z działania zawartych w gorczycy izotiocyjanianów, które minimalizują rozwój agrofagów. Ponadto wysiewanie samej gorczycy lub też w mieszance jako poplonu ścierniskowego wykazuje działanie odchwaszczające. Gorczyca jest również cenną roślinną podporowłą dla roślin strączkowych, które wykształcają wiotką łodygę w uprawie na zielony nawóz i nasiona.

Zalety gorczycy:

- może być uprawiana na każdym rodzaju gleby,
- tworzy głęboki system korzeniowy, dzięki czemu poprawia właściwości fizyczne gleby,
- posiada szybkie tempo wzrostu,
- wykazuje właściwości antymykatwikowe,
- stanowi bardzo dobry mulcz przed siewem buraków cukrowych,
- łatwo się kruszy po przemarznieniu, przez co nie ma z nią problemów w czasie wykonywania uprawek.

Uprawa na poplon

Ze względu na duże przyrosty zielonej masy, a także szybkie wschody w uprawie międzyplonowej, z praktycznego punktu widzenia największe znaczenie ma gorczyca biała. W celu prawidłowego przygotowania roli do

wysiewu gorczycy, należy w pierwszej kolejności wykonać spłyconą orkę, przykrywającą ścierną lub zastosować uprawę bezpłużną, która skruszyłaby glebę bez jej odwracania. Na glebach lżejszych wskazane jest zrobienie podorywki lub talerzowania na głębokości do 10 cm. Z kolei na glebach cięższych orkę należy wykonać na głębokości od 14 do 16 cm. Dobrym sposobem ograniczającym liczbę przejazdów jest połączenie pług z wałem Campbella. Każdy zabieg agrotechniczny należy wykonać bardzo starannie, w celu umożliwienia roślinom wczesnych i pełnych wschodów oraz szybkiego wzrostu. Przyczyni się to do dynamicznego przyrostu zielonej masy.

Nawożenie

W zależności od intensywności stosowania nawozów azotowych pod rośliny przedplonowe, azot aplikuje się przedsięwzięcie w ilościach:

- 50 kg N/ha (po zbożach, nawożonych niskimi dawkami N, rzadko wprowadzanym do gleby oborniku,

niedużym udziale roślin motylkowych w zmianowaniu, dużych opadach atmosferycznych w okresie wegetacji),

- 30 kg N/ha (po zbożach, nawożonych wysokimi dawkami N, często wprowadzanym do gleby oborniku, dużym udziale roślin motylkowych w zmianowaniu, optymalnych opadach atmosferycznych w czasie sezonu wegetacyjnego).

Siew

Wykorzystując gorczycę białą jako międzyplon ścierniskowy, zaleca się opóźnienie terminu wysiewu do 10-15 sierpnia, gdyż wprowadzenie jej do gleby zbyt wcześnie prowadzi do szybkiego zakwitnięcia i wytworzenia małej ilości zielonej masy.

Gorczycę można wysiewać w siewie czystym lub mieszając ją z facelią oraz gryką w następujących proporcjach:

- 10-12 kg gorczycy + 3-4 kg facelii,
- 8-10 kg gorczycy + 40-50 kg gryki + 3-4 kg facelii.

Przyoranie

Wymieszanie gorczycy z glebą na zielony nawóz powinno się wykonać do końca października na głębokości od 20 do 25 cm. Należy jednak pamiętać o tym, że zbyt późne oraz zbyt głębokie przyoranie poplonu powoduje obniżenie jego wartości nawozowej. Dobrym zabiegiem jest także rozdrobnienie gorczycy przed przyoraniem w celu przyspieszenia jej mineralizacji. Istotną rzeczą jest to, żeby zabieg wykonać, gdy rośliny są jeszcze zielone i niezdrewniałe. Pozwoli to resztkom międzyplonu w łatwy sposób rozłożyć się w glebie, a dzięki temu już po okresie zimowym część nagromadzonych składników będzie dostępna na wiosnę dla roślin jarych.

Roślina idealna?

Gorczyca biała jest idealną rośliną poplonową uprawianą na wszelkiego rodzaju glebach. Wykorzystując gorczycę jako międzyplon ścierniskowy, poprawi się jakość stanowiska. Dzięki pozostawieniu znacznej ilości rozkładającej się biomasy gorczycy wzrasta plonowanie roślin następczych. Wprowadzając gorczycę do płodowiznianu, uzyskujemy lepszy efekt ekonomiczny uprawy. Gorczyca ma także istotne znaczenie dla ochrony gleby, wody, powietrza, a także zachowania biologicznej różnorodności. Międzyplony z gorzycy odgrywają kluczową rolę w nowoczesnych technologiach produkcji, wykorzystujących efekt ekonomiczny, będący wynikiem uproszczenia upraw.

Źródła:

Jajor E., Mrówczyński M., 2017. Metodyka integrowanej ochrony gorczycy dla doradców
www.farmer.pl
www.rynek-rolny

Integrowana ochrona roślin w praktyce

Celina Kołopieńczyk
PZDR Nowa Sól
c.kolopienczyk@lodr.pl

Jak mówi definicja: Integrowana ochrona roślin jest sposobem ochrony przed organizmami szkodliwymi, polegającym na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, w szczególności metod niechemicznych, w sposób minimalizujący zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska (www.minrol.gov.pl). Jak można to realizować w praktyce przedstawiamy w niniejszym artykule.

W gospodarstwie pana Piotra Karbowskiego, położonego w Przyczynie Górnej (gm. Wschowa), które prowa-

dzi od 1991 roku, uprawia się zboża, rośliny oleiste, takie jak rzepak ozimy czy słonecznik oleisty. Niewielka część areалу przeznaczona jest corocznie pod uprawę roślin strączkowych na ziarno. Do 2020 roku w gospodarstwie utrzymywana była trzoda chlewna w systemie otwartym, w ilości około 600 sztuk trzody chlewnej w jednym cyklu. Łączny areal upraw wynosi około 140 hektarów gruntów ornych.

Od 1 stycznia 2014 roku, kiedy weszły w życie przepisy wynikające z postanowień art. 14 dyrektywy 2009/128/WE oraz rozporządzenia nr 1107/2009, które nałożyły obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków

ochrony, pan Piotr stosując się do nowych przepisów poszukiwał jednocześnie takich rozwiązań, aby w jak największym stopniu sprostać wymaganiom integrowanej ochrony. Stąd też postanowił zastosować biologiczne preparaty przeciwgrzybowe, aby w ten sposób ograniczyć ilość stosowanych fungicydów. Rok gospodarczy 2021/2022 był drugim rokiem, kiedy to zastosował wyżej wymienione preparaty. Zdecydował się zastosować ten system ochrony w uprawie pszenicy ozimej, odmiany Depot. Powierzchnia uprawy 8 hektarów, na różnych klasach gleby, począwszy od III do IV-V.

Zamiast programu fungicydowego zastosowano Technologię Biologicz-

ną, która oparta jest o zastosowanie produktów Arcton WG w terminach T1 i T3 oraz BioRace SL w terminie T2. Arcton WG to połączenie trzech szczepów bakterii, w formie granulatu do sporządzania zawiesiny wodnej. Dwa z nich pochodzą z ekosystemów rolniczych, natomiast trzeci z wysp Antarktyki nieeksploatowanych przez człowieka. Jak podkreśla rolnik, oprócz innych zalet, największym atutem tego preparatu jest fakt, że można go stosować przy niskich temperaturach, począwszy od 5°C, aż do wyższych temperatur. Co ważne, produkt wykazuje swoją funkcjonalność nawet przy spadkach temperatur poniżej 0°C. Z kolei preparat BioRace SL zawiera dwa szczepy bakterii, w formie koncentratu do sporządzania roztworu wodnego. Przeznaczony jest do stosowania nalistnego w uprawie zbóż. Szczepy pochodzą z obszarów o trudnych warunkach do przeżycia organizmów, dlatego też wykształciły szereg cech umożliwiających im przetrwanie.

Pan Piotr stosowanie Technologii Biologicznej rozpoczął wiosną:

- **I zabieg** – 22 kwietnia, z dodatkiem kondycjonera wody w dawce 1 kg/ha preparatem Arcton WG.
- **II zabieg** – 13 maja preparatem BioRace SL w dawce 1 l/ha
- **III zabieg** – 7 czerwca ponownie preparatem Arcton WG 1kg/ha.

Zaletą obydwu preparatów jest to, że aplikuje się je bezpośrednio do zbiornika bez wcześniejszego rozpuszczania w celu namnożenia bakterii. Jak zauważa mój rozmówca: *Stosowanie tego rodzaju produktów wymaga czujności i systematycznej obserwacji łanu, ponieważ każdy z zabiegów należy wykonać mniej więcej 7 dni wcześniej niż wykonany byłby zabieg fungicydem, ponieważ bakterie po aplikacji muszą zdążyć się namnożyć. W związku z tym, że jest to zabieg profilaktyczny,*

Pan Piotr Karbowski

należy go wykonać na zdrowe rośliny i to z powodzeniem się udaje. Efektywność Technologii Biologicznej przed chorobami grzybowymi jest wysoka i rolnik nie stosuje dodatkowej ochrony z użyciem fungicydów. Tegoroczne plony pszenicy w gospodarstwie Pana Piotra pomimo trudnych warunków wyniosły od 5,5 do 8 ton z hektara. Na koniec jeszcze dwa pytania: Czy spełnienie wymogów integrowanej ochrony to jedyny powód zastosowania preparatów biologicznych? Jakie inne zalety tego rodzaju preparatów Pan zauważył i czy zastosuje je Pan w przyszłości?

Zastosowałem Technologię Biologiczną zarówno w celu spełnienia wymagań integrowanej ochrony – aby ograniczyć ilość „chemii” do minimum, ale też po prostu z ciekawości, ponieważ chciałem przekonać się czy rzeczywiście tego rodzaju preparaty są skuteczne i wystarczające. Sam musiałem zmienić mentalność i nawyki, ale praktyka pokazała, że nie jest to takie trudne. Inne zalety tego rodzaju preparatów to oczywiście fakt, że jest bezpieczny dla pszczoł i innych zapylaczy. Jest w 100% bezpieczny dla środowiska i dla rolnika, co ma bardzo duże znaczenie w uprawie pszenicy konsumpcyjnej. Po dwóch latach stosowania Technologii Biologicznej mogę stwierdzić, że na pewno nie zrezygnuję z niej w moim gospodarstwie.

Ewidencja środków ochrony roślin – przykry obowiązek?

Dla kogo ta ewidencja?

Jeżeli jesteś profesjonalnym użytkownikiem środków ochrony roślin prowadź dokumentację dotyczącą ich stosowania w swoim gospodarstwie.

Zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawie o środkach ochrony roślin (śór), określenie: **użytkownik profesjonalny** oznacza „osobę fizyczną, która stosuje środki ochrony roślin w celach innych niż własne niezarobkowe potrzeby, w szczególności w ramach działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym w rolnictwie i leśnictwie”, **użytkownik nieprofesjonalny** oznacza „osobę fizyczną, która stosuje środki ochrony roślin, niebędącą użytkownikiem profesjonalnym”.

Jak rozumieć te definicje?

Użytkownik profesjonalny środków ochrony roślin, to każda osoba, która stosuje te preparaty zawodowo. Przykładem są tu rolnicy produkujący towar na sprzedaż, pracownicy szkółek roślin czy firm opiekujących się ogrodami i terenami zielonymi, którzy wykonują opryski w ramach swoich obowiązków służbowych.

Użytkownicy nieprofesjonalni uprawiają rośliny na własne potrzeby. Są to hobbyści, amatorzy uprawy roślin (właściciele ogrodów, działek, balkonów). Ewidencję prowadzi zawsze posiadacz gruntów lub obiektów, w których są wykonywane zabiegi z zastosowaniem środków ochrony roślin przez użytkownika profesjonalnego lub przechowywania kopii dokumentacji, jeżeli wykonującym te zabiegi jest inny podmiot i posiadacz ten nie dysponuje tą dokumentacją.

Ile czasu przechowywać taką dokumentację?

Przez co najmniej trzy lata przechowuj zapisy dotyczące zabiegów z użyciem środków ochrony roślin.

Mówią o tym przepisy art. 67 rozporządzenia nr 1107/2009.

Po co ta ewidencja?

Zapiski w ewidencji ułatwią Ci podejmowanie kolejnych decyzji o opryskach w bieżącym sezonie i w przyszłości. Będziesz mógł ocenić skuteczność swoich działań oraz wykluczyć zbyt częste używanie substancji aktywnych na tym samym polu.

Prowadzenie ewidencji zabiegów ma duże znaczenie w kwestiach spornych. W przypadku podejrzenia zatrucia osób lub pszczół, a także uszkodzenia sąsiednich upraw na

■ **Marcin Cyganiak**
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Gorzów Wlkp.

Jak prowadzić ewidencję?

Forma prowadzenia zapisów tego rejestru jest dowolna. Mogą to być gotowe notatniki, które można kupić. Można też samodzielnie zrobić taki zeszyt.

Ewidencja zabiegów ochrony roślin								
Data	Uprawa	Powierzchnia, na której wykonano zabieg (ha)	Numer lub nazwa pola	Zastosowany środek ochrony roślin			Przyczyna zastosowania środka / patogen / in.	Uwagi (np. nazwisko wyk. zabieg, nawożenie, faza rozwojowa roślin, pogoda)
				Nazwa	Dawka (l/ha, kg/ha) Stężenie (%)	Dawka oleczy (l/ha)		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

skutek zniesienia cieczy, w pierwszej kolejności zostaniesz poproszony o udokumentowaną historię zabiegów w Twoim gospodarstwie w postaci ewidencji.

Ewidencja idzie też „na pierwszy ogień” w trakcie kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin w gospodarstwie.

Podczas pobierania prób płodów rolnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin również zostaniesz poproszony w pierwszej kolejności o taką dokumentację.

W tym ostatnim przypadku nie zapomnij w swojej dokumentacji ująć środków, które użyłeś do zaprawiania nasion czy dezynfekcji powierzchni magazynowych.

Ewidencję można również prowadzić w postaci elektronicznej, np. jako plik zapisany na komputerze. Warunek jest taki, aby w przypadku kontroli udostępnić ewidencję kontrolującą.

Nie prowadzisz ewidencji? Możesz ponieść przykre konsekwencje

W przypadku braku dokumentów, posiadacz gruntów może zostać ukarany przez PIORiN mandatem, a ARiMR może obniżyć wysokość dopłat bezpośrednich dla danego gruntu.

*Tekst: Joanna Brudnowska
WIORiN Gorzów Wlkp. O/Sulęcín*

JESIENNE UPRAWY Z E-KODAMI NA ZAKUPY

Ubezpiecz uprawy i zyskaj e-kod
o wartości 200 zł do sklepu znanej sieci.

Materiał marketingowy. Materiał nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu cywilnego i ma charakter wyłącznie informacyjny. Warunki akcji promocyjnej znajdują się w Regulaminie Akcji „Uprawy z e-kodem do Biedronki”, który dostępny jest na stronie i-rolnik.pl. Akcja promocyjna skierowana jest wyłącznie do osób fizycznych. Trwa do 30.11.2022 lub wyczerpania zapasów. Pula e-kodów jest ograniczona i wynosi 20 000 sztuk.

Zwierzę nie jest rzeczą

Brutalnie przerzucił psa przez płot schroniska. Odpowie za to przed sądem – co jakiś czas opinia publiczna zostaje poruszona taką informacją, jak ta przytoczona za Onet-em. Zdarzenie zostało nagrane dzięki monitoringowi, a policja zatrzymała 66-letniego mieszkańca Jawora na Dolnym Śląsku i postawiła mu zarzut znęcania się nad zwierzęciem.

Małgorzata Lipińska
PZDR Gorzów Wlkp.
m.lipinska@lodr.pl

Oceniając powyższą sytuację możemy zadać kilka pytań: Czy nie można było psa normalnie oddać? Po co podrzucać do schroniska młodego psa, który ledwie przestał być szczeniakiem? Czy właściciel się wstydził? Czy mężczyzna, który przeżył już trochę czasu na tym świecie, nie wiedział, że jest to niezgodne z prawem? Że grozi za to odpowiedzialność karna?

Niestety, znajomość prawa związanego ze zwierzętami, z ich ochroną, nie należy do najlepszych. Prawa są łamane, przez co zwierzęta cierpią, a ludzie narażają się na prawne konsekwencje. **Choć w myśl polskich przepisów, zwierzęta nie posiadają praw, bo nie mają zdolności do czynności prawnych, nie są podmiotami prawa, to podlegają jednak prawnej ochronie.**

Od 1997 roku obowiązuje w Polsce ustawa o ochronie zwierząt. Reguluje ona zasady postępowania ze zwierzętami gospodarskimi, domowymi i tymi wykorzystywanymi do rozrywki. Już w pierwszych zdaniach ustawa mówi, że „zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę”. W ustawie określono również szereg czynów niehumanitarnego traktowania zwierząt, które są przestępstwami lub wykroczeniami i grozi za to odpowiedzialność.

Przestępstwem jest zabicie zwierzęcia. Wyjątkami, w myśl ustawy, są sytuacje:

- kiedy zwierzę może żyć dalej cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka jest skrócenie jego cierpienia,
- kiedy, bronimy się przed zwierzęciem bezpośrednio zagrażającym ludziom lub innym zwierzętom i nie jest możliwy inny sposób usunięcia zagrożenia.

Przestępstwem jest znęcanie się nad zwierzęciem – zadawanie mu bólu lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu i cierpienia: ranienie, bicie, utrzymywanie w niewłaściwych warunkach bytowania, rażące zaniedbania, porzucenie zwierzęcia,

wystawianie na warunki atmosferyczne zagrażające zdrowiu i życiu, utrzymywanie bez odpowiedniego pokarmu i wody.

Za czyny te grozi kara do 3 lat pozbawienia wolności, a jeśli czyny zostały popełnione ze szczególnym okrucieństwem, to nawet do 5 lat. Sąd może też orzec karę grzywny lub karę pozbawienia wolności.

Wykroczenia, które naruszają dobrostan zwierząt, to zlekceważenie nałożonych na opiekuna obowiązków. W przypadku zwierząt domowych to niezapewnienie zwierzęciu pomieszczenia chroniącego przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi z dostępem do światła dziennego, niezapewnienie karmy i dostępu do wody.

Wykroczeniem jest też trzymanie psa na uwięzi powodującej uszkodzenie ciała i cierpienie, krótszej niż 3 metry, handel zwierzętami na targowiskach, targach i giełdach, prowadzenie takich targowisk, rozmnażanie zwierząt w celach handlowych, poza zarejestrowanymi organizacjami, puszczanie psów bez kontroli i bez oznakowania. Za złamanie tych przepisów może grozić areszt, grzywna lub mandat karny.

Ustawa przewiduje też inne środki karne, które może nałożyć sąd. Jest to zakaz posiadania zwierząt, zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia działalności związanej z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływanie na nie. Sąd może też orzec przepadek zwierzęcia w sytuacji,

gdy właściciel znęcał się nad nim lub dopuścił do takiego znęcania.

Ustawa o ochronie zwierząt wspomina też o obowiązkach gmin.

Do tych głównych obowiązków, wobec zwierząt żyjących na ich terenie należy:

- zapewnienie zwierzęciu opieki w przypadku zagubienia lub utraty opieki właściciela z innej przyczyny, co polega na wyłapaniu we właściwy sposób, przez kompetentną osobę, przewiezieniu do schroniska i zapewnienia właściwej opieki, w tym weterynaryjnej,
- podejmowanie działań na rzecz zapobiegania bezdomności zwierząt, obowiązkowej sterylizacji, poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt bezdomnych, wprowadzanie dofinansowania do trwałego znakowania zwierząt właścicielskich na terenie gminy,
- zapewnienie opieki nad kotami wolno żyjącymi,
- zapewnienie opieki weterynaryjnej dla zwierzęcia, które zostało poszkodowane w wypadku.

Obowiązki te gmina realizuje poprzez uchwalenie przez Radę Gminy programu opieki nad zwierzętami

bezdonnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

Sytuacja zwierząt w Polsce na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie – mówi w rozmowie z portalem Prawo.pl, Leszek Sierputowicz, radca prawny, od lat nieodpłatnie zajmujący się ochroną praw zwierząt, który za swoją działalność został uhonorowany Kryształowym Sercem. – Czym innym są jednak przepisy w ustawie, a czym innym stosowanie ich na co dzień. Jest też wiele obszarów, które wymagają pracy – choćby zwiększenie edukacji społecznej i to od najmłodszych lat – dodaje Leszek Sierputowicz.

Paweł Gebert, inspektor krajowy do spraw ochrony zwierząt w stowarzyszeniu OTOZ Animals, który

jednocześnie jest biegłym sądowym z zakresu ochrony i dobrostanu zwierząt, na stronie stowarzyszenia pisze, że rozwój praw zwierząt i postrzeganie

ich jako istoty czujące, jako naszych towarzyszy, a nie tylko narzędzia do pilnowania naszych posesji, produkcji mięsa, mleka i futra, to zadanie, z jakim przyszło nam się mierzyć w XXI wieku. Uważa on, że mozolnie, ale jednak progresywnie do przodu obserwujemy przemianę naszego gatunku w kontekście traktowania zwierząt. Wielką w tym zasługą organizacji charytatywnych, zrzeszających ludzi o dobrych sercach, organizacji pozarządowych, pełniących rolę nadzoru społecznego nad działaniami administracji państwowej oraz wypełniających często luki po niedostatkach i błędach tej administracji.

Cytuje on też wypowiedź słynnego australijskiego etyka i obrońcy praw zwierząt, Petera Singera: „Świadkiem

początków naszego demokratycznego systemu był wiek XVIII. W wieku XIX zakazano niewolnictwa w krajach rozwiniętych. Na wiek XX przypada zakaz pracy dzieci, kryminalizacja wykorzystania nieletnich, a także wprowadzenie praw wyborczych kobiet i rozszerzenie praw osób czarnoskórych.

Jeśli zrobimy wszystko, co w naszej mocy, to wiek XXI stanie się wiekiem praw zwierząt.”

Rozstrzygnięcie konkursu Najlepsze gospodarstwo ekologiczne województwa lubuskiego w roku 2022

Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl

Za nami kolejna edycja konkursu na „Najlepsze gospodarstwo ekologiczne województwa lubuskiego w roku 2022” przeprowadzonego w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Organizatorem tegorocznej odsłony był Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku. Wręczenie nagród odbyło się podczas

XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego w Kalsku. Do konkursu mógł przystąpić każdy rolnik wytwarzający produkty ekologiczne i posiadający aktualny certyfikat. Dodatkowym wymogiem była konieczność spełnienia wymagań wzajemnej zgodności.

Ponadto w konkursie nie mogli brać udziału laureaci I miejsca z ostatnich trzech lat.

Do tegorocznej edycji konkursu przystąpiło siedem gospodarstw. Na podstawie wizyt w zgłoszonych gospodarstwach komisja konkursowa doko-

nała ich oceny, a następnie wyłoniła zwycięzców:

I miejsce Gospodarstwo „Agatka”

Zarządzane przez pana Edwar-
da Czerwonkę z Krzepielowa (gm.
Sława, pow. wschowski), który gospodaruje na powierzchni 29 ha. Nazwa gospodarstwa pochodzi od imienia córki rolnika – pani Agaty, która pomaga w prowadzeniu gospodarstwa, a przyszłości przejmie interes po rodzicach. W gospodarstwie uprawiane są głównie zboża oraz mieszanki roślin pastewnych z przeznaczeniem na paszę dla bydła mlecznego. Uzyskiwane od krów mleko przeznaczone jest do produkcji serów, z których słynie gospodarstwo. Pan Edward startował już wcześniej w naszym konkursie i był

wyróżniani, jednak w tym roku po raz pierwszy udało mu się zdobyć pierwsze miejsce! Gratulujemy wygranej i życzymy powodzenia w krajowym etapie konkursu.

II miejsce Ekouprawy u Bronisławy

Gospodarstwo prowadzone przez panią Annę Broniewicz z Mościc (gm. Witnica, pow. gorzowski), która specjalizuje się w produkcji przetworów z uprawianych samodzielnie warzyw i owoców. Na niewielkim areale w pobliżu domu uprawiane jest wiele gatunków warzyw, które właścicielka gospodarstwa własnoręcznie przerabia na nietuzinkowe przetwory takie jak: kiszona fasola, pesto z liści kalarepy, ketchup z cukinii czy syrop z mniszka lekarskiego.

III miejsce Danuta Puszkiel

Gospodarstwo położone jest w Niekarzynie (gm. Skąpe, pow. świebodziński). Na powierzchni 45 ha prowadzona jest produkcja roślin-

Danuty – pan Adrian jest miłośnikiem pszczół – posiada kilkadziesiąt rodzin pszczelich oraz przeciwnikiem stosowania w gospodarstwie

środków chemicznych, które bywają niezwykle niebezpieczne dla pszczół i środowiska.

na. Uprawiane są zboża i łubin oraz rośliny miododajne będące dobrym pożytkiem dla pszczół. Syn pani

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich: na lata 2014-2020 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zmiany w przepisach regulujących rolnictwo ekologiczne

Jarosław Buszewski
PZDR Międzyrzecz
j.buszewski@lodr.pl

Od 1 stycznia 2022 roku weszły w życie nowe regulacje prawne Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej ustalające zasady produkcji ekologicznej. Od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2021 roku głównym dokumentem unijnym było Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z 28 czerwca 2007. Od 1 stycznia 2022 roku zastąpiło je Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848. Wraz z tą zmianą pojawił się szereg rozporządzeń wykonawczych i delegowanych. Zmieniono również Ustawę o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.

Założeniem wprowadzanych zmian było:

- wzmocnienie systemu kontroli, co przyczyni się do zwiększenia zaufania konsumentów do unijnego systemu produkcji ekologicznej,
- nowe przepisy dotyczące producentów, które ułatwią drobnym rolnikom przejście na produkcję ekologiczną,
- nowe przepisy dotyczące importowanych produktów ekologicznych w celu zapewnienia, aby wszystkie produkty ekologiczne sprzedawane w UE spełniały te same normy,
- szerszy wachlarz produktów, które mogą być wprowadzane do obrotu jako ekologiczne.

Zmiany te wymusiły zmiany prawodawstwa krajowego. W związku z tym, 29 czerwca 2022 r. została ogłoszona Ustawa o Rolnictwie Ekologicznym z dnia 23 czerwca 2022 r. Zgodnie z obowiązującym prawem,

producent podejmujący działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego zgłasza podjęcie działalności właściwemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych za pośrednictwem wybranej przez siebie jednostki certyfikującej, która będzie nadzorowała proces produkcji u danego producenta.

Kolejność postępowania jest następująca:

1. Producent wybiera jednostkę certyfikującą (wykaz jednostek na stronie www.gov.pl/web/rolnictwo/jednostki-certyfikujace) i na wzorze zgłasza podjęcie działalności w rolnictwie ekologicznym (wzór zgłoszenia dostępny na stronie www.gov.pl/web/ijhars/zgloszenie-dzialalnosci2)
2. Jednostka certyfikująca weryfikuje zgłoszenie i przekazuje je do właściwego Wojewódzkiego inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
3. WIJHARS rejestruje producenta i przesyła do jednostki i do producenta informację o przyjęciu zgłoszenia.

Wzór samego zgłoszenia również uległ zmianie. W obecnym zgłoszeniu nie ma już załączników nr 1 i 2, czyli wykazu obiektów i wykazu działek (te informacje obecnie weryfikują jednostki certyfikujące na podstawie odrębnych dokumentów). W wyniku zmian legislacyjnych doszły nowe kategorie działalności, które można prowadzić metodami ekologicznymi (np. Pasze, czy Wino), a na przykład wcześniejsza kategoria Zbiór ze stanu naturalnego został obecnie włączony do kategorii Produkcja – Nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, a Pszczelarstwo włączono do kategorii Produkcja – Zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty zwierzęce.

Z obowiązku kontroli (zgłoszenia) zwolnione są punkty sprzedaży detalicznej, sprzedające opakowane produkty ekologiczne bezpośrednio konsumentowi końcowemu.

Poniżej postaram się wskazać kilka najważniejszych zmian lub uszczegółowień, które wynikają z nowych uregulowań.

1. **Okres konwersji rozpoczyna się z chwilą, gdy rolnik poinformuje właściwy organ o swojej działalności.** Rośliny i produkty roślinne, aby mogły być uznane za ekologiczne (przepisy zawarte w rozporządzeniu nr 2018/848) muszą być uprawiane na działkach w okresie konwersji przez okres co najmniej dwóch lat przed wysiewem lub w przypadku łąk i upraw na pasze, przez okres co najmniej dwóch lat przed ich wykorzystaniem jako paszy ekologicznej lub w przypadku roślin wieloletnich innych niż na pasze, przez co najmniej 3 lata przed pierwszym zbiorem.
2. **Zmianie uległy też dane jakie muszą być umieszczone na certyfikacie** oraz doszły elementy, które mogą się na nim znaleźć opcjonalnie (m.in. informacje o powierzchni upraw, obiektach).
3. **Roślinna produkcja ekologiczna musi się odbywać w żywej glebie** lub żywej glebie zmieszanej z materiałami dopuszczonymi w produkcji ekologicznej (zał. II rozp. 2018/848).
4. **Do produkcji roślin i produktów roślinnych stosuje się wyłącznie ekologiczny materiał rozmnożeniowy.** Jednak od tej zasady jest możliwe odstępstwo dopuszczające stosowanie materiału nieekologicznego po uzyskaniu zgody w przypadku niedostępności materiału ekologicz-

nego. Odstępstwo będzie działać do 31 grudnia 2036 r.

5. Producent ekologiczny ma obowiązek utrzymania i zwiększania żyzności i aktywności biologicznej gleby (wyłączając TUZ oraz uprawy trwałe na paszę) poprzez stosowanie wieloletniego płodozmianu, w tym obowiązkową uprawę roślin bobowatych jako uprawę podstawową lub okrywową i innych roślin na nawóz zielony. W uprawie w szklarniach i uprawach wieloletnich innych niż paszowe obowiązkiem jest stosowanie upraw na nawóz zielony i roślin strączkowych oraz stosowanie różnorodnych roślin. Na wszystkich gruntach dopuszczone jest stosowanie obornika, najlepiej przekompostowanego i najlepiej z produkcji ekologicznej.

6. W produkcji zwierzęcej dodano szczegółowe przepisy dotyczące królików i jeleniowatych oraz zmieniono niektóre elementy, np. te dotyczące okresów konwersji, odnawiania i tworzenia stad, udziału pasz nieekologicznych w dawce pokarmowej oraz niektóre z wymogów dotyczących budynków dla zwierząt.

7. Zmieniono również zasady znakowania produktów. Do tej pory na etykiecie pod logo rolnictwa ekologicznego widniał numer jednostki certyfikującej oraz napis np.: Rolnictwo UE, Rolnictwo spoza UE, Rolnictwo UE/ spoza UE, Rolnictwo

Polska. Obecnie określenie Rolnictwo UE lub spoza UE można zastąpić lub rozwinąć o kraj i region pochodzenia np.: Rolnictwo Polska Mazury.

8. Nowa polska Ustawa o Rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej wprowadziła szereg zmian odnośnie wydawania zgód na odstępstwa. Przed wystąpieniem o zgodę na odstępstwo należy się zapoznać z przynależnością odpowiedniej zgody do odpowiedniego organu (WIJHARS czy GIJHARS).

9. Zmianie uległy również listy produktów dopuszczonych do czyszczenia i dezynfekcji budynków i urządzeń do produkcji zwierzęcej. Od 2022 r. nie mogą być stosowane w tym celu np.:

- soda kaustyczna,
- wodorotlenek potasu,
- kwas szczawiowy,
- kwas azotowy,
- kwas fosforowy,
- węglan sodu,
- siarczany miedzi,
- nadmanganian potasu,
- kwas humusowy.

10. Zmianie uległy również substancje czynne zawarte w środkach ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym. Przepisem regulującym stosowanie i zawierającym wykazy tych środków jest Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2021/1165. Rozporządzenie to zawiera również informacje nt.: nawozów i środków poprawiających jakość gleby, dodatkach paszowych, nieekologicznym materiale paszowym i wielu innych substancjach stosowanych w produkcji ekologicznej. Warto też pamiętać, że przed zastosowaniem środków ochrony roślin należy zapoznać się z aktualnie dopuszczonymi do stosowania w rolnictwie ekologicznym preparatami. Listę takich produktów prowadzi Instytut ochrony roślin w Poznaniu, dostępna jest na stronie www.ior.poznan.pl. Podobnie jest ze środkami poprawiającymi jakość gleby – listę tych środków prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, dostępna jest stronie www.iung.pl

Przepisy obowiązujące od 2022 roku nakładają również na producentów ekologicznych obowiązki w przypadku podejrzenia niezgodności. Jeśli producent podejrzewa, że produkt, który wytworzył, przygotował, przywiózł, otrzymał od innego producenta nie jest zgodny z rozporządzeniem 2018/848, to jest zobowiązany do:

- identyfikacji i odseparowania danego produktu,
- sprawdza czy podejrzenie może zostać uzasadnione,
- nie wprowadza takiego produktu do obrotu ani nie używa w produkcji ekologicznej,
- informuje o sytuacji jednostkę certyfikującą,
- po przekazaniu informacji jednostce certyfikującej ściśle z nią współpracuje.

Produkty, które zostały wytworzone przed wejściem w życie nowych przepisów (przed 1 stycznia 2022 r.) mogą być wprowadzone do obrotu do wyczerpania zapasów, jednak jeśli produkt był znakowany musi zostać zaopatrzony w etykiety zgodne z nowym rozporządzeniem (2018/848).

Nowe przepisy wprowadziły szereg zmian, z którymi każdy producent ekologiczny wprowadzający produkty do obrotu powinien się zapoznać, aby uniknąć sytuacji, w której produkt wyprodukowany przez niego nie będzie mógł uzyskać certyfikatu, np. w wyniku zastosowania substancji do tej pory stosowanej, a obecnie niedopuszczonej do stosowania w rolnictwie ekologicznym. Warto korzystać ze stron zawierających aktualne ramy prawne dotyczące produkcji ekologicznej, np.: strona Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych www.gov.pl/web/ijhars/rolnictwo-ekologiczne oraz strony internetowe jednostek certyfikujących. Producenci ekologiczni już prowadzący działalność ekologiczną w razie wątpliwości powinni zawsze być w kontakcie ze swoją jednostką i na bieżąco wymieniać informacje. Pozwoli to na świadome podejmowanie decyzji o prowadzeniu działalności.

Odnawialne Źródła Energii

Kinga Jakiel
k.jakiel@lodr.pl

Piotr Tyliszczak
p.tyliszczak@lodr.pl

W dzisiejszych czasach coraz więcej osób decyduje się na pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i niewyczerpywalnych, które stanowią naturalną alternatywę dla konwencjonalnych paliw. Coraz więcej słyszymy o tzw. zielonej energii, ze względu na rosnące ceny prądu oraz paliw perspektywa korzystania z odnawialnych źródeł energii wydaje się coraz atrakcyjniejsza nie tylko w odniesieniu do środowiska, ale też w kontekście życia codziennego.

Przez wiele lat podstawowym źródłem pozyskiwania energii były paliwa kopalne. Ich użycie przyczyniło się do dynamicznego rozwoju technologii oraz wzrostu poziomu życia ludzi. Niestety, ceną jaką przyszło nam płacić za tak szerokie wykorzystywanie tych paliw są postępujące negatywne zmiany klimatu. W celu zatrzymania niekorzystnych zmian coraz szerzej wykorzystywane są odnawialne źródła energii produkujące zieloną energię będącą neutralną dla klimatu i środowiska.

W Polsce obecnie głównym źródłem pozyskiwania energii jest

spalanie węgla kamiennego w elektrowniach węglowych. W ostatnich latach jednak stale rośnie udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji.

Według danych za 2021 rok pochodzących z raportu Forum Energii „Transformacja Energetyczna w Polsce. Edycja 2022” na całkowitą produkcję energii z odnawialnych źródeł energii w Polsce składa się:

- fowoltaika – stanowiąca 46% energii OZE,
- energia wiatrowa – stanowiąca 41% energii OZE,
- energia wodna – stanowiąca 6% energii OZE,
- energia z biomasy – stanowiąca 5% energii OZE,
- energia z biogazu – stanowiąca 2% energii OZE.

Fotowoltaika

Instalacja fotowoltaiczna produkuje energię elektryczną ze słońca. Światło słoneczne padające na panele fotowoltaiczne powoduje powstawanie prądu stałego, który następnie jest zamieniany przez falownik na prąd zmienny, który to znajduje się w gniazdkach. Najważniejszym parametrem w przypadku takiej instalacji jest oczywiście nasłonecznienie danego miejsca oraz kierunek ustawienia paneli fotowoltaicznych. Należy uni-

kać miejsc zacienionych oraz ustawiać panele w kierunku południowym w celu zmaksymalizowania produkcji energii elektrycznej. Fotowoltaika cieszy się dużą popularnością na tle innych odnawialnych źródeł energii za sprawą dostępności tej technologii do zastosowania w warunkach domowych. Dzieje się tak dlatego, że wystarczy zainstalować panele fotowoltaiczne w nasłonecznionym miejscu np. na dachu budynku i możliwe jest produkowanie własnego prądu. Ponadto koszt takiej instalacji choć nie należy do małych, to na tle pozostałych źródeł odnawialnych jest w zasięgu możliwości domowego budżetu. Za sprawą dynamicznego rozwoju fotowoltaiki w ostatnim czasie, jeszcze bardziej zwiększył się udział energii ze słońca w stosunku do pozostałych form odnawialnych źródeł energii. Bardzo dynamiczny wzrost liczby nowo instalowanych instalacji fotowoltaicznych został zatrzymany w kwietniu 2022 roku ze względu na zmiany przepisów w zakresie rozliczania prosumentów z wytwarzanej energii. Niemniej jednak stale rosnące koszty energii elektrycznej w dalszym ciągu powodują chęć szukania dodatkowych oszczędności i co za tym idzie zachęcają do inwestycji w fotowoltaikę.

Energia wiatrowa

Energia wiatrowa jest najbardziej stabilną formą odnawialnej energii. W przeciwieństwie do fotowoltaiki prąd jest produkowane zarówno w dzień jak i w nocy, a jedynym uwarunkowaniem jest występowanie odpowiedniej siły wiatru. W przeciwieństwie do fotowoltaiki farmy wiatrowe nie mogą być jednak stawiane w dowolnym miejscu – lokalizacja takich instalacji musi przebiegać w miejscach, gdzie występuje stały i dość silny wiatr. Ponadto, rozwój nowych instalacji wiatrowych został zahamowany w poprzednich latach przez tzw. ustawę 10H – polega ona na tym, że nie można budować wiatraków w odległości mniejszej niż 10-krotność wysokości maszty wiatraka od zabudowań mieszkalnych. Taki warunek w praktyce uniemożliwił powstawanie nowych instalacji na większości terenu kraju. Obecne trendy w rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz konieczność odejścia od paliw kopalnych powodują jednak, że trwają prace legislacyjne mające zmienić ten stan rzeczy w taki sposób, aby możliwe było powstawanie nowych instalacji wiatrowych. Koszty farm wiatrowych są znacznie większe niż w przypadku fotowoltaiki, jednak moc takich instalacji jest również dużo większa. Z tego względu inwestycje w energię wiatrową są niedostępne dla gospodarstw domowych, a zajmują się tym duże firmy i przedsiębiorstwa. Co prawda, pojawiają się przydomowe, małe instalacje wiatrowe, jednak ich moc oraz wydajność na dzień dzisiejszy powoduje małą opłacalność ich użytkowania.

Energia wodna

Energia wodna nie ma w Polsce tak dużego znaczenia jak fotowoltaika oraz energia wiatrowa. Stanowi zaledwie 6% produkowanej energii OZE w Polsce. Możliwości produkcji energii wodnej są uzależnione od zasobów wodnych, których w naszym kraju nie ma zbyt wiele. Tego rodzaju energia ma największe znaczenia w

krajach skandynawskich, gdzie jej produkcja ma duży udział w OZE.

Biomasa oraz biogaz

Energia z biomasy oraz biogazu stanowi w sumie zaledwie 7% produkcji OZE w naszym kraju. Polska posiada duży potencjał produkcji tego rodzaju energii ze względu na dobrze rozwiniętą produkcję rolniczą. Niestety inwestycja w produkcję biogazu i biomasy stanowi bardzo duży koszt, a opłacalność produkcji takiej energii jest w obecnych realiach niska. Ponadto bardzo często problemem są protesty miejscowej ludności obawiającej się o wpływ takiej instalacji na środowisko, a głównie chodzi o generowany zapach.

Zalety i wady odnawialnych źródeł energii

Jedną z głównych zalet takich źródeł jest brak lub znaczne ograniczenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska w porównaniu do spalania paliw kopalnych. Emisja wszelkiego rodzaju gazów cieplarnianych niesie ze sobą konsekwencje, do najważniejszych można zaliczyć ocieplenie się klimatu, które może zmienić diametralnie życie każdego z nas.

W przeciwieństwie do jakichkolwiek paliw kopalnych, odnawialne źródła energii nie zużywają się, co daje

nieograniczone zasoby energii. Rzeki ciągle płyną, a wiatr nieustannie wieje. Dzięki takiemu rozwiązaniu możemy uniknąć sytuacji, gdy zabraknie energii wskutek braku paliwa kopalnego.

Pomimo wielu zalet jakie posiadają odnawialne źródła energii, mają one również wady. Zielone źródła są niestety uzależnione od humorów matki natury. Kiedy pogoda robi się gorsza, jest pochmurno albo pada deszcz, produkcja energii elektrycznej z energii słonecznej niestety spada. W przypadku braku wiatru, gdy nie wieje energia elektryczna nie jest wytwarzana. Ponadto koszt instalacji do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii jest dość wysoki.

Jaka przyszłość czeka zielone źródła?

Współczesne rozwiązania technologiczne są coraz bardziej doskonałe, jednak wiele kwestii wciąż pozostaje nie do końca rozwiązanych, chociażby problem magazynowania energii powstałej w wyniku wykorzystania zielonych źródeł. Pamiętajmy jednak, że każda nowa technologia nie od razu jest doskonała. Sposoby wykorzystania paliw kopalnych na początku też nie były efektywne. Jedno jest pewne, od zielonej energii nie ma odwrotu, pozostaje tylko mieć nadzieję, że energia ze źródeł odnawialnych będzie odgrywała coraz większą rolę w światowym bilansie energetycznym.

XII Lubuski Kiermasz Ogrodniczy

18 września odbył się XII Lubuski Kiermasz Ogrodniczy, zorganizowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryka Kowalczyka, Wojewody Lubuskiego Władysława Dajczaka oraz Marszałka Województwa Lubuskiego Elżbiety Anny Polak. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowali TV

Trwam, TVP3 Gorzów Wlkp., Radio Zachód i Gazeta Lubuska.

Uroczystego otwarcia dokonał Dyrektor LODR pan Wojciech Szadel.

Kiermasz Ogrodniczy był przeglądem oferty wystawienniczej prezentującej nowości techniczne

Gościom, wystawcom i zwiedzającym pobyt na Kiermaszu umilały występy zespołów śpiewających: Brze-

„AGROLIGA 2022 – najlepsze zarządzanie, organizacja i planowanie”.

Ogłoszono również wyniki etapu wojewódzkiego III edycji Ogólnopolskiego konkursu Doradca roku oraz konkursu na Najlepszego doradcę ekologicznego.

Serdecznie dziękujemy wszystkim zaangażowanym w organizację i promocję XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego w Kalsku.

i technologiczne w produkcji ogrodniczej, a także architektury ogrodowej. Tradycyjnie odbyła się wystawa drobnego inwentarza. Znalazło się także miejsce dla kiermaszu produktów regionalnych i tradycyjnych oraz kiermaszu ekologicznego. Przepyszne wypieki oraz swojskie jadło można było kupić na stoiskach Kół Gospodyń Wiejskich i stoiskach gastronomicznych. Atrakcje i zabawy dla dzieci zapewnił w tym dniu Sulechowski Dom Kultury. Porad udzielali specjaliści LODR, pracownicy instytucji rolniczych i banków. Pomimo deszczowej aury Kiermasz odwiedziło wielu naszych stałych gości.

zinki z Santocka, Dąbrowszczanki z Dąbrówki Wlkp., Trzebiechowianie z Trzebiechowa, Popelyna z Kalska, Konotopianie z Konotopu oraz Bojadłanie z Bojadeł. W tym roku występy uświetnił również koncert kwartetu smyczkowego Wroclavia Quartet. Całość imprezy poprowadził pan Jacek Stefanowicz.

Podczas Kiermaszu Ogrodniczego podsumowano następujące konkursy:

„Najlepsze gospodarstwo ekologiczne województwa lubuskiego w roku 2022”, „Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2022 roku”,

KALSK
18 września 2022 r.

AgroLiga 2022

poznajcie naszych
Mistrzów Wojewódzkich

Kamila Gdeczyk-Macho
LODR Kalsk
k.gdeczyk@lodr.pl

Konkurs AgroLiga 2022 organizowany jest przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego na szczeblu wojewódzkim, zaś na szczeblu krajowym przez Redakcję Audycji Rolnych Programu 1 TVP S.A. i Stowarzyszenie Agro-BiznesKlub. Honorowy Patronat nad konkursem sprawują: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes ARiMR, Dyrektor Generalny KOWR i Prezes KRUS. Patronat Medialny nad konkursem objął Magazyn Ludzi Przedsiębiorczych AGRO.

Celem konkursu jest wyłonienie Mistrzów Krajowych AgroLiga 2022 w kategoriach Rolnik i Firma. Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w obu tych kategoriach wyłania Mistrzów Wojewódzkich. W województwie lubuskim do konkursu zgłosiło się 10 Rolników i 6 Firm z branży rolnej. Ogłoszenie wyników konkursu i wręczenie nagród w etapie wojewódzkim odbyło się 18 września br. podczas XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego w Kalsku.

Kto zwyciężył?

Mistrz Wojewódzki w kategorii Rolnik – Krzysztof Mencil (gm. Cybinka),

Mistrz Wojewódzki w kategorii Firma – „SERY KOSIŃSCY” Daria Kosińska (gm. Wschowa).

Zwycięzcy zostaną zgłoszeni do krajowej edycji konkursu, której Finał odbędzie się w II kwartale 2023 r.

W kategorii Rolnik:

II miejsce – pani Kinga Firlej-Gąsiorowska (gm. Otyń),

III miejsce – pan Krzysztof Rudziński (gm. Bledzew),

1

Pan Krzysztof Mencil i Jego gospodarstwo

Wyróżnienie za zajęcie IV miejsca – pan Łukasz Galański (gm. Krzeszyce).

W kategorii Firma:

II miejsce – Gospodarstwo ogrodniczo-leśne, Tomasz Leśniewski (gm. Lubiszyn),

III miejsce – „PRZETWÓRSTWO MIĘSNE KAMILA KAMYSZEK” (gm. Wschowa),

Wyróżnienie za zajęcie IV miejsca – CENTRUM OGRODNICZE KALSK, Weronika i Artur Cukrowscy (gm. Sulechów).

Pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy za udział w konkursie.

Kilka słów o naszych Mistrzach

Gospodarstwo pana Krzysztofa specjalizuje się w produkcji roślinnej konwencjonalnej i ekologicznej. Rolnik posiada 300 ha. Uprawiane rośliny to rzepak, kukurydza, pszenica ozima i len oleisty. Gospodarstwo posiada dwa magazyny, suszarnię na kukurydzę (50 t), dobrze wyposażony park maszynowy (kombajny, przyczepy rolnicze, agregaty uprawowe i inne).

Firma SERY KOSIŃSCY specjalizuje się w przetwórstwie mleka i produkcji sera od 2019 r. Firma produkuje jogurty, kefiry, sery nie-dojrzewające, dojrzewające, wędzone, a także sery z dodatkiem przypraw takich jak: czarnuszka, kozieradka, żurawina, chili. Zdolności produkcyjne firmy to około 2000 kg produktu gotowego miesięcznie. Przedsiębiorstwo prowadzi własny sklep, sprzedaż wysyłkową oraz zaopatruje restauracje i innych odbiorców. Firma otrzymała I miejsce w województwie lubuskim w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów” oraz I miejsce w konkursie „Sposób na Sukces”.

1

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom i dziękujemy wszystkim uczestnikom za udział w konkursie AgroLiga 2022.

SERY KOSIŃSCY, Daria Kosińska

2

Gospodarstwo Kingi Firlej-Gąsiorowskiej

3

Gospodarstwo Krzysztofa Rudzińskiego

4

Gospodarstwo Łukasza Galarńskiego

2

Gospodarstwo ogrodniczo-leśne, Tomasz Leśniewski

3

PRZETWÓRSTWO MIĘSNE KAMILA KAMYSEK

4

CENTRUM OGRODNICZE KALSK, pan Artur Cukrowski

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
 Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
 „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
 Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich: na lata 2014-2020 -
 Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Konkurs Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2022 roku zakończony!

Joanna Kasprzak-Dąbrowska
LODR Kalsk
j.kasprzak@lodr.pl

Już od wielu lat Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalisku prowadzi działania mające na celu poznawanie i promowanie najatrakcyjniejszych gospodarstw agroturystycznych z naszego województwa.

1

Wzorem lat ubiegłych zorganizowaliśmy kolejną edycję konkursu pn. „Najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego w 2022 roku”. Konkurs zrealizowano z udziałem środków własnych LODR oraz przy wsparciu środków pozyskanych z funduszy Unii Europejskiej

w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Plan Operacyjny na lata 2022-2023, a także Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w Zielonej Górze.

Głównym celem konkursu było wyłonienie najładniejszego gospodarstwa agroturystycznego, prowadzącego działalność na terenie województwa lubuskiego w 2022 roku. W bieżącym roku wybór był bardzo trudny, ponieważ gospodarze włożyli dużo pracy, aby goście czuli się u nich wyjątkowo.

Oto wyniki:

I Miejsce i jednocześnie tytuł „Najładniejszego gospodarstwa agroturystycznego województwa lubuskiego w 2022 roku” otrzymał **Gościniec pod Dębem Pana Grzegorza Fajkisa** w Jasieńcu (gm. Trzciel, pow. międzyrzecki),

II miejsce – Agroturystyka Buchmila Państwa Magdaleny i Pawła Jankowiak w Jemiołowie (gm. Łągów, pow. świebodziński),

2

III miejsce – Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Aliny i Ryszarda Ignatowiczów w Zamostowie (gm. Międzyrzecz, pow. międzyrzecki).

3

Pozostali uczestnicy:
Gospodarstwo agroturystyczne Tańczący Żuraw Pani Elżbiety

Wiatrowskiej-Glura w Jordanowie (gm. Świebodziń, pow. świebodziński),
Gospodarstwo agroturystyczne Firma Maya Pana Janusza Bicza w Gorzycy (gm. Międzyrzecz, pow. międzyrzecki),
Gospodarstwo agroturystyczne Rębowo Pań Eugenii i Jolanty Dybuś

w Rębowie (gm. Kłodawa, pow. gorzowski),

Dom4A Pań Marii i Anny Zielińskiej w Lubogoszczy (gm. Sława, pow. wschowski),

Miodowy Spichlerz Kolsko Państwa Agnieszki i Rafała Liśkiewiczów (gm. Kolsko, pow. nowosolski),

Gospodarstwo agroturystyczne Noclegi Pani Eugenii Ciechanowicz w Jasieńcu (gm. Trzciel, pow. międzyrzecki).

Laureaci konkursu oraz wyróżnione gospodarstwa otrzymały nagrody

finansowe ufundowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego Departament Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Sekretariat Regionalny KSOW.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Oddział Regionalny w Zielonej Górze ufundowała dwie nagrody rzeczowe dla gospodarstw, w których w sposób szczególny przestrzegane są podstawowe zasady bezpieczeństwa higieny i ochrony zdrowia.

Dyrektor Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego ufundował nagrody rzeczowe dla pozostałych uczestników konkursu.

Uroczyste podsumowanie konkursu i wręczenie nagród laureatom odbyło się 18 września 2022 r. w Kalsku podczas XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego.

Zarówno laureatom, jak i pozostałym uczestnikom serdecznie dziękujemy za udział w rywalizacji, życząc wielu sukcesów oraz dalszego rozwoju. Natomiast gościom życzymy wyjątkowych i niezapomnianych chwil z pobytu w gospodarstwach agroturystycznych województwa lubuskiego.

Wyróżnienia otrzymały:
Gospodarstwo Agroturystyczne Green park Pani Alicji Jundt w Czyżówku (gm. Iłowa, pow. żagański),

Uroczysko Gryżyna Dom Gościnny w Lesie Panów Marcina Woźniaka i Marcina Talarczyka w Gryżynie (gm. Bytnica, pow. krośnieński).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich: na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020

Emerytury rolnicze po nowemu

Iwona Kupińska
LODR Kalsk
i.kupinska@lodr.pl

Najważniejszą zmianą, o której na pewno było najgłośniej w mediach, jest uzyskanie przez rolnika prawa do wypłaty emerytury w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstwa rolnego. Jest to zmiana jak najbardziej uzasadniona z punktu widzenia sprawiedliwości społecznej, ponieważ przedstawiciele innych zawodów mogą nadal pracować i pobierać emeryturę z ZUS w pełnej wysokości. Oczywiście jest to prawda w przypadku osób, które osiągnęły pełen wiek emerytalny. W poprzednim stanie prawnym emeryci pobierający emeryturę z KRUS, jeżeli nadal prowadzili gospodarstwo rolne, mieli zawieszoną uzupełniającą część emerytury. Po zmianie ustawy otrzymują emeryturę w pełnej wysokości, a wypłata nastąpiła z urzędu bez potrzeby składania wniosku. Podsumowując, po zmianie przepisów rolnik po osiągnięciu wieku emerytalnego może pobierać emeryturę w pełnej wysokości i nie musi zaprzestawać działalności rolniczej, a więc pozbywać się gospodarstwa.

15 czerwca 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2022 r. poz. 1155). Ustawa wprowadziła wiele zmian oczekiwanych przez rolników, o które walczyli za pośrednictwem organizacji rolniczych. Zmiany te generalnie można uznać za korzystne.

Inną korzystną zmianą dla rolników jest możliwość dodania do wysokości emerytury 1% kwoty podstawowego świadczenia za każdy rok odbywania służby wojskowej dzięki takiemu zapisowi w ustawie: do części składkowej emerytury zalicza się okres odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby, przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r. Jak widzimy możliwość taka dotyczy osób, które odbyły służbę wojskową przed datą wskazaną w ustawie. Zmiana ta będzie dotyczyła osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku. Dotychczas nie było takiej możliwości, ponieważ nie wolno było doliczać do okresów składkowych emerytury rolniczej innego ubezpieczenia społecznego niż w KRUS. Według szacunków KRUS z tego zapisu będzie mogło skorzystać około 100 tys. ubezpieczonych.

Zmiany objęły także osoby pobierające z KRUS renty z tytułu niezdolności do pracy. Aby spełnić warunek zaprzestania działalności rolniczej w celu pobierania wyżej wymienionej renty, można zawrzeć umowę dzierżawy. Dotychczas umowę taką trzeba było zawrzeć na co najmniej 10 lat. Obecnie po zmianach, umowę taką można zawrzeć na taki okres, na jaki mamy przyznaną rentę, czyli np. tylko na jeden rok lub kilka lat. Obowiązek zawarcia co najmniej 10-letniej umowy pozostał w przypadku pobierania renty stałej.

Dzięki zmianom w ustawie więcej osób może korzystać z dalszego pełnego ubezpieczenia w KRUS, pomimo objęcia przez pewien czas ubezpieczeniem ZUS. Oczywiście ma to miejsce tylko w określonych przypadkach wymienionych w ustawie w artykule 5c:

Art. 5c. 1. Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w peł-

nym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

- 1) pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez powiatowy urząd pracy,
 - 2) pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych,
 - 3) pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - 4) pełnienia czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - 5) odbywania służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- podlega nadal temu ubezpieczeniu pomimo objęcia go z tych tytułów innym ubezpieczeniem społecznym.

Jeżeli kogoś wykluczono z KRUS z powodu objęcia go ubezpieczeniem w ZUS w związku z sytuacjami wymienionymi powyżej to może w terminie 6 miesięcy od wejścia ustawy w życie złożyć wniosek o ponowne objęcie go ubezpieczeniem w KRUS. Być może dla kogoś zaliczenia tego czasu do ubezpieczenia w KRUS okaże się kluczowym do okazania się nieprzerwanym ubezpieczeniem społecznym rolników, chociażby w przypadku

podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej (trzeba być nieprzerwanie ubezpieczonym w KRUS przez co najmniej 3 lata, aby móc nadal w nim pozostać po podjęciu dodatkowo działalności pozarolniczej).

Zmianą, która znacznie obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, jest **możliwość kierowania na rehabilitację leczniczą do Centrów Rehabilitacji Rolników KRUS rolników emerytów oraz ubezpieczonych opiekunów osób niepełnosprawnych** na tzw. turnusy regeneracyjne. W przypadku emerytów turnus będzie trwał 21 dni, a w przypadku opiekunów 7 dni.

Zmianą, która najbardziej ucieszyła środowisko rolnicze, jest na pewno **możliwość dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz pobierania emerytury w pełnej wysokości po uzyskaniu pełnego wieku emerytalnego**. Jest to też w pewnym sensie odpowiedź na zmiany demograficzne i wyjście naprzeciw tym rolnikom, którzy nie mają następców, a będąc w pełni sił chcą nadal prowadzić działalność rolniczą nie będąc jednocześnie pozbawionym prawa do świadczenia emerytalnego w pełnej wysokości. Jest to też działanie jak najbardziej pożądane z moralnego punktu widzenia, bo dla czego niektórzy mogą pracować i otrzymywać pełną emeryturę, a drudzy muszą zrezygnować ze swojego warsztatu pracy, żeby dostawać pełne świadczenie pomimo tego, że osiągnęli już wiek emerytalny. Jednak pomimo tych wszystkich argumentów za, zaczynają się pojawiać wśród rolników (szczególnie tych młodych) pewne wątpliwości, bo nie da się ukryć, że zapisy dotyczące emerytur zawarte w starych przepisach w pewien sposób wymuszały zmiany demograficzne na wsi. Nie jest bowiem tajemnicą, że czasami rodzicowi trudno jest podjąć decyzję komu przekazać gospodarstwo. Z racji tego, że zajmują się rachunkowością rolniczą, nie raz miały do czynienia z sytuacją, kiedy młody człowiek deklarował chęć prowadzenia ksiąg rachunkowych, bo przejmuje gospo-

darstwo i chce korzystać z programów pomocowych. Za jakiś czas okazywało się jednak, że decyzja o przekazaniu gospodarstwa przez rodziców opóźniała się, co powodowało frustrację, a w skrajnych przypadkach znalezienie sobie zajęcia poza rolnictwem, bo przecież każdy chce pracować na swój rachunek. O tym, że problem demograficzny na wsi to poważne zagrożenie dla rolnictwa świadczy umieszczenie w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 takiego celu jak **Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich**. Brak młodych ludzi chętnych do pracy odczuwa już chyba cała gospodarka i problem ten nie omija rolnictwa, a wręcz przeciwnie, bardzo rolnictwa dotyka. Do każdego celu w Planie Strategicznym dla WPR na lata 2023-2027 przygotowano analizę SWOT, która obejmuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla każdego celu. Dla celu wymienionego powyżej jako słabą stronę wskazano zbyt małą dostępność ziemi. W dalszym opisie do tego stwierdzenia czytamy, że „Problemy z zakupem lub dzierżawą gruntu zgłaszało ok. 60% młodych rolników UE oraz nieco ponad 40% w Polsce (Needs of young farmers, 2019). Według badań źródłem problemów są wysokie ceny gruntów, niechęć starszych rolników do przejścia na emeryturę oraz brak dostępnej ziemi (Raport KE, 2019)”.

Źródła:

USTAWA O ZMIANIE USTAWY O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM ROLNIKÓW z dnia 28 kwietnia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1155).

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Analiza SWOT Cel 7. Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Dziedziczenie gospodarstw rolnych

Czy obecnie odziedziczyć może tylko rolnik?

Od czasów powojennych w Kodeksie Cywilnym istniała regulacja odrębnego dziedziczenia gospodarstw rolnych. Gospodarstwo mógł odziedziczyć tylko ten ze spadkobierców ustawowych, który spełniał określone warunki, mające zdaniem ustawodawcy zagwarantować prawidłowe zarządzanie gruntami rolnymi. Przepisy te były wielokrotnie zmieniane i obowiązywały do 2001 r.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2001 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność szczególnych wymogów stawianych spadkobiercom (art. 1059, 1060, 1062, 1063 i 1087 kc). Jednak ze względu na fakt, że w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku zasadniczo stosuje się przepisy w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku, przepisy te znajdują zastosowanie obecnie do stwierdzeń nabycia spadku po osobach zmarłych przed 2001 r.

Jedną z dłuższej obowiązujących wersji przepisów jest wersja obowiązująca od 6 kwietnia 1982 r. do 30 września 1990 r., której wykładnię zaprezentował Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w sprawie o sygn. akt III Ca 357/20. Art. 1059 k.c. w tej wersji stanowił, że spadkobiercy dziedziczą

z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku: 1) odpowiadają warunkom wymaganym dla nabycia własności nieruchomości rolnej w drodze przeniesienia własności (tj. warunkom z art. 160 k.c. w ówczesnym brzmieniu, którymi były: stała praca w jakimkolwiek gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej lub kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego), 2) są małoletni lub pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół albo 3) są trwale niezdolni do pracy.

Za trwale niezdolnych do pracy uważano kobiety, które ukończyły 60 lat i mężczyzn, którzy ukończyli 65 lat, jeśli nie wykonywali stałej pracy, która stanowiłaby dla nich główne źródło utrzymania, a także osoby, które zostały zaliczone do I lub II grupy inwalidów w trybie i na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego uzyskiwało się przez ukończenie szkoły rolniczej, przysposobienia rolniczego lub uzyskanie tytułu kwalifikacyjnego w zawodach rolniczych.

W odniesieniu natomiast do przesłanki stałej pracy w gospodarstwie rolnym w orzecznictwie utrwaliło się stanowisko, że istotną okolicznością jest ciągłość pracy i powiązanie jej z produkcją rolną. Praca odpowiadająca tym wymaganiom niekoniecznie musiała sprowadzać się jednak do robót polowych na całym gospodar-

■ **Aleksandra Kowalewska**
Radca prawny
tel. 724 419 576

stwie, ale mogła też polegać np. na zarządzaniu częścią produkcji, na wykonywaniu czynności związanych z hodowlą zwierząt, prowadzeniem plantacji, czy z prowadzeniem domu (por. uchwała Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 1984 r., sygn. III CZP 9/84, LEX nr 2988).

Analizowana przesłanka dziedziczenia uważana była za spełnioną, jeżeli spadkobierca stale, tj. od szeregu lat, w tym w chwili otwarcia spadku, gdy tylko zachodziła taka potrzeba gospodarcza, wykonywał sukcesywnie czynności w gospodarstwie rolnym, które nie musiały być pracą codzienną. Brak wykonywania bieżących czynności w obejściu i przy inwentarzu nie wyłączał omawianej przesłanki dziedziczenia gospodarstwa rolnego. Praca ta nie musiała być też ani jedynym, ani głównym źródłem utrzymania spadkobiercy. Wykonując stale niezbędne czynności związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego spadkobierca mógł jednocześnie wykonywać inną pracę poza rolnictwem.

Sąd Najwyższy stwierdził, że praca bezpośrednio przy produkcji rolnej niekoniecznie musiała sprowadzać się do robót polowych, ale mogła też polegać np. na wykonywaniu czynności związanych z prowadzeniem domu. Rodzaj pracy spadkobiercy jest w zasadzie obojętny, jeżeli tylko charakteryzuje się bezpośredniością i stałością.

TERMINARZ SZKOLEN

Opracował: Maciej Woźniak

Termin	Organizator	Miejsce	Temat	Koordynator
SZKOLENIA STACJONARNE				
5 października • godz. 9.00	LODR Kalsk	LODR Kalsk	Gospodarstwo edukacyjne - innowacyjna forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Joanna Kasprzak-Dąbrowska tel. 513 978 902
5 października • godz. 10.00	PZDR Żary	Urząd Gminy Żary	Integrowana Ochrona Roślin	Agnieszka Woźniak tel. 513 981 035
5 października • godz. 12.00	PZDR Żary	Urząd Gminy Żary	Integrowana Ochrona Roślin - kompleksowe podejście do tematu zwalczania chwastów	Malwina Łukasiewicz tel. 513 979 126
6 października • godz. 9.00	LODR Kalsk	LODR Kalsk	Normy i wymogi wzajemnej zgodności	Janusz Kupiński tel. 518 301 649
12 października • godz. 9.00	LODR Kalsk	LODR Kalsk	Rolnik - zawód przyszłości	Janusz Kupiński tel. 518 301 649
18 - 19 października	LODR Kalsk	LODR Kalsk	Aktywne i innowacyjne Koła Gospodyń Wiejskich	Joanna Kasprzak-Dąbrowska tel. 513 978 902

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

przystępuje w październiku do realizacji operacji Poddziałania 1.1
„Wsparcie dla działań w zakresie kształtowania zawodowego i nabywania umiejętności”
w ramach działania

„Transfer wiedzy i działalność informacyjna”

objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Szkolenia stacjonarne w październiku na terenie województwa lubuskiego:

1. Normy i wymogi wzajemnej zgodności

koordynator: Janusz Kupiński, e-mail: j.kupinski@lodr.pl, tel. 518 301 649
- w powiatach: świebodzińskim, krośnieńskim, żarskim, wschowskim.

2. Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne

koordynator: Piotr Tylińczak, e-mail: p.tylinzczak@lodr.pl, tel. 513 980 667
- w powiatach: zielonogórskim, międzyrzeczkim, sulęcińskim.

3. Nowoczesna uprawa zbóż

koordynator: Wiesław Nowakowski, e-mail: w.nowakowski@lodr.pl, tel. 512 217 220
- w powiatach: zielonogórskim, wschowskim.

4. Ochrona różnorodności biologicznej

koordynator: Roman Fraszczyk, e-mail: r.fraszczyk@lodr.pl, tel. 516 177 409
- w powiecie sulęcińskim.

UWAGA:

Szkolenia dla powiatów zielonogórskiego i świebodzińskiego odbywać się będą w siedzibie LODR w Kalsku Kalsk 91, 66-100 Sulechów.

Szkolenia dla powiatu sulęcińskiego odbywać się będą w LODR Kalsk/O. Lubniewice z s. w Gliśnie Głisno 123, 69-210 Lubniewice.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

ADRESY

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Oddział w Lubniewicach, Glisno 123
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski
ul. Pankiewicza 5-7
tel./fax 95 722 60 50
e-mail: gorzow@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Zamkowa 1
tel./fax 68 383 52 33
e-mail: krosno@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Międzyrzeczu
66-300 Międzyrzecz, ul. Reymonta 5
tel./fax 95 742 21 27
e-mail: miedzyrzecz@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Nowej Soli
67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 30
tel./fax 68 387 36 92
e-mail: nowasol@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Ślubicach
69-100 Ślubice, ul. Mickiewicza 6
tel./fax . 95 758-02-12
e-mail: slubice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Strzelcach Krajeńskich
66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wodociągowa 1
tel./fax 95 763 21 58
e-mail: strzelce@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Sulęcinie
69-210 Lubniewice, Glisno 123
tel./fax 95 755 27 88
e-mail: sulecin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Świebodzinie
66-200 Świebodzin, ul. Poznańska 27 B
tel./fax 68 475 47 50
e-mail: swiebodzin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Zielonej Górze
z siedzibą w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96
tel. 68 385 28 68
e-mail: zielonagora@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żaganiu
68-100 Żagań, ul. Bema 15
tel./fax 68 377 31 96
e-mail: zagan@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żarach
68-200 Żary, ul. Górnośląska 26
tel. 68 416 11 04
e-mail: zary@lodr.pl

METEO WIADOMOŚCI

Dane meteorologiczne według pomiarów prowadzonych w stacji METEO LODR Kalsk

Miesiąc	Temperatura powietrza °C			Opady w mm/m ²		
	Średnia 1977-2021	Średnia 2021	Średnia 2022	Średnia 1977-2021	Suma 2021	Suma 2022
Lipiec 2022	18,9	20,4	19,6	79,6	63,1	47,8
Sierpień 2022	18,8	17,5	21,8	64,8	107,9	57,1
Wrzesień 2022	14,3	15,9	15,4*	47,9	24,1	27,9*

* dane za dwie dekady

Piotr Tyliczszak
LODR Kalsk
p.tyliczszak@lodr.pl

Sierpień 2022 roku zapisał się w historii jako wyjątkowo upalny. Średnia dobową temperaturę wyniosła aż 21,8°C. W porównaniu do średniej wieloletniej to aż o 3°C więcej. Szczególnie gorąca była pierwsza i druga dekada miesiąca – maksymalne temperatury często przekraczały 30°C, a w najcieplejszym dniu termometry zanotowały 35,5°C. Opady praktycznie nie występowały w pierwszych dwóch dekadach sierpnia. Deszcz zaczął padać dopiero w trzeciej dekadzie. Suma opadów w sierpniu wyniosła 57,1 mm. Jest to wynik mniejszy niż średnia dla tego okresu.

Wrzesień rozpoczął się ze znacznie niższymi temperaturami niż w sierpniu. Maksymalne temperatury w ciągu dnia nieznacznie przekraczały 20°C, natomiast w nocy nieco ponad 10°C. Średnia dobową temperaturę za dwie pierwsze dekady wyniosła 15,4°C, a więc nieco więcej niż średnia wieloletnia dla tego okresu. Pod koniec drugiej dekady miesiąca minimalna temperatura przy gruncie wynosiła zaledwie 1,5°C. Opady deszczu za dwie pierwsze dekady wyniosły 27,9 mm, co nie jest ilością wystarczająca jak na tę porę roku, biorąc pod uwagę średnią z poprzednich lat.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
organizuje
w grudniu 2022 roku
szkolenie z zakresu

RACHUNKOWOŚCI ROLNEJ

Ofertę kierujemy przede wszystkim do rolników korzystających z wybranych działań pomocowych PROW, którzy zobowiązani są do prowadzenia zapisów rachunkowych.

Szkolenie odbędzie się on-line.

Szczegółowy termin szkolenia zostanie ustalony po zgłoszeniu się odpowiedniej liczby chętnych.

Zgłoszenia przyjmuje
Iwona Kupińska

Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym
tel. 68 385 20 91, wew. 328 • tel. 500 028 446 • e-mail: i.kupinska@lodr.pl

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

LISTOPAD

i nie tylko

Ziemniak – przybysz z Ameryki Południowej

Anna Wołk
LODR Kalsk
a.wolk@lodr.pl

Ziemniak, to obok ryżu, pszenicy i kukurydzy, najważniejsza roślina na świecie, którą żywi się grubo ponad miliard osób. Pochodzi z Peru, konkretnie z Andów Ameryki Południowej, a ściślej z terenów dawnego inkaskiego państwa Tahuantinsuyu. Ziemniaki zostały przywiezione z Peru do Europy przez Hiszpanów w XVI wieku. Aktualnie uprawia się je w ponad 130 krajach. Liderem produkcji ziemniaka są Chiny. Polska w ogólnoświatowym rankingu producentów tej rośliny zawsze plasuje się w pierwszej dziesiątce.

Na świecie istnieje około 4 tys. różnych odmian ziemniaka, z których większość uprawia się wyłącznie w Andach w Peru. W całej Unii Europejskiej dostępnych jest 1247 odmian, a w Polsce, w Krajowym Rejestrze Odmian Centralnego Ośrodka Badania Odmian wpisanych jest ich 137.

Stwierdzenie, że dieta bogata w ziemniaki tuczy, jest mocno przesadzone. Wartość energetyczna ziemniaków w zależności od odmiany i pory zbioru wynosi około 80-85 kcal/100 g.

Aż ¾ masy ziemniaka stanowi woda, reszta to cukry – głównie skrobia, związki tłuszczowe i azotowe. Białka jest niewiele, ale w ziemniaku występują wszystkie aminokwasy egzogenne, niezbędne dla człowieka. Wśród składników mineralnych najwięcej jest potasu, który obniża ciśnienie krwi, a wśród witamin – witaminy C.

Wszystkie zielone części rośliny zawierają trujący związek glikozydowy – solaninę. Substancja ta stanowi system obronny przed szkodnikami i grzybami. Po spożyciu, solanina wywołuje poważne zatrucia pokarmowe i gorączkę. Największe jej stężenie występuje w zielonych owocach ziemniaka (ochrona cennych nasion) oraz kielkach. Ukryte w glebie bulwy zawierają jej znacznie mniej, mimo wszystko nie należy ich jeść na surowo. Nie wolno spożywać ziemniaków, które były wystawione na działanie promieni słonecznych lub po prostu światła w supermarkecie i zazieleniły się – jest to znak, że zawierają wyższe stężenie toksycznego związku, są też wtedy gorzkie w smaku. Solanina ulega rozkładowi pod wpływem wysokiej temperatury, dlatego zjemy bulwy ziemniaka gotowane, smażone, pieczone, grillowane... i na 1000 innych sposobów. Smacznego!

Opracowała: Agata Pilecka

1 Wt.		
2 Śr.		
3 Czw.		
4 Pt.		
5 Sb.		
6 Nd.		
7 Pn.		
8 Wt.		
9 Śr.		
10 Czw.		
11 Pt.		
12 Sb.		
13 Nd.		
14 Pn.		
15 Wt.		
16 Śr.		
17 Czw.		
18 Pt.		
19 Sb.		
20 Nd.		
21 Pn.		
22 Wt.		
23 Śr.		
24 Czw.		
25 Pt.		
26 Sb.		
27 Nd.		
28 Pn.		
29 Wt.		
30 Śr.		

FAZY KSIĘŻYCA

NÓW PEŁNIA MALEJĄCY ROSNĄCY

DOBRY CZAS NA SIEW I SADZENIE

Kwiatów Warzyw Roślin owocowych Warzyw korzeniowych

CZAS SPRZYJAJĄCY ROZWOJOWI ROŚLIN, KTÓRYCH PLODEM MA BYĆ:

Kwiat Liść, Łodyga Owoc, Nasiona Korzeń

Największe święto wina w Polsce Winobranie w Zielonej Górze

Sylwia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Lubuskim winiarzom oraz mieszkańcom naszego województwa wrzesień zawsze kojarzy się z Winobraniami. Teren wokół ratusza w Zielonej Górze na 9 dni zamienia się w jego serce. Stylowe domki winiarskie oraz strefy relaksu (leżaki) skupiają miłośników i znawców wina. Słychać gwar i rozmowy o winie. Mieszkańcy odpoczywają w pobliskich kafejkach z kieliszkiem w dłoni. Spowalniają i cieszą się wrześniowym późnym latem, wystawiają twarz do słońca. Mając szczęście można spotkać Bachusa wraz z jego pięknymi Bachantkami.

Po blisko dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią, do Zielonej Góry wrócił Korowód Winobraniowy, który zwieńczył trwające od 3 września Dni Zielonej Góry. Winobranie zakończyło się 10 września. Święto przyciąga co roku wielu turystów

z Polski i z zagranicy. Tegoroczne Winobranie rozpoczęło uroczyste obchody 800-lecia powstania Zielonej Góry, które potrwają przez kolejnych 12 miesięcy, a ich finał w 2023 roku będzie jednocześnie okazją do świętowania innego jubileuszu, 700-lecia praw miejskich Zielonej Góry.

Historii słów kilka

Zielona Góra ma w swojej historii szczególny element, jakim są winiarskie dzieje. Antyczna legenda mówi, że po zamordowaniu Bachusa, bogini Atena Pallas jego krwią pokropiła tereny przyszłych regionów winiarskich. Jedną z nich spadła na Zieloną Górę, co zapoczątkowało tradycję winiarską w regionie. Pierwsze święto Winobrania odbyło się w październiku 1852 roku. Winobranie jest najważniejszą oraz najbardziej znaną i popularną pośród tradycji Zielonej Góry. Sygnałem do rozpoczęcia święta było bicie kościelnych dzwonów, a na ratuszowej wieży zawieszano wieniec. Wszyscy

udawali się na winnice i zbierali kiście winogron, by zdążyć przed deszczami i przymrozkami. Pomyślnym dla winiarzy okresem były lata 1826-1827, które zachęciły ich do zorganizowania korowodu – stał się on stałym elementem winobrania. Na czele pochodu maszerował Bachus, symbol płodnych sił przyrody i winnej latorośli.

Obecnie

W miasteczku winiarskim prezentowały się czołowe Winnice lubuskie: Adam Płoński, Aris, Bachusowe Pole, Cantina, Equus, Folwark Pszczew, Goszchorze, Hiki, Ingrid, Jakubów, Julia, Katarzyna, Kinga, Łukasz, Marcynowice, Marcus, Margaret, Międzyzpole, Milsko, Miłosz, Mozów, Na Leśnej Polanie, Od Nowa, Pasięka Dziki Miód, Pod Lipą, Pod Lubuskim Słońcem, Pod Wieżą, Pod Winną Górą, Saganum, Saint Vincent, Senator, Stara Winna Góra, Świętej Jadwigi, Trojan, U Romana, Vae Soli, Winnogóra, Winnica w Ogrodzie, Żelazny oraz Palmiarnia.

Miasto Zielona Góra w czasie Winobrania tętni życiem, jest kolorowe, pełne gwaru, muzyki, wystaw i wydarzeń sportowych. Na scenach wystąpili znani polscy i zagraniczni artyści.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się spacer z przewodnikiem po winiarskich zabytkach Zielonej Góry

oraz nocne spacer z latarniami nafutowymi po zabytkowych piwnicach.

Pojawiła się nie lada gratka dla numizmatyków. 3 września odbyła się premiera okolicznościowego banknotu kolekcjonerskiego upamiętniającego ważne jubileusze jakie świętujemy w Zielonej Górze. Banknot posiada wszystkie cechy pieniądza obiegowego, jednak nie można za niego nic kupić,

ponieważ pełni on rolę pamiątki. Nakład banknotu to 3500 szt.

Przed Winobraniami wybrano Wina Jubileuszowe. Komisja obradowała przez trzy dni, oceniając 50 win zgłoszonych przez 17 winnic. Wyłoniono najsmaczniejsze wino czerwone, białe i musujące. Zwycięzcami zostały:

- wino białe Riesling 2021, Winnica Marcinkowice,
- wino czerwone Pinot Noir 2019, Winnica Saint Vincent,
- wino musujące Pinot Noir 2020, Winnica Gostchorze.

Po raz pierwszy w historii został wyłoniony zwycięzca w kategorii wino musujące. Wybrano również wina rekomendowane, oznaczono je kapturkami, ponadto znalazły się w katalogu, który był dostępny dla gości Winobrania.

Nieodłącznym elementem Festiwalu Kultury Winiarskiej były Winobusy. Czym jest Winobus? To specjalny autobus, który zabierał uczestników wyjazdu z Zielonej Góry na jedną z wcześniej wybranych winnic. Tam goście są oprowadzani po posiadłości winiarzy oraz mają okazję skosztować wina. Po zwiedzeniu winnicy, autobus odwozi uczestników do Zielonej Góry.

Wyjazdy Winobusami co roku skupiają wielu turystów w każdym wieku.

Fundacja Tłocznia zaprosiła na pięć degustacji komentowanych zorganizowanych w ramach Lubuskiej Akademii Wina, które w większości odbyły się w historycznych piwnicach winiarskich. Było to pięć wyjątkowych spotkań, podczas których można było

spróbować znakomitych win z naszego regionu, posłuchać winiarzy i znanych dziennikarzy z branży winiarskiej. Impreza dedykowana była miłośnikom win, którzy chcieli poznać wyjątkowy region Lubuski.

Rozstrzygnięto nawet konkurs na najładniejsze stanowisko winiarskie Winobrania 2022. W trzech winiarskich domkach zawisły wieńce: złoty, srebrny i brązowy. Za najładniejsze komisja uznała:

- I Miejsce – Złoty Wieniec: Winnica Łukasz,
- II Miejsce – Srebrny Wieniec: Winnica Miłosz,
- III Miejsce – Brązowy Wieniec: Winnica Kinga.

Tegoroczne Winobranie przeszło już do historii, pozostaje odliczać kolejne miesiące do kolejnej winiarskiej fiesty w Zielonej Górze.

Przed winiarzami jeszcze tegoroczne zbiory, życzymy sprzyjających warunków pogodowych i pomyślnych zbiorów. A później długiego, zasłużonego odpoczynku.

Historia ukryta w przyrodzie

*Katarzyna Szczepaniak
Pszczewski Park Krajobrazowy*

Jesienne miesiące to nie tylko czas wspomnień o słonecznych, wakacyjnych miesiącach, ale również moment na odpoczynek w lesie podczas grzybobrania. Cisza i spokój panujące pomiędzy drzewami skłaniają do refleksji. W trakcie poszukiwań upragnionych podgrzybków i prawdziwków w lasach Pszczewskiego Parku Krajobrazowego, naszą uwagę zwrócić mogą powtarzające się co pewien czas podłużne zagłębienia terenu.

Dzisiaj są już niezbyt głębokie, ale podczas II Wojny Światowej były głębokimi okopami, gdzie niezauważony mógł przechodzić wyprostowany żołnierz. Pełniły także rolę schronów i rowów przeciwczołgowych. Lasy w okolicach Rybojad i Trzciela kryją w sobie ślady walk na obszarze tzw. Pozycji Trzcielskiej. Miała ona chronić dostęp do Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego, gdzie obecnie atrakcją turystyczną jest zwiedzanie tamtejszych bunkrów.

W okolicach mostu na rzece Obrze w Rybojadach uwagę przykuwają fragmenty murowanych budowli. Są to pozostałości jednego z bunkrów tworzących Trzcielską Pozycję Przysłaniania.

Funkcję obronną na Pozycji Trzcielskiej pełniły nie tylko okopy czy bunkry, ale również sama przyroda. Rzeka stała się naturalną, trudną do pokonania zaporą. Nie lada wyzwaniem dla wojsk był łańcuch jezior obrzańskich. Połączone ze sobą jeziora Wielkie, Rybojadzkie, Wędromierz, a dalej na północ jezioro Chłop, wraz z rozciągającymi się pomiędzy nimi obszarami wodno-błotnymi, z pewnością utrudniały przejazd czołgom.

Również teren obecnego rezerwatu przyrodniczego „Rybojady”, położonego tuż przy pozostałościach bunkrów, stanowił naturalną zaporę przed najeżdźcą. Dzisiejsze torfowisko przejściowe w czasach II wojny światowej było rozległym bagniskiem, skutecznie zatrzymującym ataki ciężkiego sprzętu wojskowego.

Idąc dalej tropem historii obszaru Pszczewskiego PK, warto zwrócić uwagę na jezioro Cegielniarne (dawniej Glinno). Kolor wody jest tam brunatny, a nazwa przypomina o istniejących tam do czasów I Wojny Światowej cegielniach. Niedaleko jeziora ciągnie się droga gruntowa Pszczew – Silna – Wrony. Jest to trakt tranzytowy, którego początki datowane są na czasy Mieszka I. Edward

Dąbrowski opisuje tę drogę jako trakt poznańsko-zaodrzański oraz przypisuje jej znaczącą rolę w historii związanej z intensywną produkcją żelaza oraz znaleziskami archeologicznymi jeszcze z czasów rzymskich.

Fragment Trzcielskiej Pozycji Przysłaniania

Po przeciwnym skraju parku, przy jego zachodniej granicy, zobaczymy okazałe, stare dęby. Rosną one w miejscowości Policko oraz w pobliskim lesie sosnowym i „pamiętają” jeszcze czasy przemarszu wojsk napoleońskich. Wzmianki o potężnych drzewach znaleźć można docierając do pomników oficera napoleońskiego Adama Turno (1806 rok). Opisuje on nieistniejącą już dębową bramę do wsi, tworzoną przez spletające się korony drzew rosnących przy drodze. Również dowódca dywizji rosyjskich, Michaił Woroncow wspomina wyżej wymienione dęby, opisując przeprawę przez rzekę Obrę w 1813 roku.

Gdyby potężne dęby potrafiły mówić, opowiedziałyby zapewne również o zacieklonych walkach, jakie miały miejsce pod Polickiem w 1945 roku. W miejscu obecnie rosnących borów sosnowych w pobliżu mostu, oddziały radzieckie otoczyły i zaatakowały wycofujące się oddziały niemieckie i uciekających z Pszczewa cywilów.

Warto przekazywać historię najmłodszym – dobrym pretekstem do tego niech będą spacerunki na terenie parków krajobrazowych – zarówno Pszczewskiego, jak i pozostałych sześciu parków wchodzących w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. Zapraszamy.

Rzeka Obrza i most w Rybojadach

Ryba miesiąca SUMIK KARŁOWATY

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Ryba z rodziny sumikowatych, w niektórych rejonach kraju nazywany sumikiem amerykańskim, ponieważ jest gatunkiem pochodzącym z Ameryki Północnej. Sumik karłowaty jest zasadniczo podobny do suma europejskiego, choć jest zdecydowanie mniejszy. Ciało sumika karłowatego jest walcowate i niepokryte łuskami. Głowa spłaszczona, paszcza duża i w odróżnieniu od suma europejskiego – zaopatrzona w jedną parę wąsów więcej. Charakterystyczny dla tego gatunku jest kolec powstały w płetwie grzbietowej, niesłusznie zresztą nazywany „kolcem jadowym”. Sumik jest żółto-brunatny z ciemnym odcieniem, a niekiedy prawie czarny. Na ciele mogą występować plamki.

Sumik występuje w wolno płynących rzekach i w wodach stojących, o miękkim dnie porośniętym roślinami. Występuje na terenie całej Polski.

Jest gatunkiem inwazyjnym, to znaczy, że wypiera gatunki rodzime i nie wolno go wypuszczać z powrotem do żadnego zbiornika wodnego – nawet do tego, w którym został złowiony (jednym słowem należy go spożytkować bądź uśmiercić). Obecnie bardzo się rozmnożył i jako ryba niewybredna, znosząca złe warunki tlenowe, jest bardzo trudny do wytopienia.

Sumik żywi się fauną denną, pokarmem roślinnym i ikrą innych gatunków ryb. Często wykazuje skłonności drapieżnika. W naszych wodach nie ma naturalnych wrogów, gdyż rodzime ryby niezbyt kwapią się do połknięcia „kolczastego” przybysza.

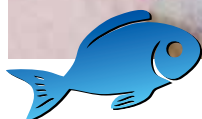
Ryba dorasta do niecałych 30 cm długości i osiąga wagę niespełna pół kilograma. Nieoficjalny rekord Polski wynosi 1,2 kg.

Mięso sumika jest ciemne, delikatne i smaczne, ale w Polsce nie jest cenione ze względu na małe rozmiary ryby.

1 Sb.	
2 Nd.	
3 Pn.	
4 Wt.	
5 Śr.	
6 Czw.	
7 Pt.	
8 Sb.	
9 Nd.	
10 Pn.	
11 Wt.	
12 Śr.	
13 Czw.	
14 Pt.	
15 Sb.	
16 Nd.	
17 Pn.	
18 Wt.	
19 Śr.	
20 Czw.	
21 Pt.	
22 Sb.	
23 Nd.	
24 Pn.	
25 Wt.	
26 Śr.	
27 Czw.	
28 Pt.	
29 Sb.	
30 Nd.	
31 Pn.	

SKALA BRAŃ

słabe	
średnie	
dobrze	
bardzo dobrze	

Gminy wiejskie województwa lubuskiego

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Położenie

Gmina Deszczno leży w Pradolinie Eberswaldzko-Toruńskiej, w północnej części województwa lubuskiego, w powiecie gorzowskim. Graniczy z gminami: Bledzew, Bogdaniec, Gorzów Wielkopolski, Krzeszyce, Lubniewice, Słońsk oraz Skwierzyna.

W granicach administracyjnych gminy usytuowanych jest 21 miejscowości: Białobłocie (240 mieszkańców), Bolemin (473), Borek (359), Brzozowiec (715), Ciecierzycy (764), Deszczno (1340), Dzierzawice (113), Dzierżów (482), Glinik (715), Karnin (774),

Kiełpin (128), Koszęcin (78), Krasowice (248), Łagodzin (498), Maszewo (410), Niwica (40), Osiedle Poznańskie (1457), Orzelec (106), Płonica (190), Prądocin (424), Ulim (610).

Powierzchnia gminy wynosi 168 km², co stanowi 13,9% powierzchni powiatu. Teren gminy według danych z 2022 r. zamieszkuje 10 197 mieszkańców, tj. ok. 14% ogółu mieszkańców powiatu gorzowskiego.

Charakterystyka gminy

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Brakuje tu większych zakładów produkcyjnych. Użytki rolne zajmują 50% powierzchni, lasy – 40%. Bezpośrednie sąsiedztwo dużego miasta (Gorzowa Wlkp.) oraz dogodne połą-

czenia drogowe i kolejowe z miastem powodują, że coraz więcej osób decyduje się tu zamieszkać. Świadczą o tym statystyki, z których jasno wynika, że następuje ciągły wzrost liczby ludności i co za tym idzie, dodatni przyrost naturalny. Gmina Deszczno jest bardzo dobrze skomunikowana. Przez jej teren przechodzą dwie drogi krajowe (nr 22 oraz S3), linia kolejowa nr 367 (Zbąszynek – Gorzów Wlkp.), a w pobliskim Ulimiu znajduje się lądowisko dla awionetek.

Rolnictwo

	Gruty w ha	% ogółu
Grundy orne	5 226	31
Sady	35	0,3
Łąki i pastwiska	3 113	18,5
Lasy i grunty leśne	6 636	39,6
Pozostałe grunty	1 825	10,6
Razem:	16 835	100

Na terenie gminy przeważają ziemie klasy V, IVb oraz VI. Choć w ostatnich latach obserwowalny jest widoczny wzrost gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka i bydła, to jednak produkcja rolnicza dalej ukierunkowana jest tu na uprawę

miejscość Deszczno i umożliwia dojazd do jezior w Gliniku i Karninie. Szlak czarny (dwuodcinkowy o łącznej długości 8 km) prowadzi do kąpieliska nad jeziorem Glinik, jest to szlak łącznikowy, prowadzący przez rezerwat „Zakole Santockie”.

Niewątpliwie najbardziej rozpoznawalnym plenerowym przedsięwzięciem organizowanym w Deszcznie jest „Święto Pieczonego Kurczaka” i „Amatorskie Mistrzostwa Pogranicza w Grillowaniu Drobiu” organizowane cyklicznie na koniec lata.

Ciekawostki

W Deszcznie odnaleziono skarb z epoki żelaza, datowany na XIX w. p.n.e. w postaci naszyjników, bransolet i ówczesnych militariów.

Na terenie gminy znajduje się 8 czynnych cmentarzy, 7 kościołów wpisanych do rejestru zabytków, 1 park wiejski (w Kiełpinie), 2 jeziora (Glinik, Karnin). Oprócz rzeki Warty mamy tu 3 kanały (Reszkowski, Bema oraz Deszczański) oraz park krajobrazowy z dużą liczbą drzew pomnikowych.

Ważne informacje

Obsługą rolników z terenu gminy Deszczno zajmuje się nasz doradca pani Anna Kramarz, tel. 513 981 852, e-mail: a.kramarz@lodr.pl

Źródło: materiały Gminy Deszczno

zboż i ziemniaków. Na terenie gminy funkcjonuje ok. 3 tys. gospodarstw rolnych. Przeważają gospodarstwa o powierzchni do 1 ha (ok. 61%) oraz

takie jak: Ciecierzyce, Borek, Glinik czy Bolemin. Szlak ma swój początek i koniec w Gorzowie Wlkp. Szlak żółty (dł. 19 km) pozwala bliżej poznać samą

o powierzchni od 1 do 5 ha (ok. 26%). Większych gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha jest na terenie gminy ok. 3%.

Turystyka i rekreacja

Czyste powietrze, bogactwo przyrodnicze i środowisko kulturowe są podstawą dynamicznie rozwijającej się agroturystyki i turystyki krajoznawczej. Przez teren gminy przebiegają 4 szlaki pieszo-rowerowe. Szlak zielony poprowadzi nas przez prawie 52 km po polach i lasach, wzdłuż rzeki Warty, przez rezerwat ornitologiczno-faunistyczny „Zakole Santockie” oraz malowniczo położone miejscowości

Czas na herbatę

Agnieszka Woźniak
PZDR Żary
agnieszka.wozniak@lodr.pl

Właściwości zdrowotne herbaty odkryto już dawno i u progu nadchodzącej jesieni warto przypomnieć, jak jej poszczególne składniki wpływają na nasz organizm. Herbata (łac. *Camellia sinensis*) zawiera:

polifenole – głównie katechiny i flawonoidy, które mają silne działanie antyoksydacyjne i wiążą metale ciężkie, dzięki czemu niszczą wolne rodniki.

kofeinę – jej zawartość w liściach wynosi 2-5%,

taninę – garbnik odpowiedzialny za usuwanie toksyn z organizmu,

L-Teaninę – aminokwas, który obniża ciśnienie i pobudza pracę mózgu, uspokaja,

teinę – inaczej „herbaciana kofeina”, pobudza delikatniej niż kawa, ale efekt utrzymuje się znacznie dłużej, wzmacnia koncentrację, zmniejsza zmęczenie,

minerały: fluor, mangan, chrom, selen, wapń, magnez, cynk,

witaminy: A, B1, B2, B3 (PP), C, D, E, K.

Ten popularny napój, poza rolą towarzysza licznych spotkań, ma jeszcze niemały wpływ na:

- serce – przeciwdziała miażdżycy i zawałom serca, obniża cholesterol,
- umysł – wspomaga koncentrację i usuwa znużenie,

- odporność – działanie przeciwbakteryjne, przeciwwirusowe, przeciwgrybiczne,
- płuca – wzmacnia układ oddechowy,
- zęby – ze względu na zawartość wapnia i fluoru ma pozytywny wpływ na zdrowie zębów,
- skórę – okłady z naparu koją zmiany uczuleniowe, bakteryjne, a także łagodzą oparzenia słoneczne.

Spośród herbat wyróżnić należy...

Herbata czarna to liście, pączki, a także delikatne łodyżki krzewu Kamelii Chińskiej uprawiane w Chinach, Indiach, Indonezji, w obszarze Cejlonu, jak również na terenie Afryki (Kenia). Aromatyczny napar otrzymuje się z ususzonych i w pełni sfermentowanych części rośliny. Cały proces obejmuje więc 4 etapy: wędnięcie, skręcanie, utlenianie i suszenie. Najbardziej popularne odmiany to: Ceylon, Darjeeling, Assam, Yunnan.

Herbata czarna, dzięki obecności flawonoidów, hamuje rozwój bakterii w układzie pokarmowym i pobudza wydzielanie soków trawiennych. Wpływa pozytywnie na krążenie i obniżenie ciśnienia, neutralizuje wolne rodniki, usuwa toksyny z organizmu. Jednak jak większość produktów – spożywana w nadmiarze może być szkodliwa, ponieważ zawarte w niej polifenole mogą hamować wchłanianie żelaza. Jeśli parzymy ją krótko – do 3 minut, jej działanie będzie

pobudzające. Jeśli dłużej – około 5 minut, pozwoli wyciszyć się i uspokoić. W smaku intensywna, czasem cierpka.

Ciekawostki:

Herbatę czarną najlepiej popijać po posiłku a nie w trakcie.

W Tybecie i Nepalu z herbaty, mąki jęczmiennej, soli i masła przygotowuje się wysokokaloryczną zupę.

Turcja to kraj, w którym spożywa się rocznie najwięcej herbaty na mieszkańca... nawet 3 kg. Dla porównania w Polsce to około 1 kg.

Torebki herbaty zostały opatentowane w 1909 roku przez Thomasa Liptona.

Herbata biała jest najmniej przetworzoną postacią herbaty, otrzymywana z delikatnych nierozwiniętych pączków oraz młodych liści. W procesie jej powstawania nie ma fermentacji, a jedynie wędnięcie i suszenie, co sprawia że zachowuje więcej witaminy C. Ma również najwięcej antyoksydantów spośród innych herbat, więc korzystnie wpływa na wątrobę. Wspomaga układ nerwowy i koncentrację, świetnie orzeźwia i relaksuje. W smaku subtelna, z kwiatową nutą często jaśminową, aromat od lekkiego do wyrazistego.

Herbata zielona powstaje z liści, które natychmiast po zerwaniu są poddawane procesowi suszenia, nie ma etapu fermentacji. Dzięki temu zachowuje więcej składników mineralnych niż herbata czarna. Ma dobroczynny wpływ na samopoczucie, zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób serca, zapobiega miażdżycy,

obniża poziom złego cholesterolu. Zalecana cukrzykom, ponieważ pomaga utrzymać właściwy poziom cukru we krwi. Poza tym oczyszcza organizm z toksyn, wspomaga procesy trawienne, ułatwia koncentrację. Smak i aromat delikatny z wyraźną goryczką.

Herbata czerwona Pu-Erh – listki po zerwaniu poddawane są częściowo fermentacji przy pomocy drobnoustrojów lub szlachetnych grzybów (ponieważ naturalny proces może trwać latami). Pobudza trawienie, a dzięki kofeinie jest pogromcą tłuszczu, wzmacnia pamięć, pobudza krążenie. Dzięki dużej zawartości fluoru pomaga zapobiegać próchnicy. Obniża poziom złego cholesterolu i tak jak herbata zielona – normalizuje ciśnienie krwi. Smak „wymagający”, gorzki, korzenny, lekko ziemisty.

Herbata żółta – najmniej znana w Europie odmiana herbaty. Produkuje się ją w procesie lekkiej fermentacji pod przykryciem, tzn. podgrzane listki krzewu zawija się w specjalny papier lub tkaninę. Proces powtarza się wielokrotnie przez kilka dni, wtedy herbata żółknie i nabiera wyjątkowych właściwości – niemal nie zawiera kofeiny i nie obciąża żołądka. Wiąże toksyny i pomaga usuwać je z organizmu. Posiada właściwości prozdrowotne, podobnie jak herbata zielona, opóźnia procesy starzenia, normalizuje ciśnienie. Smak intensywny, orzeźwiający przechodzący w lekką słodycz.

Herbata oolong (ulung) – produkowana głównie w Chinach, Wietnamie i na Tajwanie. Powstaje z bardziej rozwiniętych liści konkretnych szczepów krzewu herbacianego. Poddawane są wędnięciu (zazwyczaj na słońcu), następnie lekko uszkodzane w celu pobudzenia utlenienia. Czynność prowadzi się kilkakrotnie do uzyskania pożądanego aromatu. Na koniec liście są zwijane i podpiekane w piecu. Ma niską zawartość tanin i kofeiny. Bogata w antyoksydanty, minerały (mangan, potas, selen, wapń) oraz witaminy (A, B, C, E, K). Smak łagodny z posmakiem kwiatowym lub intensywnie mineralny z goryczką.

Yerba Mate – energetyzująca brazylijska herbata, która poza ziołową bazą ma dodatek kwiatowo-owocowy. Produkowana z liści ostrokrzewu paragwajskiego (uprawiana w regionie Paragwaju, Brazylii, Argentyny). Po wstępnej selekcji listków poddaje się je suszeniu i rozdrabnianiu. Poszatkowane spędzają w magazynach od 8 m-cy do nawet 3 lat. Im dłuższy czas leżakowania, tym łagodniejszy smak. Tuż przed pakowaniem susz jest jeszcze raz mielony. Yerba mate ma dużą dawkę naturalnej kofeiny, dlatego napar porównywany jest do kawy. Redukuje zmęczenie i poprawia samopoczucie. Wspomaga pracę serca, nerek, poprawia trawienie i przemianę materii. Bogata w minerały. Smak intensywny, gorzkawy, ale zarazem orzeźwiający i świeży.

Matcha – herbata chińska odmiany Tencha. To delikatnie suszone i rozdrobnione na proszek liście o intensywnie zielonym kolorze. Liście przed zbiorem chroni się przed działaniem słońca za pomocą konstrukcji z bambusa, przez co wzrasta zawartość chlorofilu. Produkowana w Japonii,

Matcha

Chinach i na Tajwanie. Jest nieodzowną częścią kultury Japonii, w tym sztuki ceremonialnego przyrządzania herbaty. Pozytywnie wpływa na ciało i umysł dzięki ogromnej zawartości antyoksydantów i składników odżywczych jak witaminy A i C, potas, wapń czy żelazo. Nie jest to jednak tylko napar, ale napój „instant”, ponieważ

Herbata niebieska

wypijane są przecież zmielone liście herbaciane. Matcha zawiera kofeinę i aminokwas L-teaninę, które pobudzają przy jednoczesnym uczuciu pełnej relaksacji, nie powoduje skutków ubocznych jak klasyczna kawa. Pomaga złagodzić skutki stresu, motywuje do działania. Wspomaga także spalanie kalorii i trawienie, regeneruje organizm i opóźnia jego starzenie. Smak „szpinakowy”, ziemisty, nieco słodkawy, roślinny.

Herbata niebieska – suszone kwiaty Klitorii (rośliny bobowatej) uprawianej zarówno w Azji, jak i w Ameryce Środkowej. Po zaparzeniu napar zyskuje niebieską barwę, a po dodaniu soku z cytryny zmienia się na fioletowo-różową. Przyspiesza metabolizm bardziej niż herbata zielona, wpływa pozytywnie na pracę wątroby, poprawia układ krążenia oraz

ogólną odporność organizmu. Zawiera dużą ilość flawonoidów. Smak lekko ziemisty, aromat drzewny z wyczuwalnymi ziołowymi nutami.

Herbata to naturalny napój, niedostarczający kalorii i bezpieczny dla osób w każdym wieku. Wypijana z pięknych filiżanek nie tylko cieszy oko, ale jest źródłem wielu skład-

ników, w tym minerałów o działaniu fizjologicznym i prozdrowotnym. Na zdrowie.

Źródła:

www.herbaciarnia.pl
www.wyborneherbaty.pl
www.wielkiezarcie.com
www.smaksztuki.pl

Naturalna witamina C w diecie człowieka

Malwina Łukasiewicz

PZDR Żary

m.lukasiewicz@lodr.pl

Prawidłowa i bogata w składniki odżywcze dieta odgrywa istotną rolę w żywieniu człowieka. Pozwala ona zachować nie tylko zdrowie fizyczne, ale również psychiczne. Uzupełniając niedobory w organizmie pamiętajmy, by witaminy były pochodzenia naturalnego. Już jako dzieci dowiadujemy się, że trzeba jeść dużo cytrynki, żeby być zdrowym. W artykule poruszę temat naturalnej witaminy C i podpowiem gdzie powinniśmy jej szukać.

Kwas askorbinowy, czyli inaczej witamina C, jest nam niezbędna w codziennym życiu. Odgrywa ważną rolę wspomagając pracę układu immunologicznego. Dzięki regularnej suplementacji tą witaminą wspomagamy naszą odporność, przez co choroba ma łagodniejszy przebieg i objawy przeziębienia są mniej dokuczliwe. Pamiętajmy jednak, że działanie witaminy C przy budowaniu odporności odczujemy tylko przy długotrwałym jej stosowaniu.

Witaminę tę stosuje się również wspomagająco w leczeniu odleżyn oraz pękających naczyń krwionośnych, ponieważ jest podstawowym antyoksydantem. Szybsze gojenie się ran, zrostanie złamań, zanikanie siniaków oraz mniej obfite krwawienia następuje dzięki kolagenowi, wytwarzanemu m.in. pod wpływem kwasu askorbinowego. Witamina C posiada właściwości przeciwutleniające, które pomagają zapobiec uszkodzeniom mózgu przez wolne rodniki. Pozwala zmniejszyć objawy chorób neurologicznych m.in. choroby: Parkinsona, Alzheimer, stwardnienia rozsianego lub schizofrenii. Ogromne znaczenie ma w profilaktyce chorób serca oraz w przemianie lipidów.

Witamina C jest potrzebna do prawidłowego wchłaniania się wapnia i żelaza w przewodzie pokarmowym. Wzmacnia zęby i dziąsła oraz pomaga w zwalczaniu bakterii, które powodują próchnicę. Ciało ludzkie nie produkuje ani nie magazynuje witaminy C, dlatego tak ważna jest jej odpowiednia suplementacja.

W ogrodzie znajdziemy rośliny, które zawierają sporą ilość witaminy C. Na mojej działce pierwsze miejsce zajmuje **aronia**. To krzew, który daje owoce cenione przede wszystkim za bogactwo związków czynnych o właściwościach przeciwutleniających. Aronia jest również bogata w szereg innych witamin: E, B2, B3 i B9. Wszystkie te substancje chronią komórki przed stresem oksydacyjnym

i wspomagają naturalne siły obronne organizmu przed szkodliwym działaniem wolnych rodników. Dzięki silnym właściwościom przeciwutleniającym opóźniają procesy starzenia się i stymulują procesy naprawcze w komórkach. Z aronii możemy przygotowywać różnego rodzaju soki, nalewki, dżemy, które pozwolą zimą uzupełnić niedobory witaminy C. Owoce aronii można jeść surowe choć mają bardzo cierpki smak. Warto przed przygotowaniem soku przemrozić aronię w zamrażarce, aby straciła gorycz, jak również dodać liście wiśni, które zniwelują jej cierpkość. Regularne picie soku sprawi, że nasz organizm będzie prawidłowo funkcjonował w okresie, kiedy nasza odporność jest najniższa oraz ochroni nas przed chorobami układu krążenia.

Kolejny na liście jest czarny bez. To krzew, którego zarówno owoce jak i kwiaty posiadają właściwości zdrowotne:

- kwiaty – zawierają garbniki, flawonoidy, kwasy organiczne, sole mineralne i olejki eteryczne,
- owoce – bogactwo witamin C, A, B, żelaza, fosforu, wapnia.

W maju i czerwcu gotowe do zbioru są kwiaty, które mają właściwości przeciwutleniające, przeciwzapalne, napotne, wykrztuśne i przeciwdrobnoustrojowe. Czarny bez doskonale sprawdza się przy dolegliwościach górnych dróg oddechowych. Z kwiatów można przyrządzić syrop. Oddzielamy je od łodyżek, które są gorzka- we. Następnie zalewamy wrzątkiem i odstawiamy w chłodne miejsce na co najmniej 12 godzin. Później wywar przece- dzamy, dodajemy cukier, sok z cytryny i mieszając podgrzewamy, aby cukier dokładnie się rozpuścił.

Gotowy syrop można dodawać do herbaty lub pić po wymieszaniu z wodą.

W sierpniu dojrzewają owoce bzu i można z nich przyrządzić soki, nalewki lub dżemy, które mają dobroczynny wpływ na organizm człowieka. Miejsca występowania bzu to przydroża, miedze pól, nieużytki, zarośla. Należy pamiętać, że jest to roślina trująca. Spożycie jest możliwe po obróbce termicznej.

Ostatnią rośliną, która znajduje się moim ogrodzie jest dzika róża. Oczywiście można ją spotkać również na skwerach, obrzeżach lasów, w parkach. Właściwości zdrowotne posiadają owoce i płatki. W owocach dzikiej róży jest nawet do 30-40 razy więcej witaminy C niż w cytrusach. Jeśli dziennie zjemy 3 owoce dzikiej róży to dostarczymy do organizmu pełną dawkę witaminy C.

Ciekawostką jest to, że polskie wysokowitaminowe soki z owoców róży jako jedyne w Europie mają deklarowaną zawartość witaminy C – 450 mg witaminy C w 100 ml soku. Witamina C pomaga w nadciśnieniu, chorobach serca, w walce z chorobami reumatoidalnymi. Dzikiej róży używano dawniej m.in. do leczenia wścieklizny, a w czasie II wojny światowej była jednym z głównych źródeł witaminy C. Roślina korzystnie wpływa na pracę wątroby i nerek oraz wzmacnia naczynia krwionośne. Osoby, które chorują na miażdżycę również doceniają jej działanie, ponieważ zawiera flawonoidy redukujące reaktywowany tlen z krwi. Jej działanie pomaga w walce z bólem gardła, ze stanami zapalnymi układu moczowego oraz niestrawnością. W momencie pojawienia się pierwszych przymrozków zbieramy owoce dzikiej róży na wino i nalewki, natomiast jeśli chcemy przygotować dżemy i inne przetwory to zbory zaczniemy już latem, od czerwca do sierpnia.

Źródła:

www.onkolmed.pl
www.poradnikzdrowie.pl
www.izielnik.pl
www.medonet.pl

Kiermasz produktów ekologicznych

Emilia Żok
LODR Kalsk
e.zok@lodr.pl

Kiermasz Ekologiczny został zorganizowany podczas XII Lubuskiego Kiermaszu Ogrodniczego 18 września 2022 r. w Kalsku. Odbył się on dzięki realizacji projektu w ramach schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na 2014-2020.

Celem projektu było wskazanie możliwości poprawy odporności oraz wzmocnienia organizmu poprzez spożywanie produktów ekologicznych. Produkty znajdujące się na Kiermaszu zostały zakupione od lokalnych rolników prowadzących gospodarstwa ekologiczne na terenie województwa lubuskiego. Można było spróbować herbaty z suszu oraz wyjątkowych przetworów z Anielskich Ogrodów gospodarstwa Państwa Kamili i Bogdana

Kasperskich. Odwiedzający stoisko otrzymywali upominek w postaci bukietów ziół. Powodzeniem cieszyli się również sery z Rogatego Rancza Państwa Agnieszki i Dobromira Mazurek. Kiermaszowi towarzyszyła także degustacja miodów, które serwowano na chrupiących wafelkach.

Kiermasz cieszył się ogromnym zainteresowaniem. Degustujący mieli do dyspozycji szeroką paletę produktów, dzięki czemu mogli przekonać się, że naturalna, ekologiczna żywność może być nie tylko smaczna, ale także zdrowa.

Osoby obsługujące stoisko z ekologiczną żywnością chętnie udzielały informacji o produktach podkreślając ich wysoką jakość oraz prozdrowotne działanie, co owocowało ogromnym zainteresowaniem odwiedza-

jących, którzy chętnie sięgali po dane kontaktowe gospodarstw ekologicznych oraz dokonywali zakupów.

Spożywanie produktów ekologicznych jest inwestycją w nasze zdrowie, odporność i kondycję. Wśród produktów dostępnych podczas degustacji znalazły się: ser podpuszczkowy z mleka krowiego, różnego rodzaju kiszonki, przetwory owocowe, przetwory warzywne, miody, soki warzywne, owocowe, konfitury i syropy. Produkty te były w stu procentach naturalne, nie zawierały sztucznych dodatków i nadmiaru cukru. Zostały wytworzone z najwyższą starannością i z sercem.

Prezentacja zdrowej żywności cieszyła się tak dużym powodzeniem, że już dziś zapraszamy na kolejny Kiermasz Produktów Ekologicznych, który odbędzie się w przyszłym roku. Do zobaczenia!

Zostań partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

XVII OLIMPIADA WIEDZY o BHP i ROLNICTWIE dla ROLNIKÓW i UCZNIÓW

organizator

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
przy współudziale Państwowej Inspekcji Pracy
6 grudnia 2022 godz. 10⁰⁰

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

Kow Rolniczego
Doradztwa Specjalnego

ARiMR
Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

LIR

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubuskiego

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
OKRĘGOWY INSPEKTORAT PRACY W ZIELONEJ GÓRZE

Zielonogórski
Rynek
Rolno-Towarowy S.A.

URZĄD WOJEWÓDZKI
W GORZOWIE WLKP.

ZSCKR
HENRYKÓW

GENERALI

AGRO

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

oferuje do sprzedaży:

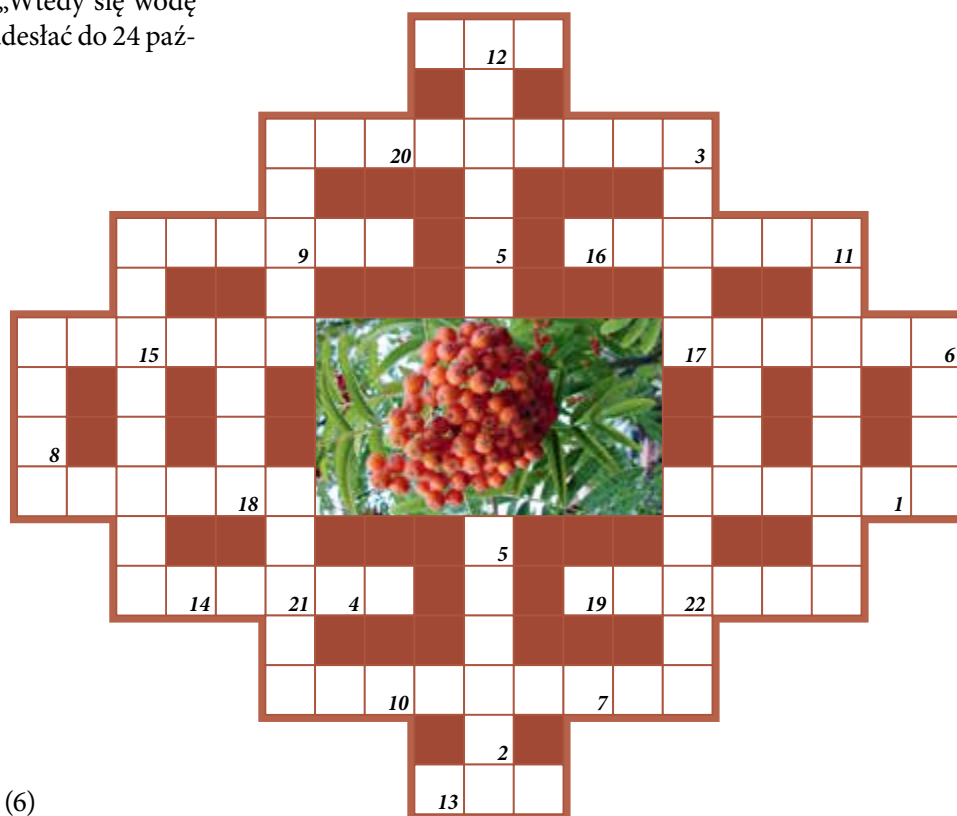
NIERUCHOMOŚCI POŁOŻONE w miejscowości LUBNIEWICE

Więcej informacji pod nr telefonu 783 293 200

Objaśnienia wyrazów podano w dowolnej kolejności (w nawiasie liczba liter w wyrazie). Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie – dookończenie przysłowia polskiego: „Wtedy się wodę szanuje...”, którego treść należy nadesłać do 24 października br. na adres Redakcji.

Krzyżówka nr 10

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW:

- stolica Niemiec (6)
- onegdaj (5)
- ..., latawce, wiatr (9)
- podrzutek (6)
- ptak domowy (4)
- skok (3)
- pasał świnie (8)
- syberyjski las (5)
- ciężar (6)
- bandycki napad (6)
- dziura w ziemi (4)
- ukończył szkołę (9)
- suwak (5)
- teren z murawą (6)
- rączka, klips (6)
- pogrzebacz (4)
- pastylka (8)
- dokument poświadczający (5)
- dawna bohaterka Dobranocki (6)
- znak nawigacyjny (4)
- sukienka (6)
- przydatny w namiocie (6)
- fotograficzny (6)
- cząsteczka z informacją genetyczną (3)

Rozwiązanie krzyżówki nr 9:

„Co bardziej dokuczy to prędzej nauczy”

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 9 nagrodę ufundowaną przez LODR Kalsk wylosował:

Pani Edyta z Gubina

Gratulujemy

Rebus nr 10

Rozwiązanie oraz dane dziecka (imię i nazwisko, wiek oraz adres zamieszkania) należy przysłać do 24 października br. na adres Redakcji.

Rozwiązanie rebusu nr 9:
ODŻYWIAM SIĘ ZDROWO

Nagrodę wylosował:

Julian z Gubina

Gratulujemy

O = A

~~E~~

~~M~~

~~Ż~~

C = S

**Poszukujemy PARTNERA do współpracy
w GOSPODARSTWIE ROLNYM
SEZONOWO lub NA STAŁE (samozatrudnienie)**

WYMAGANIA:

- ❖ prawo jazdy (ciągnik z przyczepą, kombajn),
❖ uprawnienia do stosowania
środków ochrony roślin i oprysków,
 - ❖ umiejętność naprawy i obsługi maszyn rolniczych
(spawanie, elektryka, hydraulika i inne).
- Możliwość zamieszkania na czas pracy ciągłej.
Atrakcyjne zarobki, zatrudnienie od stycznia 2023 r.

Wood Hol sp. z o. o. • Krosno Odrzańskie
tel. 575 792 111 • 601 723 611

SKUP BYDŁA RZEŹNEGO

Atrakcyjne ceny.

Odbiór własnym transportem.

UBOJNIA KOWAL

Dąbrówka Wlkp., ul. Główna 28
tel. 661 822 159, 663 457 897

PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE s.j.

KARPICKO k. Wolsztyna

ul. Podgórna 21c
tel. 68 384 26 78
fax 68 347 35 76

POLECAMY w SPRZEDAŻY

- kwalifikowany materiał siewny zbóż jarych i ozimych
- ziemniaki sadzeniaki
- pasze i koncentraty firmy Provimi Polska
- zboża paszowe
- nawozy sztuczne (bezhlorkowe)
- węgiel, miął
- śrutę sojową
- mieszanki traw (łąkowe, pastwiskowe, trawnikowe)
- nasiona poplonowe i rolnicze (gorczyca, peluski, wyki, łubinów, koniczyny, lucerny, buraków i innych).

CAŁOROCZNY SKUP i SPRZEDAŻ ZBÓŻ PASZOWYCH

ODBIÓR WŁASNYM TRANSPORTEM

Zapraszamy codziennie od godz. 7.00 do 15.00
w soboty od godz. 8.00 do 13.00

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE

Renata Stolarczyk

OFERUJE:

- nawozy (w cenach fabrycznych)
- środki ochrony roślin
- materiał siewny
- nawozy dolistne
- wapno
- pasze i superkoncentraty
- lizawki i sznurek
- nawozy dolistne i odżywki
- oleje i smary: ORLEN, FUCHS
- siatki i folie do pras
- doradztwo rolnicze
- profesjonalne zaprawianie nasion

ZAPRASZAMY

Pn - Pt 8⁰⁰ - 16⁰⁰
Sobota 8⁰⁰ - 14⁰⁰

Mycielin 13
67-312 Niegosławice

tel. 68 378 13 01
575 901 616
fax 68 378 13 82

e-mail: phustolarczyk@wp.pl
www.phustolarczyk.net.pl

PUNKT SPRZEDAŻY ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Jarostaw Świryda

GOLIN 4, 68-320 Jasień
tel. 68 371 07 80

OFERUJE:

- środki ochrony roślin
- nawozy
- podłoże
- materiał siewny
- sadzeniaki

Zapraszamy

PHU Biotel Sp. z o.o.
Dzikowice 87
67-300 Szprotawa
tel. 68 376 27 33

OFERUJEMY:

- sprzedaż środków ochrony roślin
- sprzedaż nawozów
- sprzedaż materiału siewnego
- skup zbóż i rzepaku
- profesjonalne doradztwo rolnicze

Dział sprzedaży środków ochrony roślin:
tel. 68 376 27 33 lub 512 078 771

Dział sprzedaży nasion:
tel. 68 378 24 54 lub 503 507 955

Dział sprzedaży nawozów:
tel. 68 376 27 33 lub 510 348 395

Dział skupu:
tel. 535 524 500 lub 512 606 812

ZAPRASZAMY do odwiedzenia strony internetowej

www.biotel.agro.pl

NOWOŚCI w ofercie firmy PHU BIOTEL: AminoPlant, Bomax, Uni-Cal

ZAOPATRZENIE ROLNICTWA

FARMER

BOROWINA 45

tel./fax: 68 376 81 20 PN-PT 8⁰⁰ - 16⁰⁰
tel. kom. 603 248 200 SOB 9⁰⁰ - 13⁰⁰

www.farmerborowina.pl

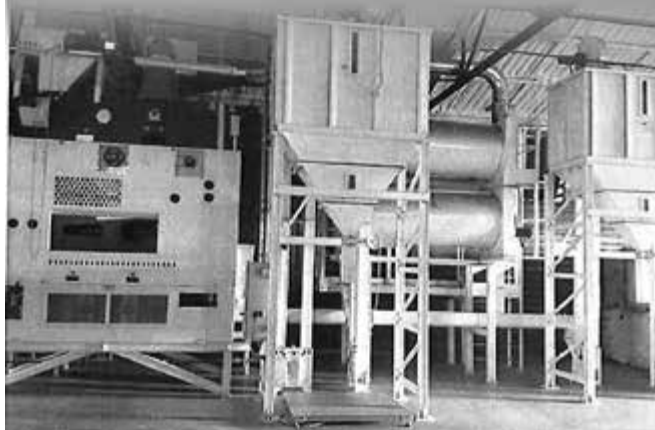
FIRMA „EB”

Elżbieta Baszczyń
Łęgowo 7, 66-110 Babimost
tel. 68 385 50 15 • 606 756 681

OFERUJE USŁUGI W ZAKRESIE:

**NAPRAWA
MASZYN ROLNICZYCH I BUDOWLANYCH
DORABIANIE CZĘŚCI MASZYN**

USŁUGOWE CZYSZCZENIE
ZBÓŻ
oraz NASION ROLNICZYCH

**NOWA LINIA CZYSZCZĄCA
C I M B R I A**

Firma Usługowa Wiesława Krzyżańska
Karpicko k. Wolsztyna • tel. 691 067 324

POSIADAMY CERTYFIKAT NA CZYSZCZENIE
NASION EKOLOGICZNYCH

LABORATORIUM

OFERUJEMY:

- **Analiza paszy:**
sucha masa, białko, azot, tłuszcz, wapń, fosfor, włókno, popiół, sód.
- **Analiza gleby:**
pH, fosfor, potas, magnez.
- **Analiza kiszonki:**
sucha masa, lotne kwasy tłuszczowe, pH, białko, tłuszcz, włókno, popiół, wapń, fosfor.
- **Badania dodatkowe:**
siła i energia kiełkowania, czystość materiału siewnego, masa tysiąca ziaren, ciężar ziarna w stanie zsypanym, skrobia dla gorzelni, w *nawozach*: wapń, magnez, fosfor, potas.

KONTAKT:
LODR w Kalsku
tel. 68 385 20 91 wew. 338
e-mail: laboratorium@lodr.pl

**PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-USŁUGOWE**

LECH

ul. Poznańska 33, 66-200 Świebodzin
tel. 68 479 29 82; www.lech.swiebodzin.pl

OFERUJEMY:

- kwalifikowany materiał siewny zbóż i kukurydzy
- materiał siewny roślin poplonowych i traw
- dystrybucja środków ochrony roślin
- nawozy mineralne, ogrodnicze, obornik granulowany
- nawozy dolistne, biostymulatory i adiuwanty
- humusy - rozkład resztek poźniwnych, aminokwasy
- wapno rolnicze (węglanowe, tlenkowe i dolomitowe)

**SKUP ZBÓŻ i RZEPAKU
oraz innych płodów rolnych**
Towar dowozimy i odbieramy od klienta

PUNKT SKUPU:
ELEWATOR RZECZYCA - tel. 785 113 706

PUNKTY SPRZEDAŻY:

- Świebodzin, ul. Poznańska 33	- tel. 68 479 29 87
- Skąpe 110/17	- tel. 68 382 73 19
- Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1	- tel. 697 995 865
- Nowa Sól, ul. Długa 8	- tel. 68 356 42 02
- Szprotawa, ul. Przejazdowa 2A	- tel. 785 113 707
- Nowogród Bobrz., ul. Żarska 7	- tel. 785 113 702

**Obsługa techniczna rolnictwa
poprzez sieć sklepów**

GRENE

- 66-300 Międzyrzecz, ul. Dr T. Podbielskiego 1, tel. 697 995 865
- 67-100 Nowa Sól, ul. Długa 6 - tel. 785 113 708
- 67-300 Szprotawa, ul. Przejazdowa 2 A - tel. 697 995 881
- 66-010 Nowogród Bobrzański, ul. Żarska 7 - tel. 785 113 702

Zakuwanie węży hydraulicznych

**Zapraszamy
do nowo otwartego
sklepu z częściami rolniczymi**

ul. Poznańska 33 w Świebodzinie
(przy siedzibie firmy)
tel. 68 479 29 96 • kom. 885 330 200

INFORMACJE RYNKOWE

DODATEK DO LUBUSKICH AKTUALNOŚCI ROLNICZYCH **10**

Wszystkie dane zebrano na 20 września 2022 r.

Z lubuskich targowisk /ceny w zł/

Nazwa artykułu	j.m.	Gorzów Wlkp.	Gubin	Międzyrzecz	Nowa Sól	Sulechów	Świebodzin	Witnica	Żary
Jaja	szt.	1,00 – 1,20	1,00 – 1,50	0,40 – 1,00	0,55 – 1,10	0,80 – 1,00	8,00 – 1,00	1,00 – 1,20	0,70 – 1,20
Ziemniaki	kg	2,50	1,50 – 2,00	2,50	1,50 – 2,50	2,00	2,00 – 3,00	2,00 – 3,00	2,50 – 3,00
Cebula	kg	4,00	3,50 – 4,00	4,00	3,50	3,50	3,50 – 4,00	4,00 – 6,00	3,00 – 5,00
Czosnek	szt.	2,00 – 2,50	3,00	3,00	1,50 – 3,00	3,00	3,00 – 4,00	2,00 – 2,50	2,50
Marchew	kg	4,00	2,80	4,00	3,50	3,50	3,50 – 4,00	4,00	5,00
Pietruszka	kg	7,00	5,50	8,00	7,00	9,00	8,00 – 9,00	9,00	7,00
Pietruszka natka	pęczek	2,50	3,00	3,00	1,50	2,50	5,00	3,50	3,00
Buraki czerwone	kg	3,50	3,00 – 4,00	4,00	3,50	3,50	3,00 – 4,00	4,00	3,50 – 5,00
Por	szt.	3,00	3,50	4,00	1,50 – 2,50	3,00	3,00	4,00	3,00
Seler	kg	6,00	4,00	8,00	7,00	9,00	8,00 – 9,00	9,00	5,00
Włoszczyzna	pęczek	5,00	5,00	8,00	5,00	6,00	6,00 – 7,00	6,50	7,00
Ogórek	kg	7,00 – 8,00	8,00	8,00	7,00	4,50	5,00 – 6,00	6,00 – 7,00	-
Ogórek kiszony	kg	14,00	5,00	-	12,00	9,00	7,00 – 8,00	-	-
Cukinia	kg/szt.	3,00	4,00	5,00	3,00	6,00	5,00 – 6,00	7,00**	5,00
Pomidor	kg	8,00	5,0 – 12,0	5,00 – 8,00	2,00 – 4,00	8,00	5,00 – 8,00	3,0 – 11,0	4,0 – 10,0
Papryka czerwona	kg	8,00	10,0 – 12,0	7,00	8,00	10,00	8,0 – 10,0	10,00	-
Kapusta biała	kg/szt.	5,00**	3,00 – 5,00	5,00	5,00	7,00	7,00 – 8,00	5,00**	3,00 – 5,00
Kapusta biała kiszona	kg	6,00	4,80	10,00	7,00	9,00	10,00	33,00 (3kg)	-
Kapusta pekińska	kg/szt.	6,00**	5,00	-	4,50 – 5,50	5,00	5,00 – 6,00	9,00	-
Kalafior	szt.	6,00 – 7,00	8,00	8,00	8,50 – 10,0	8,00	7,00	10,00	5,00
Brokuł	szt.	5,00	8,00	7,00	6,50 – 8,50	6,00	7,00	-	6,00
Fasola szparagowa	kg	14,0 – 15,0	12,00	12,00	10,00	18,00	10,00	12,0	14,00
Sałata	szt.	4,00	3,00 – 4,00	5,00	3,00 – 4,00	3,00	4,00	5,50	-
Szczypior	pęczek	2,50	2,50	3,00	1,50	2,50	2,50 – 3,00	4,00	3,00
Koper	pęczek	2,50	-	3,00	2,00	3,00	3,00	-	3,00
Rzodkiewka	pęczek	3,00	3,50	3,00	2,50	2,50	2,50 – 3,00	2,00	-
Kalarepa	kg/szt.	3,00**	2,00	4,00**	2,50	3,00	3,00 – 3,50	-	-
Pieczarki	kg	8,00	7,00	-	-	6,00	6,00 – 7,00	13,00	7,00
Chrzan	kg	18,00	16,00	25,00	-	18,00	18,0 – 20,0	23,00	20,00
Miód	kg	32,0 – 40,0	45,00	38,0 – 50,0	45,00	45,00	45,0 – 50,0	40,00	30,0 – 45,0
Jabłka	kg	3,00 – 4,00	3,00 – 5,00	-	4,00	6,00	5,00 – 5,50	3,90	3,50 – 4,50
Gruszki	kg	4,00	5,00	-	-	9,00	8,00 – 9,00	10,00	-
Maliny	kg	32,00	22,00	40,00	-	45,00	30,00	8,00 (op.)	-
Borówki	kg	22,00	20,00	25,00	-	18,00	20,00	27,00	-
Brzoskwinie	kg	6,00	-	12,00	-	8,0 – 10,0	8,00	10,00	-

Objaśnienie: * - kg ** - szt. *** - pęczek

PASZE

WRZESINY

DLA TRZODY

Mieszanka tucznik 1	100 kg	252,00
Mieszanka tucznik 2	100 kg	240,00
Mieszanka prosięta 1	100 kg	324,00
Mieszanka prosięta 2	100 kg	272,00
Mieszanka prosięta 3	100 kg	266,00
Koncentrat PWT	100 kg	404,00
Koncentrat T-15	100 kg	400,00
Koncentrat LPK	100 kg	387,00

DLA DROBIU

Koncentrat nioska	100 kg	308,00
Mieszanka nioska 1	100 kg	257,00
Mieszanka nioska 1 – gran.	100 kg	267,00
Mieszanka kurczęta 1	100 kg	276,00
Mieszanka kurczęta 2	100 kg	266,00
Mieszanka LWK	100 kg	267,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	298,00
Mieszanka Brojler Grower	100 kg	287,00
DJ Nioska mieszanka	100 kg	266,00
B-C Mieszanka uzupełniająca	100 kg	219,00

POZOSTAŁE

Mieszanka KGHIN (0-3)	100 kg	280,00
Mieszanka KGHIN (3-9)	100 kg	275,00
Śruta sojowa (46%)	100 kg	316,00
Zboża śrutowane	100 kg	208,00

- ❖ Sprzedam konny przetrząsacz widłowy do siana oraz kosiarkę konną – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam siano i słomę w belach o śr. 120 magazynowana w stodole – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam króliki rasy srokacz czarny – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam silnik 7,5 kW, śrutownik kamieniowy Krajzega 5,5 kW, lejek do ciągnika kos na kołach – gm. Górzycyca, tel. 95 759 15 08.
- ❖ Sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną za lasem między górami i stawami, 5 km od Żar – tel. 607 035 344.
- ❖ Sprzedam pszenicę i pszenżyto ozime, owies, ziemniaki paszowe – gm. Świdnica, tel. 664 134 260; 68 32 73 152.
- ❖ Sprzedam siewnik POZNANIAK – gm. Lubrza, tel. 507 93 811.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę, ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam grunty orne (do 10 ha) na terenie gminy Lubniewice – tel. 507 197 255.

KRZESZYCE

DLA TRZODY

Koncentrat Prosiak Piggi	100 kg	440,00
--------------------------	--------	--------

DLA DROBIU

Mieszanka Kaczka KB1	100 kg	232,00
Mieszanka Kaczka KB2	100 kg	220,00
Mieszanka Kurczak Starter	100 kg	224,00
Mieszanka Kurczak Grower 156	100 kg	216,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	244,00
Mieszanka Nioska	100 kg	228,00
Koncentrat Nioska	100 kg	320,00

DLA BYDŁA

Milsan Mleko zastępcze	100 kg	900,00
Mieszanka Cielak	100 kg	260,00
Koncentrat Cielak	100 kg	320,00
Koncentrat Opas Sanbull	100 kg	320,00
Mieszanka Krowa Mleczna Lactoma	100 kg	200,00
Koncentrak Krowa Mleczna Protamilk	100 kg	320,00

DOSTĘPNA PASZA DLA KONI I GOŁĘBI

STARY DWÓR, gmina TRZCIEL

DLA TRZODY

Koncentrat Prowitex	25 kg	109,00
Koncentrat Prowimax	25 kg	100,00

DLA DROBIU

Pasza dla niosek, granulowana	25 kg	69,00
Pasza dla Kurczat0-6 tyg.	25 kg	69,00
Pasza dla kurczat pow. 6 tyg.	25 kg	69,00
Brojler do 3tyg.	25 kg	76,00
Brojler GROWER od 3 tygodni	25 kg	75,00
BROJLER Finiszer	25 kg	74,00
Kaczki i gęsi do 3 tyg.	25 kg	69,00
Kaczki i gęsi pow 3 tyg.	25 kg	68,00
Koncentrat dla niosek	25 kg	98,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka	25 kg	68,00
-----------	-------	-------

- ❖ Sprzedam słomę – gm. Świebodzin, tel. 662 932 128.
- ❖ Sprzedam agregat uprawowo-siewny 3 m Pom Brodnica 2013 r., koła - felgi z oponami 825/20, lejek do nawozu, kultywator o szer. 3 m, przyczepę 750/20, opielacz do buraków, drobne części do Bizona 56, ramę do bron, ramkę do podczepiania wideł lub łyżki do cyklopa – gm. Świebodzin, tel. 600 729 962, 692 446 813.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz Douven 3400/24 m, bronę talerzową 4 m ciężką, przyczepę HL 8011, przyczepę czeską BSS, kombajn Bizon – gm. Sulechów, tel. 695 568 702.

ŻARY

DLA DROBIU

Kura nioska PD-651	100 kg	288,00
Kaczka/Gęś PD-600	100 kg	280,00
Indyk PD-632	100 kg	300,00
Kurczak 1 PD-548	100 kg	300,00
Kurczak 2 PD-549	100 kg	288,00

DLA BYDŁA

PB-532 NON GMO	100 kg	208,00
PB-812 NON GMO	100 kg	310,00
PB-321 PXTreme Bull Byk NON GMO	100 kg	385,00

- ❖ Sprzedam uroczysko 1 ha – Grodziszczce, gm. Świebodzin, tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam bronę talerzową – gm. Kozuchów, tel. 665 855 310.
- ❖ Sprzedam 2 ha ziemi w Boryszynie, gm. Lubrza – tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz RAU 3 800 l o szer. rob. 18 m - komputerowe sterowanie, sadzarkę i kopaczkę do ziemniaków, przyczepę rolniczą 4 t, przyczepę D-47 wywrotkę 4,5 t, rozrzutnik obornika RUR, rozrzutnik obornika Czarna Białostocka 4 t – gm. Nowe Miasteczko, tel. 699 912 173.
- ❖ Sprzedam przyczepę rolniczą Zaclaw o dł. 6 m i szer. 2,5, burty aluminiowe dzielone, siewnik zbożowy Nordsten 3 m w dobrym stanie oraz myjnię do warzyw – gm. Gorzów Wlkp., tel. 607 368 103.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, waga 450 kg – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam pszenicę ozimą luzem lub w workach, na paszę lub do siewu oraz drzwi kompletne z lusterkim, lewe przednie do BMW 530D – gm. Niegosławice, tel. 795 978 100.
- ❖ Sprzedam siano majowo-czerwcowe w belach 120x150 ok. 500 szt. – gmina Krosno Odrz., tel. 697 958 374.
- ❖ Sprzedam łubin – gm. Dąbiec, tel. 663 635 673.

ŻYWIEC

DROBIOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU	BROJLER INDYCZY	
Trzebiechów	Indor	8,99
	Indyczka	8,90

WOŁOWY I WIEPRZOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU RZEŹNIA	Młode bydło rzeźne		Krowy	Tuczniaki	
	A-buhajki	Klasa I		Klasa I	Maciory/Kastraty
REJÓW	7,00 – 7,50 ¹⁾	6,00 – 6,50 ¹⁾	–	7,20 ¹⁾	–
KRZESZYCE	14,00 ²⁾	12,00 ²⁾	10,50 ²⁾	–	–

Oznaczenia: ¹⁾ - cena netto; ²⁾ - cena brutto

SULECIN

DLA TRZODY

Mieszanka SMYK	100 kg	500,00
Mieszanka SPRINTER	100 kg	340,00
Koncentrat Pigi	100 kg	360,00
Koncentrat Forte	100 kg	420,00
Koncentrat Matra	100 kg	424,00

DLA DROBIU

Mieszanka kaczki	100 kg	288,00
Mieszanka – brojlery młode	100 kg	304,00
Mieszanka – brojlery starsze	100 kg	296,00
Mieszanka – brojlery FINISZER	100 kg	292,00
Mieszanka – nioski	100 kg	282,00
Mieszanka kurczęta młode	100 kg	288,00
Mieszanka kurczęta starsze	100 kg	280,00
Koncentrat kukuryku	100 kg	340,00

DLA BYDŁA

Preparat mlekozastępczy	100 kg	800,00
Koncentrat BYK	100 kg	372,00
Koncentrat Krowy Mleczne	100 kg	368,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka króliki	100 kg	280,00
-------------------	--------	--------

INNE

Otręby pszenne	100 kg	224,00
Kukurydza	100 kg	240,00
Pszenica	100 kg	240,00

- ❖ Sprzedam przyczepę wywrotkę na 3 strony D47, ORKAN-2, opony: 18,4/30; 16,9/28; 900/20; koła: 9,5/32; 9,5/36 – gmina Siedlec, tel. 693 439 340.
- ❖ Sprzedam działkę rolną o powierzchni 2,07 ha – Sokola Dąbrowa, gm. Bledzew, tel. 692 203 464.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę i ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam ziemniaki jadalne i paszowe – gm. Świebodzin, tel. 601 884 531, 693 708 162.
- ❖ Sprzedam ziemię orną 2,58 ha – miejscowość Karczówka – tel. 694 532 046, 534 006 222. v Sprzedam kombajn zbożowy BIZON z rozdrabniaczem i kabiną; rok budowy 1988, rozrzutnik obornika T-088 (produkcja NRD) – ład. 10 ton; rok budowy 1986, siewnik zbożowy MAZUR szer. robocza 4,0 m – tel. 605 329 315.

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

KRZESZYCE

Asortyment	Wielkość opak.	Cena w zł/op.
INSEKTYCYDY		
Ammo Super	1 l	120,00
Karate Zeon	1 l	208,00
FUNGICYDY		
Topsin m 500sc	1 l	64,00
Mirege 450 EC	1 l	60,00
Bumper 250 EC	1 l	95,00
Falcon	1 l	156,00
HERBICYDY		
Agrosar 360 SL	1 l	18,00
	5 l	75,00
	20 l	260,00
Roundup 360 Plus	1 l	30,00
	5 l	110,00
	20 l	340,00
Roundup Flex 480SL	1 l	42,00
	5 l	175,00
Helosate 450SL	1 l	25,00
	5 l	100,00
Mustang Forte 195SE	1 l	65,00
	5 l	310,00
Mustang 306 SE	1 l	118,00
	3 l	562,00
Lentipur	1 l	31,00
	5 l	135,00
Lanced	0,2 kg	133,00
	0,5 kg	330,00
	1 kg	640,00
Boxer	1 l	45,00
	5 l	202,00
Axial 50 EC	1 l	178,00
	5 l	858,00
Axial komplet pak	2 x 11 +40 kg	315,00
Lintur	0,15kg	57,00
	1 kg	365,00
Chwastox Extra	1 l	17,00
Chwastox Turbo	1 l	29,00
Chwastox Trio	1 l	39,00
Mistral 70 WG	0,5 kg	87,00
Leopard extra 0,5 EC	1 l	42,00

- ❖ Sprzedam śrutownik Bąk, betoniarkę 150 l, taczki ohar – gm. Świdnica, tel. 889 485 429.
- ❖ Sprzedam śrutownik bijakowy 11 kW – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam metalowe słupy, wiązary, teownik, blachę falistą na konstrukcję garażu 6 x 5 m; cena 3000 zł, ciągnik Białoruś, koparko-spycharkę 1990 (łyżka chwytakowa); cena 14500 zł, betoniarkę 280 l (szeroki wieniec na bębnie); cena 1600 zł – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam mieszankę owsa z wyką; ok. 18% białka; cena 1,20 zł/kg – gm. Krosno Odrz., tel. 724 453 246.
- ❖ Sprzedam ogiera G-ASTER – wiek 2 lata, typ szlachetny, maść karo-gniada, ładny, dobrze ułożony – gm. Krosno Odrz., tel. 511 184 962 lub 501 585 162.
- ❖ Sprzedam Silos Bin 60 ton – 2 szt., dmuchawę przewietrzającą i załadowniczą, wentylator R 700, skrzynkę transportową wywrotkę na tuz, przyczepkę samobieżającą (8-10 m³) – gm. Sulechów, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam płyty sklejkowe 2,30 x 1,10 – cena 50 zł oraz prasę kostkującą K 442/1 – gm. Sulechów, Kruszyna, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam przyczepę do transportu zboża 10 ton, przyczepę do transportu balotów 8 m długa – gm. Gubin, tel. 518 191 006.
- ❖ Sprzedam owies i pszenicę – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam ciągnik Ursus C 360, ciągnik Białoruś 50, sortownik do ziemniaków, przyczepę 3,5 t sztywną, 2 śrutowniki Bąk z silnikami, kosiarkę grzebieniową Osa, opryskiwacz 400 l z atestem, prasę kostkującą Sipma Z-224 oraz bydło opasowe – gm. Brody, tel. 503 745 466.
- ❖ Sprzedam dmuchawę do zboża z koszem w bardzo dobrym stanie – gm. Bytnica, tel. 791 000 670.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, łubin, owies, pług 3-ski-bowy, 2 ha gruntów ornych – obręb Połupin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam przewracarkę – gm. Dąbie, 721 848 271.
- ❖ Sprzedam siano w kostkach – gm. Krosno Odrz., tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam krowy do dalszej hodowli – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam ziemię 33 ha w tym 4 ha lasu, położoną w pobliżu miasta Krosno Odrzańskie; m. Budynia, 25 km

P.U. „DELA” Elżbieta Kerseboom
tel. 665 233 988

**KOMPLEKSOWA USŁUGA
KOSZENIA SIECZKARNIĄ
KUKURYDZY oraz TRAWY
NA KISZONKĘ**

Sieniawa Żarska 114 • 68- 213 Lipinki Łużyckie
e-mail: delarol@o2.pl

NAWOZY

KROSNO ODRZAŃSKIE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4300,00
Saletrzak 27%	3680,00
FOSFOROWE	
Superfosfat wzbogacony 40%	4000,00
POTASOWE	
Siarczan potasu	5000,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Polifoska Plus	3860,00
Polifoska 6	4940,00
MAGNEZOWE	
Wapno nawozowe – big - bag	500,00
Wapno nawozowe	600,00

od granicy. Ziemia klasy V-VI wykorzystywana obecnie jako grunty orne. Cena 1350000 zł. Całość otoczona lasami, graniczy z rzeką Młynówką. W pobliżu ośrodek wypoczynkowy Dąbie nad jeziorem Wielkie, niedaleko zabytkowy pałac, zakole rzeki Bóbr, ośrodki agroturystyki, jazdy konnej, polowania, grzybobrania, lasy pełne jagód... tereny ekologiczne – tel. 691 403 628.

- ❖ Sprzedam kosiarkę rotacyjną polską, siewnik poznaniak, pająka do siana (przewracarko-zgrabiarka na 7 kół), rozrzućnik obornika i wapna ruski, pług 2-skibowy obrotowy, bronę rozkładaną 5-polową – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Sprzedam rozdrabniacz słomy, 4-letni pług 4-skibowy polskiej produkcji, przyczepę wywrotkę 4 t do remontu – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam lub zamienię Prasa Claas 2A wariant 180 – gm. Zbąszynek, tel. 888 102 028.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czerpakowych do transportu zboża na silosy - cena do uzgodnienia, silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża - ssąco-tłoczący – gm. Chotków, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam roztrzaskacz 6-rzędowy do siana, heder 4 m do rozdrabniacza zielonek typu Fortschritt – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.

KRZESZYCE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	5300,00
Mocznik	6500,00
Saletrzak	4800,00
Siarczan amonu	2400,00
FOSFOROWE	
Superfosfat 40%	3900,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Amofoska 4-12-12	3300,00
Amofoska 5-10-25	4000,00
Polifoska 6-20-30	5500,00
Suprofos 5-10-25	4000,00
HYDROKOMPLEX	150 zł za 25 kg
MAGNEZOWE	
Wapno magnezowe	550,00
SIARCZAN MAGNEZU	3200,00

- ❖ Sprzedam części do prasy Fortschritt – gm. Świebodzin, tel. 665 510 508.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę karuzelową Tamasz 3,5 m – gm. Zbąszynek, tel. 668 526 006.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak, agregat uprawowo-siewny Amazone – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam owies ekologiczny z certyfikatem – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.
- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwozowej – Gorzupia Dolna, gm. Żagań, tel. 509 310 641.
- ❖ Sprzedam mieszankę zbożową ozimą, kukurydzę suchą na ziarno – gm. Iłowa, tel. 516 045 735.
- ❖ Sprzedam grunty rolne o powierzchni 2,58 ha położone we wsi Karczówka (gm. Brzeźnica koło Żagania). Cena do uzgodnienia po wcześniejszym kontakcie – tel. 698 836 730.
- ❖ Sprzedam buraki pastewne – gm. Szprotawa, tel. 693 659 255.
- ❖ Sprzedam jarzma porodowe dla macior z korytami – 7 szt. Cena do uzgodnienia – tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam pszenżyto ozime – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 662 902 237.

MATERIAŁ SIEWNY

PSZENŻYTO OZIME BELCANTO C1 • PSZENICA OZIMA SYMETRIA C1

Gospodarstwo Rolne Michał Ostrowski

Złotnik 28 • Gmina Żary

tel. 68 374 13 07 • tel. 600 966 295 • tel. 660 945 100

- ❖ Sprzedam większą ilość kukurydzy suchej na paszę – gm. Wieleń, tel. 605 747 941.
- ❖ Sprzedam nasiona facelii – gm. Czerwieńsk, tel. 536 229 871.
- ❖ Sprzedam zabytkową wialnię – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam Bizona Super i Prasę kostkującą Z 224” – gm. Krosno Odrz., tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam len ekologiczny z domieszką prosa ok. 12 ton – gm. Maszewo, tel. 784 560 975.
- ❖ Sprzedam śrutownik ssąco-tłoczący z mieszalnikiem pasz i wagą – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Sprzedam 4 przedpłużki do pługa obrotowego Rabewerk – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Sprzedam nową tarczę do cięcia drewna – gm. Świdnica, tel. 68 327 33 83.
- ❖ Sprzedam Ursus 12 01, agregat uprawowo-siewny 3 m, młynek do zboża, rozsiewacz do nawozu Motyl, mulczer do łąk 2 m – gm. Szczaniec, tel. 783 478 115.
- ❖ Sprzedam ciągnik Zetor 70 11 – gm. Szczaniec, tel. 785 108 943.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy BIZON Z50, siewnik POZNA-
NIAK, rozrzutnik obornika czarna białostocka, żmijkę 6 m
POM Augustów 206/2 – gm. Przytoczna, tel. 501 467 080.
- ❖ Sprzedam przyczepę, dłużycę, jednoosiową; piłę STIHL, 3,5KM, beczki plastikowe zakręcane 80 i 100 l do kiszenia kapusty – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.
- ❖ Sprzedam kapustę szatkowaną na zamówienie od producenta – gm. Sulechów, tel. 721 067 819.
- ❖ Kupię urządzenie elektryczne do suszenia pestek dyni – gm. Świdnica, tel. 68 327 33 83.
- ❖ Kupię łąki 2-3 ha w okolicach Brzeźnicy lub Bytnicy – tel. 724 133 999.
- ❖ Kupię tanio żyto w żniwa lub po żniwach – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię niedrogo kombajn Fortschritt E-514 w dobrym stanie z uszkodzonym silnikiem lub bez silnika – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię ciągnik Fortschritt 300 lub 303, może być do remontu – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Kupię duży zbiornik po LPG zewnętrzny, 3 butle hydroforowe i rury – tanio – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię ciągnik Ursus C-360 lub C-330 (może być do remontu) oraz przyczepę do remontu D 47 – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę i siewnik do kukurydzy oraz rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM – gm. Iłowa, tel. 888 919 297.
- ❖ Przyjmę ziemię z wykopów – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Potrzebny mechanik do prasy Z 224/1 – gm. Sulechów, tel. 783 699 921.

„Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
zaprasza lubuskich hodowców bydła mlecznego, rolników produkujących i sprzedających w ramach RHD, przedstawicieli instytucji naukowych i doradczych do udziału w wyjeździe studyjnym

„Dobre praktyki w rolnictwie łotewskim: hodowla bydła i przetwórstwo”

W programie m.in:

1. Wizyta w gospodarstwach specjalizujących się w hodowli bydła mlecznego o wysokiej produktywności.
2. Spotkanie z łotewskimi rolnikami zajmującymi się hodowlą strusi, kóz i owiec oraz przetwórstwem mleka i wełny.
3. Wizyta na plantacjach rokitnika i jagody kamczackiej, prezentacja dobrych praktyk w przetwórstwie produktów rolnych.

Szczegóły już niebawem na stronie www.lodr.pl w zakładce **Innowacje**

Informacji udziela:
Ewelina Mularczyk-Sienkowska, tel. 513-980-602
e-mail: e.mularczyk-sienkowska@lodr.pl

ŚWIAT INTELIGENTNEGO ROLNICTWA

CASE IH
AGRICULTURE
DLA TYCH, KTÓRZY WYMAGAJĄ WIĘCEJ

Zapraszamy:

Oddział Świebodzin – ul. Mała 1 (obok PKP), 66-200 Świebodzin

Tel. kontaktowy: +48 694 481 852

 Osadkowski-Cebulski sp. z o.o.
sprzedajemy wysokie plony

Współpracujemy m.in. z:

AGRO
MASZ

LEMKEN

Farmet

KÖCKERLING

PÖTTINGER

VÄDERSTAD

ZASŁAW

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

ROLNIK

zawód przyszłości

Zapraszamy uczniów szkół rolniczych
na konferencję

która odbędzie się 12 października 2022 r. w godzinach od 10⁰⁰ do 15⁰⁰
w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Tematyka konferencji:

○ Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej

○ Strategia od pola do stołu

○ Działania premiowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich:
„Młody Rolnik”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Modernizacja
gospodarstw rolnych” oraz „Małe przetwórstwo i RHD”.

Przy sprzyjających
warunkach pogodowych
odbędzie się również
pokaz maszyn rolniczych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej

„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”

„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”